

FRIESIA

NORDISK MYKOLOGISK TIDSSKRIFT

BIND III

HEFTE 1

KØBENHAVN 1944

INDHOLD

	Side
K. Bjørnekær: Floristiske Undersøgelser over danske Bævresvampe (<i>Tremellaceae</i>). (Summary: Danish species of <i>Tremellaceae</i> (<i>Eridia</i> , <i>Naematelia</i> and <i>Tremella</i>)).	1
Frede Terkelsen: En ny Ridderhat, <i>Tricholoma pseudo-imbricatum</i> Lange & Terkelsen sp. n. (Summary: <i>Tricholoma pseudo-imbricatum</i> Lange & Terkelsen sp. n.)	35
Axel B. Klinge: Om en Masseforekomst af <i>Plectania coccinea</i> (Scop.) Fekl., samt om en hvidlig Form af denne, f. <i>albida</i> f. n. (Summary: A mass occurrence of <i>Plectania coccinea</i> (Scop.) Fekl. together with a description of a whitish form, f. <i>albida</i> f. n.)	41
O. Hagerup: Basidiens Cytologi hos <i>Tremellodon gelatinosum</i> (Scop.) Pers. (Summary: The cytology of the basidium of <i>Tremellodon gelatinosum</i> (Scop.) Pers.)	46
D. Müller: Nachweis von Blausäure in <i>Pholiota aurea</i> (Matt.) Fr.	52
Morten Lange: Iagttagelser over Svampefloraen paa Brandpletter. (Summary: Notes on fungi confined to burnt ground)	58
Morten Lange: Nogle ejendommelige Bægersvampe. (Summary: Notes on some <i>Discomycetes</i> in Denmark)	62
Notitser	65
Meddelelser fra Foreningen til Svampekundskabens Fremme (1943)	73

*

REDAKTION:

C. FERDINANDSEN

N. F. BUCHWALD

*

Udgivet af Foreningen til Svampekundskabens Fremme
Rolighedsvej 23, København V.

Trykningen afsluttet Februar 1944.

FLORISTISKE UNDERSØGELSER OVER DANSKE BÆVRESVAMPE (TREMELLACEAE)

Af K. BJØRNEKÆR

INDLEDNING

De Undersøgelser, der her skal omtales, omfatter kun de hidtil gjorte danske Fund af Arter inden for Slægterne *Exidia* Fr., *Naematelia* Fr. og *Tremella* Fr., og Hovedvægten lægges paa de Fund, som Forf. selv har gjort i Aarene 1932—37 incl. Det undersøgte Landomraade indbefatter i Hovedsagen Nordsjælland, ganske særligt Jægersborg Dyrehave, Rude Skov og Tisvilde Hegn, selv om der ogsaa er medtaget spredte Fund fra andre Egne af Landet, samt hvad der findes af herhen hørende Materiale i Botanisk Museum og Landbohøjskolens plantepatologiske Afdelings Herbarium. Formaalet har været at tilvejebringe en Oversigt over, hvilke Arter man med Sandsynlighed kan vente at finde paa Ekskursioner i Danmark.

Opgaven var til at begynde med meget vanskelig, da kun faa Forskere har gjort disse Svampe til Genstand for virkelige Undersøgelser. Som Følge heraf forelaa der Misforstaaelser og Navnevirvar for næsten alle Arters Vedkommende. Bourdot & Galzin: *Hyménomycètes de France* (1927) gav Forf. de første Holdpunkter, og da Forf. senere kom i Forbindelse med den tyske Specialist, Rektor, Dr. Walther Neuhoff, Königsberg i Pr., tog Undersøgelserne fast Form, idet denne, der netop arbejdede paa Bindet om Tremellaceerne til „Die Pilze Mitteleuropas“, elskværdigt paatog sig at kontrollere mine Fund. For alle Arters Vedkommende benytttes Dr. Neuhoff's Nomenklatur. For den ydede Hjælp bringer jeg her Dr. Neuhoff min bedste Tak.

TREMELLACEAE

Tremellaceernes Frugtlegerer er brusktagtige og bestaar af grenede Hyfer, hvis Vægge har en usædvanlig stor Evne til at ind-
suge og afgive Vand. I indtørret Tilstand er mange Frugtlegerer
tynde Hinder, der let overses, men i fugtigt Vejr svulmer de op til
et ofte mangedoblet Rumfang, hvori Hyferne kun ses som ret spred-
te Streng (Buller 1922, p. 156). Mange af disse Hyfer ender
lige under Overfladen i kugle- til ægformede Basidier, som ved
to paa hinanden vinkelrette, lodretstaaende Skillevægge er delt i
fire Rum. Fra hvert Rum udgaar et Sterigme, der er saa langt, at
det naar op til Frugtlegerets Overflade, hvor det afsnører en Basi-
diespore, der saaledes kan slynges ud i fri Luft*).

Basidiesporerne spirer hyppigt med Sekundærsporer, der er af sam-
me Form som Modersporen, men i Reglen er noget mindre end denne. Et
eller andet Sted paa Basidiesporens Overflade skyder en lille Tap frem,
og i Enden af denne dannes Sekundærsporen, som faar sit Celleindhold
fra Primærsporen (Fig. pp. 6 og 25). Sikrest faar man fat paa Spore-
størrelsen, σ : Basidiesporernes Størrelse, ved at lade et udbulnet
Frugtlegerer tørre ind paa en Glasplade. De Sporer, der da aflejres
ved Siden af Frugtlegeret, er alle Basidiesporer, idet Sekundærspo-
rerne kun udvikles under meget fugtige Forhold. Alle Arters Sporer
er hyaline.

Mange Arter bryder frem i Efteraarsmaanederne og fortsætter
deres Udvikling Vinteren igennem. Foraarstiden er ødelæggende for
de fleste, men nogle Arter kan dog fortsætte Udviklingen og gaar
først til Grunde, naar de nye Frugtlegerer bryder frem om Efteraaret.
Under hele Udviklingsperioden foregaar Sporekastningen ved enhver
gunstig Lejlighed, idet den begynder, saa snart Frugtlegeret har
indsuget tilstrækkelig Fugtighed, og varer ved, til denne atter for-
svinder.

Alle Arter inden for de ovennævnte 3 Slægter vokser paa dødt
Træ. Nogle Arter kan muligvis optræde som Snyltere, men noget
afgørende Bevis for deres Parasitisme foreligger dog ikke.

---

*) Efter Neuhoﬀ's Terminologi kaldes den kugle- til ægformede
Basidie Hybobasidie, medens Sterigmerne benævnes Epibasid-
ier; disse sidste ender i et ganske kort Sterigme.

SLÆGTSNØGLE

- I. Basidiesporerne cylindriske, mere eller mindre krumme .....*Exidia*, p. 3
- II. Basidiesporerne kugleformede
  - 1. Frugtlegerne med en fast Kerne .....*Naematelia*, p. 18
  - 2. „ uden en Kerne .....*Tremella*, p. 21

EXIDIA Fr.

ARTSNØGLE

- I. Frugtlegerne sorte.
  - A. Frugtlegerne med fri Underside, store, indtil 4 cm høje, 5 cm brede og 8—10 cm lange. Undersiden tæt vortet, Oversiden grubet og med spredte Papiller. Paa Løvtræer, især Eg.
    - 1. *Exidia truncata* Fr., p. 4.
  - B. Frugtlegerne med Undersiden tiltrykt til Underlaget eller fastvokset til dette.
    - 1. Paa Løvtræ. Frugtlegerne indtil 2 cm tykke, sammenflydende til udstrakte Flader. Oversiden bølget-foldet, med spredte Papiller.
      - 2. *Exidia glandulosa* Fr., p. 6.
    - 2. Paa Naaletræ. Frugtlegerne kun millimetertykke, sammenflydende til udstrakte, tynde Flader. Oversiden næsten glat.
      - 3. *Exidia pithya* Fr., p. 8.
- II. Frugtlegerne brune.
  - A. Frugtlegerne med fri Underside.

Paa Løvtræ (Pil). Frugtlegerne omvendt kegleformede med tydelig afsat Skive. Undersiden tæt vortet, Oversiden grubet. Hele Frugtleget lysere eller mørkere ravfarvet.

    - 4. *Exidia recisa* (Ditm.) Fr., p. 10.
  - B. Frugtlegerne med Undersiden tiltrykt til Underlaget eller fastvokset til dette.
    - 1. Paa Løvtræ. Frugtlegerne med Undersiden tiltrykt til Underlaget, men ikke fastvokset til dette og ikke sammenflydende til Flader. Lysere eller mørkere rødbrun i kraftige Nuancer.
      - 5. *Exidia repanda* Fr., p. 11.
    - 2. Paa Naaletræ. Frugtlegerne fastvoksede til Underlaget, sammenflydende til udstrakte Flader eller Klumper. Med lysere eller mørkere brun Kandisfarve.
      - 6. *Exidia saccharina* Fr., p. 13.

III. Frugtlegerne hvide.

A. Frugtlegerne uden Kalkkerne, fastvoksede til Underlaget og sammenflydende til store Flader. Randen kærvet, med Riller mod Midten. Ofte med smudsigte brune til rustbrune Partier.

7. *Exidia albida* (Huds. ex Loud.) Bref., p. 15.

B. Frugtlegerne med Kalkkerne, fastvoksede til Underlaget og sammenflydende til Flader af mindre Udstrækning end forrige Art. Farvenuancerne rene og gennemsigtige, hvide, røde eller lilla.

8. *Exidia gemmata* (Lev.) Bourd. et Maire, p. 17.

1. *Exidia truncata* Fr. 1822.

Egens Bævresvamp.

Synonymer.

Tremella atra O. F. Müller, Fl. D., Bd. 5 (Fasc. 15), p. 5, Tab. 884, Fig. 2. *Exidia glandulosa* var. *subtruncata* og var. *bulgarioides* B. & G. 1927, p. 31.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 224; B. & G. 1927, p. 30; Ricken 1920, p. 273; F. & W. 1943, p. 31 (med Tegning); Neuhoff 1935, p. 40 og Tavle 6, Fig. 1—12 (Farvetryk) samt Sorttryktavle IV, Fig. 2 og 3; Neuhoff 1936, p. 10.

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder mere eller mindre spredt frem af Barken paa døde Grene eller Stammer, sjældent paa afbarket Ved, og flyder ikke sammen. De begynder som smaa Vorter, men bliver snart omvendt kegleformede og kommer til sidst til at hænge med Oversiden nedad. Paa ovennævnte Tegning (F. & W., p. 31) burde de sikkert have været anbragt i omvendt Stilling. Størrelsen kan i Forhold til de andre *Exidia*-Arter blive betydelig, indtil $4 \times 5 \times 8$ —10 cm.

Oversiden er i Begyndelsen hvælvet, senere med undertiden ret dybe Folder, som kan give den et paafaldende øreagtigt Udseende, næsten som hos *Hirneola auricula Judae* Berk. Hele Oversiden har tydelige, haarde Papiller. Undersiden kan være uregelmæssig foldet og kantet, dog saaledes, at Ujævnhederne træder meget mindre frem

end paa Oversiden. Hele Undersiden er desuden tæt besat med Vorter, der giver den et fløjlsagtigt Udseende.

Baade Over- og Underside er normalt sorte, Oversiden ofte med blaaligt Skær, og ved Indtørring ikke sjældent melet af Sporer. Medens Oversiden ellers er blank, er Undersiden altid mat. Mere graalige og brunlige Farvetoner kan forekomme.

I fugtig Tilstand er Frugtlegerne sejgt brusagtige, men bliver blødere med Alderen. Ved Indtørring skrumper de stærkt ind, men forbliver fri af Underlaget, undtagen ved Frembrudsstedet.

Basidier 13—20 $\times$ 9—14 μ ; Sporer 13—18—(20) $\times$ 4—6 μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Evidia truncata vokser kun paa Løvtræ og kan egentlig kun forveksles med *E. glandulosa*, fra hvilken den dog let skelnes ved den fløjlsagtige, frie Underside og grubede Overside. Oversiden hos *E. glandulosa* er ujævn, bølget-foldet, men aldrig egentlig grubet; desuden har *E. truncata* langt større Sporer. *E. recisa* ligner i Form og Voksemaade *E. truncata*, men den vokser udelukkende paa Pil, er meget blødere og har Ravfarve og mindre, slanke Sporer. I Tidens Løb har Opfattelsen af *Evidia truncata* som selvstændig Art vekslet meget, og Sammenblanding med *E. glandulosa* har været almindelig (se f. Eks. B. & G. 1927, p. 31). Neuhoff's Opfattelse af Arten forekommer Forf. at være baade rimelig og god, idet den gør Arten let kendelig og skarpt afgrænset.

Forekomst og Udbredelse.

Evidia truncata optræder i det altovervejende Antal Tilfælde paa Eg (*Quercus robur*), men kan ogsaa enkelte Gange forekomme paa andre Træarter, dog aldrig paa Naaletræ. I vore Egeskove er den hyppig. Det samme gælder for Tyskland (Neuhoff 1935, p. 43), og i Syd- og Mellemsverige er der gjort adskillige Fund (Neuhoff 1936, p. 11).

Undersøgte Fund.

Acer campestre: S. Jægersborg Dyrehave 14. 4. 36 (!) L. Pl. S.
Aesculus hippocastanum: S. Jægersborg Dyrehave 10. 1. 37 (!) L. Pl. S.
Fagus sylvatica: S. Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!) L. Pl. S.; Gandløse Ore 24. 4. 37 (!). *Quercus robur*: F. Wedelsborg 29. 12. 32 (!). S. Boserup 30. 4. 1899 *Evidia sp.* (leg. L. Kolderup Rosenvinge, det. Forf.) Bot. M.; Jægersborg Dyrehave 24. 11. 32 (!); ibid. 1. 12. 32 (!); ibid. 21. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Jægerspris Nordskov 4. 12. 35 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!). *Tilia sp.*: S. Rudegaard 19. 4. 36 (!) L. Pl. S.

2. *Exidia glandulosa* Fr. 1822.

Almindelig Bævresvamp.

Synonymer.

Tremella atrovirens Schum., Nr. 2136, *T. umbrina* Schum., Nr. 2137 og maaske *T. glauca* Schum., Nr. 2138. *Tremella atra* O. F. Müll. Fl. D., tab. 884, Fig. 1. *Exidia plicata* Fr.: J. L. 1913, p. 346. *Tremella intumescens* Fr.: J. L. 1913, p. 348.

Kirtlet Spiresvamp, Hornemann 1837, p. 847. Kirtlet Øresvamp, E. R. 1869, p. 59.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 224; J. L. 1913, p. 346, 347 og 348; E. R. 1925, p. 208; F. & W. 1943, p. 31 (med Tegning); Neuhoff 1935, p. 32 og Tavle 5, Fig. 3—16 (Farvetryk) samt Sorttryktavle IV, Fig. 1 og 4; Neuhoff 1936, p. 11.

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder som Regel i stort Antal frem af Barken eller af afbarkede Grene og begynder som smaa Kugler, der breder sig knapformet eller uregelmæssigt ud til Siden, hvorved de flyder sammen til undertiden ret store Flader, som i opsvulmet Tilstand kan opnaa en Tykkelse paa indtil 2 cm. De enkelte Frugtlegerer er tiltrykt til Underlaget, men kan ogsaa, særlig i de store Flader, vokse fast til dette. Oversiden er meget ujævn, bølget-foldet og mere eller

Exidia glandulosa.
Sporer, den ene i Færd
med at danne en Sekun-
dærspore. $\times 500$.

mindre tæt besat med Papiller, der ofte er mørkere end den øvrige Overflade og meget haardere. Undersiden er, hvor den er fri, kornet-ru, medens den som oftest er radiært-rynket udefter fra Tilhæftningsstedet, hvor den er tiltrykt til Underlaget. Oversiden er i Almindelighed blank og sort, men Farven kan, særlig hos de unge Eksemplarer, variere fra næsten klar til graa og begsort; smudsigt brune Frugtlegerer træffes ogsaa. Undersiden er lysere end Oversiden og mat.

I fugtig Tilstand er Frugtlegerne sejgt brusagtige. Ved Indtørring danner de en i Forhold til de fleste andre Arter tyk, hornagtig Skorpe, der er forsynet med skarpt afsatte, uregelmæssigt forløbende Folder, som frembringer en tydelig Nettegning. Hele Skorpen kan være melet af Sporer, indtil disse forsvinder, hvorefter den

bliver blank sort. Under Nedbrydningen flyder Frugtlegemerne ikke hen, men smuldrer bort.

Basidier 10—16×7—13 μ ; Sporer 10—13—(17)×4—5—(6) μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Evidia glandulosa har en meget stor Variationsevne med Hensyn til Form og Overflade. Forsøg er gjort paa at udskille et Antal Underformer (f. Eks. Neuhoff 1935, p. 36). Til en vis Grad kan dette lade sig gøre, men de mange Overgangstilfælde gør det dog vanskeligt at fastlægge skarpe Grænser. Denne Variationsevne har i Tidens Løb givet Anledning til megen Forvirring, idet een Forfatter har spaltet Arten i flere (Ricken 1920, p. 273), en anden har udvidet Artsomraadet og faaet andre Arter, som f. Eks. *Evidia truncata*, helt eller delvis med under *Evidia glandulosa* (B. & G. 1927, p. 31).

De vigtigste Kendemærker paa *Evidia glandulosa* er: Farven, der er graa til begsort; Formen, idet Frugtlegemerne flyder sammen til udstrakte Flader, som er meget ujævne og tiltrykt-tilvoksende og besat med Papiller paa Hymeniet; den skarpe Nettegning ved Indtørring; Substratet, der er Ved af Løvtræer. I ganske enkelte Tilfælde (Neuhoff 1935, p. 37), er den fundet paa Naaletræ.

Forekomsten paa Løvtræer udelukker *Evidia saccharina*, som desuden har brune Farvenuancer, og *E. pithya*, der ganske vist stemmer overens i Farve, men som er meget tyndere. Af Arter, der hører hjemme paa Løvtræ, har *E. truncata* den samme begsorte Farve, men medens *E. glandulosa* er tilvokset til Underlaget, har *E. truncata* altid fri, tæt vortet og fløjsagtig Underside. Ogsaa *Tremella atrovirens* er sort, men naar dens Frugtlegemer vokser saa tæt sammen, at de danner Flade, er denne kun millimetertyk; her er de kugleformede Sporer ogsaa et afgørende Skelnemærke. De øvrige *Evidia*-Arter paa Løvtræ udskilles let ved Farven.

Forekomst og Udbredelse.

Evidia glandulosa er vor almindeligste Bævresvamp. Den er hidtil fundet paa 18 forskellige Værtplanter i Danmark og kan sikkert optræde paa saa godt som alle Løvtræarter. Langt de fleste Fund er gjort paa Bøg. Ogsaa i Tyskland og Sverige er det den almindeligste Bævresvamp. For Sveriges Vedkommende mangler den dog i de nordligste Egne.

Undersøgte Fund.

Acer campestre: S. Jægersborg Dyrehave 16. 11. 32 (!); Jægersborg Dyrehave 14. 4. 36 (!) L. Pl. S. *Acer pseudoplatanus*: S. Bøndernes Hegn 3. 11. 35 (!); ibid. 9. 2. 36 (!) L. Pl. S.; Ermelunden 5. 3. 36 (!). *Aesculus hippocastanum*: S. Jægersborg Dyrehave 15. 12. 32 (!); ibid. 12. 1. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 13. 12. 36 (!). *Alnus glutinosa*: S. Rude Skov 27. 12. 35 (!). *Alnus sp.*: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Jægersborg Dyrehave 12. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Betula sp.*: S. Asserbo Hegn 18. 7. 32 (!); Nyrup Hegn 22. 9. 35 (!); Jægerspris Nordskov 4. 12. 35 (!); Jægersborg Dyrehave 21. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Carpinus betulus*: S. Jægersborg Dyrehave 12. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Corylus avellana*: S. Rude Skov 27. 12. 35 (!); Jægerspris Nordskov 26. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Crataegus sp.*: Jægersborg Dyrehave 28. 12. 35 (!) L. Pl. S. *Fagus silvatica* L.: J. Als Nørreskov 24. 10. 36 (!); F. Klingstrup 1. 1. 1879 (E. R.) Bot. M.; S. Jyderup 26. 11. 09. (J. L.) L. Pl. S.; Jægersborg Dyrehave 3. 4. 32 (!); ibid. 5. 5. 32 (!); ibid. 6. 10. 32 (!); ibid. 12. 1. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 2. 12. 36 (!); Asserbo Hegn 18. 7. 32 (!); Charlottenlund 11. 1. 36 (!); Gandløse Ore 24. 4. 37 (!); Herthadalen 23. 5. 37 (!); Rude Skov 23. 11. 37 (!). *Fraxinus excelsior*: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Populus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 30. 12. 35 (!) L. Pl. S. *Prunus avium*: S. Rude Skov 30. 11. 35 (!) L. Pl. S. *Quercus robur*: J. Gaardbogaard 1. 8. 1890 (O. R.) L. Pl. S.; S. Jægerspris Nordskov 4. 12. 35 (!); Jægersborg Dyrehave 21. 1. 36 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!); B. Almindingen 14. 5. 11 (J. L.) L. Pl. S. *Quercus sessiliflora*: J. Daugbjerg Egekrat 3. 8. 32 (N. F. B.). *Salix sp.*: S. Rude Skov 19. 11. 35 (!). *Sarothamnus scoparius*: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Sorbus aucuparia*: S. Rude Skov 19. 11. 35 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.

J. Lind (1913) anfører desuden *Juglans* som Værtplante.

3. Exidia pithya Fr. 1822.

Granens Bævresvamp.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 226; J. L. 1913, p. 346; E. R. 1925, p. 208; F. & W. 1943, p. 31 (med Tegning); Neu h o f f 1935, p. 38 og Tavle 6, Fig. 13—17 (Farvetryk), samt Sorttryktavle III, Fig 3 og 4; Neu h o f f 1936, p. 14.

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder som oftest i større Antal frem af Barken paa døde Grene med tynd Bark eller i Revnerne af tykkere Bark. Umiddelbart efter Frembruddet begynder de at brede sig ud til Siderne og flyder snart sammen til udstrakte, tynde Flader, der er fastvoksede til Underlaget, med Undtagelse af en meget smal Bræmme langs Randen.

Oversiden er næsten glat eller forsynet med kun lidet fremtrædende Ujævnheder. I enkelte Tilfælde, hvor Frugtlegemerne har en noget større Tykkelse, kan der fremkomme en tydeligt bølget Overflade.

Unge Eksemplarer er ofte olivengraa, men i Almindelighed bliver de hurtigt blanksorte, oftest med blaaligt Skær. Ved let Indtørring kan Sporemassen give dem et melet Overtræk. Undersiden er lysere end Oversiden.

Frugtlegemerne er i fugtig Tilstand sejgt bruskgagtige. Ved Indtørring danner de en meget tynd, hornagtig, blanksort Hinde, der undertiden kan have opstaaende Rande. Nedbrydningen sker ved Hensmuldring.

Basidier $10-16 \times 9-14 \mu$; Sporer $11-18 \times 4-6 \mu$.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Exidia pithya vokser altid paa Naaletræ. De bedste Kendemærker er den blanke, sorte Farve, den ringe Tykkelse og den næsten glatte Overflade. I sjældne Tilfælde har man fundet *E. glandulosa* paa Naaletræer, men denne Art kan da kendes paa sin ujævne Overflade og sin langt større Tykkelse, selv om Frugtlegemerne ikke bliver saa store paa Naaletræ som paa Løvtræ. *E. saccharina*, der ogsaa vokser paa Naaletræ, er ogsaa meget tykkere og har mere ujævn Overflade end *E. pithya* og er desuden altid brunlig.

Forekomst og Udbredelse.

Exidia pithya forekommer overvejende paa Rødgran, men kan ogsaa træffes paa andre Naaletræarter. I alle Tilfælde optræder den kun paa Steder, hvor Barken er tynd, altsaa fortrinsvis paa døde Grene og Stammer af unge Træer. Den er almindelig i Granskove baade i Danmark, Tyskland og Sverige.

Undersøgte Fund.

Abies alba: S. Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!) L. Pl. S. *Larix sp.*: S. Ermelunden 5. 3. 36 (!) L. Pl. S. *Picea abies*: J. Frøslev Plantage 25. 10. 36 (!). S. Asserbo Hegn 11. 7. 33 (!); Hareskov 16. 2. 35 (!); Rude Skov 30. 11. 35 (!); ibid. 25. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Jægerspris Nordskov 4. 12. 35 (!); Gandløse Ore 24. 4. 37 (!); Hornbæk Plantage 22. 8. 37 (!). *Pinus silvestris*: S. Rude Skov 30. 11. 35 (!); ibid. 25. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Jægerspris Nordskov 4. 12. 35 (!); ibid. 26. 1. 36 (!). B. Dueodde 27. 6. 37 (!).

4. *Exidia recisa* (Ditm.) Fr. 1822.

Pilens Bævresvamp.

Synonymer.

Exidia gelatinosa (Bull.) Schroet.: J. L. 1913, p. 346. — Non *Exidia recisa* (Ditm.) Fr. sensu Brefeld (= *Exidia truncata* Fr.).

Afstumpet Spiresvamp, Hornemann 1837, p. 847. Rav-Øresvamp, E. R. 1869, p. 59. Ravsvamp, E. R. 1880, p. 194.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 223; B. & G. 1927, p. 29; F. & W. 1943, p. 30 (Tegning af unge Frugtlegemer); Neuhoff 1935, p. 7 og Tavle I, Fig. 8—15 (Farvetryk), samt Sorttryktavle II, Fig. 5; Neuhoff 1936, p. 9 og Tavle II, A (Fotografi).

Beskrivelse.

Frugtlegemerne bryder som Regel spredt frem paa Grene, der endnu sidder paa Træet. Undertiden kan de samles i tætte Grupper, men kun sjældent finder man Eksemplarer med sammenvoksede Rande. I Begyndelsen er Frugtlegemet kugleformet med stokformet Basis, men den kugleformede Del breder sig snart ud til en ret brat afsat, uregelmæssig Skive.

Paa Undersiden af Grenen bliver Stokken som Regel kort; paa Siderne og særlig paa Oversiden af Grenen bliver den saa lang, at Frugtlegemet efterhaanden kommer til at hænge med Oversiden nedad.

Oversiden er først hvælvet og glat, men med Alderen bliver den ved Folder inddelt i uregelmæssigt afrundede Gruber, som undertiden giver den et øreagtigt Udseende.

Hele Frugtlegemet er lysere eller mørkere ravfarvet, afhængig af Mængden af indsuget Fugtighed og af Alderen. Undersiden er tæt besat med smaa Vorter og mørkere end Oversiden.

Frugtlegemet er i fugtighedsmættet Tilstand blødt-bruskagtigt. Ved Indtørring bliver det haardt, men forbliver frit af Underlaget, og er som Regel blankt brunsort. *E. recisa* kan ikke som de fleste andre *Exidia*-Arter efter Indtørring atter opnaa sin oprindelige Form ved ny Tilgang af Fugtighed.

Basidier 10—16 $\times$ 7—11 μ ; Sporer 10—15—(18) $\times$ 3—4—(5) μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Exidia recisa lader sig forholdsvis let udskille fra de øvrige danske Arter ved Farven og Formen, ved de meget slanke Sporer og

ved Værtplanten, der næsten altid er Pil. En nærstaaende Art, *E. umbrinella* Bres., vokser kun paa Naaletræ og er endnu ikke paavist i Danmark. *E. repanda* kan vel have samme Form som *E. recisa*, men kendes straks paa sin kraftigt rødbrune Farve*).

Forekomst og Udbredelse.

Exidia recisa kan findes til alle Aarstider, men ses hyppigst i Oktober—Marts. Ret almindeligt vil man kunne træffe den overalt i Danmark, hvor der vokser Pil, især Selje-Pil (*Salix caprea* L.). Neuhoff (1935, p. 10) angiver ligeledes for Tysklands Vedkommende, at Selje-Pil hyppigst angribes, mindre ofte andre Pilearter med glat Bark, og sjældent Eg, Kirsebær, Mispel, Poppel eller Slaaen. I Sverige foreligger der intet Fund fra Lapmarken (Neuhoff 1936, p. 10), men ellers er den paavist mange Steder i det øvrige Land, ligesom i Danmark altid paa Pil, med Undtagelse af et enkelt Fund paa *Populus tremula* (Romell Nr. 4537).

Undersøgte Fund.

Salix caprea: J. Viborg 7. 12. 05 (J. L.) Bot. M. F. Klingstrup 11. 1868. (E. R.). Bot. M.; S. Rude Skov 27. 11. 32 (!). *Salix lanceolata*: J. Hølund Plantage 18. 9. 95 (E. R.). L. Pl. S. *Salix* sp.: J. Hammelbanen ved Aarhus 28. 12. 08 (Finder ubekendt) Bot. M. F. Tellerup 29. 12. 32 (!). S. Lerchenborg 10. 1881 (Finder ubekendt) L. Pl. S.; Bøllemosen 21. 10. 28 (N. F. B.). L. Pl. S.; Rude Skov 22. 11. 32 (!) L. Pl. S.; Prinsessestien 22. 10. 33 (!); ibid. 16. 2. 35 (!); Geels Skov 10. 11. 35 (!); Rude Skov 19. 11. 35 (!); ibid. 27. 12. 35 (!); ibid. 23. 11. 37 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!); Ordrup Krat 8. 2. 36 (!).

5. *Exidia repanda* Fr. 1822.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 225; B. & G. 1927, p. 31; Neuhoff 1935, p. 16 og Tavle 2, Fig. 12—22 (Farvetryk), samt Sorttryktavle II, Fig. 3 og 8; Neuhoff 1936, p. 15 og Tavle II B (Fotografi).

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder næsten altid i større Antal frem af Barken paa døde Grene, ofte medens disse endnu sidder paa Træerne. Selvom de enkelte Frugtleger berører hinanden, danner de dog

*) Den hos J. Lind (1913, p. 346) fremsatte Paastand, at *Bulgaria pellucens* (Fl. D., tab 2031) skulde være *Exidia recisa*, lader sig sikkert ikke opretholde. Figuren gengiver i alle Henseender en typisk *Bulgaria*, og den kortfattede Tekst passer ogsaa bedre paa *Bulgaria* end paa *Exidia*.

ikke sammenhængende Flader. Fra Frembrudsstedet breder Frugtlegemet sig skiveformet ud til Siderne, men bevarer stedse en fri Underside, selv om denne som Regel er trykket tæt til Underlaget. Sammenstødende Eksemplarer kan presse hinandens Rande i Vejret.

Oversiden er i Begyndelsen glat, senere noget bølget og forsynet med spredte Papiller. Randen er stump og har som Regel afrundede, krusede Indskæringer.

Unge Frugtlegemer er ret gennemsigtige, rødbrunlige og bliver efterhaanden mørkere i en murstensrød Nuance, der virker meget stærk og gør Svampen synlig paa lang Afstand. Andre Eksemplarer bliver mere smudsigt brune. I enkelte Tilfælde kan Frugtlegemet under hele Udviklingen være mere grumset, med et olivenfarvet Skær. Undersiden er ru og ofte mørkprykket.

Frugtlegemerne er i fugtig Tilstand bruskagtige. Ved Indtørring danner de tynde, hornagtige, til Underlaget tæt tiltrykte, mørkt rødbrune Hinder, der som Regel er glatte, men kan have enkelte Folder.

Basidier 10—13—(16) $\times$ 9—11—(13) μ ; Sporer 12—15—(17) $\times$ 3—4—(6) μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

De bedste Kendemærker for *Exidia repanda* er Farven, der er paa-faldende stærk (rødbrunlig—murstensrød), den glatte Overside med afrundet, kærvet Rand, samt det Forhold, at Frugtlegemerne ikke flyder sammen.

Ved sin Værtplante, der altid er Birk, adskiller den sig fra *Exidia saccharina*, som ellers maaske kunde give Anledning til Forveksling, naar der kun foreligger enkelte Eksemplarer til Bestemmelse. *E. albida* kan have smudsigt brune Partier, men har altid mælkevid Rand, og baade den og *E. glandulosa*, der ogsaa kan være brunlig, danner Flader, som vokser fast til Underlaget.

Forekomst og Udbredelse.

Exidia repanda er ny for Danmark og hidtil kun fundet paa to Lokalteter og, ligesom i Sverige, kun paa Birk. Arten er dog i Tyskland (Neuhoff 1935, p. 18) truffet i enkelte Tilfælde paa andre Værtplanter. Det er en udpræget nordlig Form med temmelig mange Fund i Sverige; den er meget sjælden i Sydtykland og mangler ganske i Sydeuropa.

Undersøgte Fund.

Betula sp.: S. Jægerspris Nordskov 26. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!) L. Pl. S.

6. Exidia saccharina Fr. 1822.

Kandisbrun Bævresvamp.

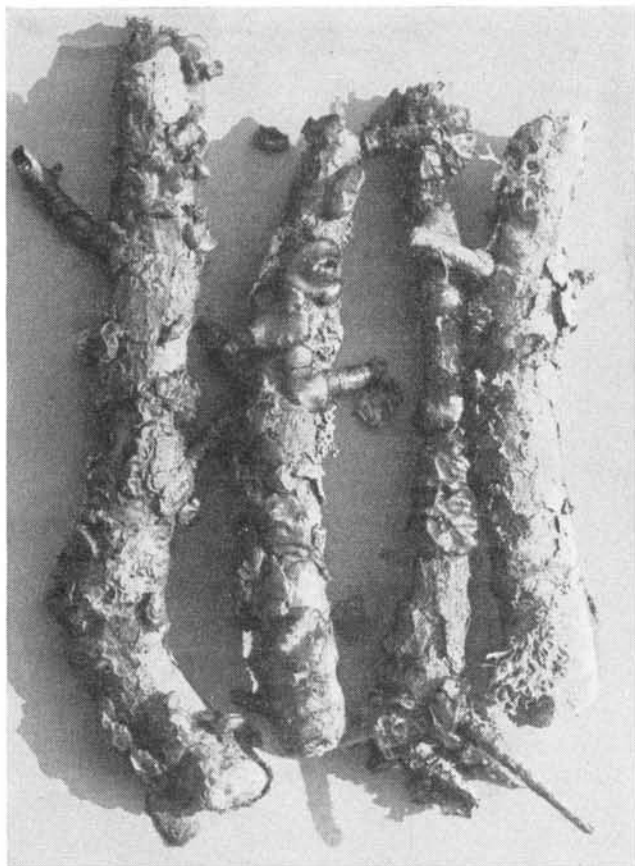
Synonymer.

Ulocolla saccharina (Fr.) Bref.: J. L. 1913, p. 347.

Sukkerfarvet Spiresvamp, Hornemann 1857, p. 848.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 225; B. & G. 1927, p. 32; Neuhoff 1935, p. 13 og Tavle 2, Fig. 1—11 (Farvetryk), samt Sorttryktavle II, Fig. 7; Neuhoff 1936, p. 8.

Exidia saccharina Fr. paa *Pinus silvestris*.
Bornholm, Snogebæk Strand, Juli 1941. $\times \frac{1}{2}$.

Fot. Holger Jensen.

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder oftest i større Antal frem gennem Barken paa døde Grene og flyder sammen til ret udstrakte Klumper eller Flager, hvis Underside paa mange Steder er vokset fast til Underlaget.

Det enkelte Frugtlegerne er i Begyndelsen kugleformet, men breder sig snart ud til uregelmæssigt formede Skiver, der ved Sammenflydning med andre Frugtlegerne ofte faar opadbøjede Rande. Da Oversiden desuden er uregelmæssigt bølget-foldet, og Frugtlegerernes Tykkelse kan være højst uens, bliver deres samlede Overflade meget ujævn, medens Undersiden er næsten glat.

Paa Oversiden er Frugtlegerne lysere eller mørkere kandisfarvede; Nuancerne er afhængige af Alder, Mængde af opsugt Vand og Belysning. Skalaen gaar fra lyst gulbrunt til sortebrunt. Meget vandrige Eksemplarer er, særlig som unge, næsten gennemsigtige. Undersiden er lysere end Oversiden.

I fugtig Tilstand er Frugtlegerne ret blødt brusagtige. Ved Indtørring dannes en temmelig tynd, delvis gennemsigtig mørkebrun til sortebrun Hinde, der ved opstaaende Kanter, Folder og Lister faar en uregelmæssig Nettegning. Under Nedbrydningen flyder Frugtlegerne ikke hen, men smuldrer bort.

Basidier 12—16 —(19) $\times$ 10—12—(16) μ ; Sporer 10—13—(15) $\times$ 4—5 μ . Undertiden træffes enkelte Eksemplarer med særlig store Sporer.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

De mest iøjnefaldende Kendemærker for *Exidia saccharina* er den lysere eller mørkere brune Kandisfarve, Frugtlegerernes Sammenflyden til udstrakte Bevoksninger og deres Fastvoksning til Underlaget. I Vækstmaade og Form ligner den paafaldende *E. glandulosa*, men denne sidste Art er graa til begsort og vokser paa Løvtræ, medens *E. saccharina* kun findes paa Naaletræ. En anden Naaletræsform, *E. pithya*, danner ganske tynde, næsten glatte, sorte Bevoksninger.

Forekomst og Udbredelse.

Exidia saccharina træffes hele Aaret, men er særlig hyppig i Oktober—Marts. Den hører hjemme i sandede Naaleskove og kan her være omtrent lige saa hyppig som *E. glandulosa* i Løvskoven; det synes, som om den foretrækker Fyrrearter. I Nord- og Østtyskland er den mange Steder meget almindelig, hvorimod den er

sjælden i Sydvesttyskland (Neuhoff 1935, p. 15). Ogsaa i Sverige er den udbredt (Neuhoff 1936, p. 9), og alle Fundene, paa een Undtagelse nær (Rommel Nr. 2460, *Picea abies*), er gjort paa *Pinus silvestris*.

Undersøgte Fund.

Pinus montana: S. Hornbæk Plantage 7. 1899 (E. R.) L. Pl. S.; Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!) L. Pl. S.; Rørvig 19. 9. 38 (N. F. B.). *Pinus silvestris*: S. Asserbo Hegn 18. 7. 32 (!) L. Pl. S.; ibid. 11. 7. 33 (!); B. Snogebæk Strand 30. 6. 37 (!); ibid. 7. 41 (!). *Pinus strobus*: S. Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!).

7. *Exidia albida* (Huds. ex Loud.) Bref. 1888.

Hvidlig Bævresvamp.

Synonymer.

Exidia albida (Fr.) Bref.: J. L. 1913, p. 347. *Exidia Thuretiana* (Lév.) Fr.: B. & G. 1927, p. 32. *Tremella albida* Huds.: E. R. 1904, p. 58; J. L. 1913, p. 347. *Tremella albida* Fr.: F. & W. 1928, p. 35. Hvid Bævresvamp, E. R. 1869, p. 60.

Literatur og Afbildninger.

Brefeld 1888, Bd. VII, p. 94; E. R. 1925, p. 208 (med Tegning); F. & W. 1943, p. 31 (med Tegning). Tegningerne er i disse to Tilfælde ikke typiske. Neuhoff 1935, p. 24 og Tavle 4, Fig. 1—12 (Farvetryk); Neuhoff 1936, p. 18.

Beskrivelse.

Frugtlegemerne bryder i større Antal frem af Barken eller af afbarkede Grene. I adskillige Tilfælde har Forf. iagttaget, at Frugtlegemerne gennemvoksede Blade, der laa paa Veddet. De enkelte Frugtlegemer begynder som smaa Kugler, der breder sig knapformet ud til Siderne og flyder sammen med andre Frugtlegemer til udstrakte Flader, som er vanskelige at løsne fra Underlaget.

Overfladen er paa de unge Eksemplarer glat og uden Vorter. Fra den kærvede Rand gaar der ofte radiært rettede, lige Riller et Stykke ind mod Midten og korte Traade nedefter. Undersiden er tæt tiltrykt til Underlaget og lidt ru.

Den mælkehvide Farve er den fremherskende. De unge Frugtlegemer er gennemsigtige og har ofte en blaalig Tone. Senere kan der, særlig paa Midten, fremkomme smudsigt gule til rustbrune Partier. Farveforskellen paa Over- og Undersiden er ringe.

I fugtig Tilstand er Frugtlegemerne brusktagtige. Ved Indtørring danner de en til Underlaget tæt tiltrykt, tynd, hornagtig Hinde, der, hvis det drejer sig om unge Eksemplarer, kun er lidet synlig. Ældre Eksemplarer danner en brunlig til lillabrun Hinde.

Basider 15—24 × 10—17 μ ; Sporer 15—20 × 5—8 μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

De sikreste Kendemærker for *Exidia albida* er: Farven, idet der altid findes hvide Partier langs Randen, selv hos brunlige Eksemplarer, den kærvede Rand med lige Riller og med Randtraade hos de unge Frugtlegemer, samt de store Sporer, der i enkelte Tilfælde endogsaa kan være større end ovenfor angivet.

En nærstaaende Art, *E. cartilaginea* Lundell et Neuhoff, som endnu ikke er paavist i Danmark, har rene Farvetoner, en mere ujævn Overflade og mangler den karakteristiske Rand, der findes hos *E. albida*. *E. gemmata* har Kerne, mindre Frugtlegemer og mindre Sporer.

Førekost og Udbredelse.

Exidia albida ses kun om Vinteren og vokser udelukkende paa Løvtræ, fortrinsvis paa Bøg. Den er almindelig i Danmark, uden dog at være nær saa hyppig som *E. glandulosa*. Neuhoff (1935, p. 27) mener, at dens Hyppighed i et Omraade er væsentlig afhængig af Bøgens Udbredelse i den paagældende Egn. I Overensstemmelse hermed er der kun gjort forholdsvis faa Fund i Sverige og ingen i Nordsverige (Neuhoff 1936, p. 18).

Undersøgte Fund.

Acer campestre: S. Jægersborg Dyrehave 30. 1. 36 (!) L. Pl. S.
Aesculus hippocastanum: S. Jægersborg Dyrehave 15. 12. 32 (!); ibid. 28. 12. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 12. 1. 36 (!); ibid. 13. 12. 36 (!). *Alnus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 12. 1. 36 (!); Rude Skov 7. 3. 36 (!). *Betula sp.*: S. Jægerspris Nordskov 26. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Corylus avellana*: S. Hareskov St. 3. 5. 35 (N. F. B.) L. Pl. S. *Crataegus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 30. 12. 35 (!). *Fagus silvatica*: J. Als Nørreskov 24. 10. 36 (!); F. Skaarup 1. 12. 1862 (E. R.) Bot. M.; ibid. 2. 1864 (E. R.) Bot. M.; Klingstrup 6. 3. 1880 (E. R.) Bot. M.; S. Kirkeskoven ved Søllerød 8. 6. 1891 (O. R.) L. Pl. S.; Præstevangen 20. 6. 03 (O. R.) L. Pl. S.; Jægersborg Dyrehave 6. 10. 32 (!); ibid. 27. 10. 32 (!) L. Pl. S.; ibid. 12. 1. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 2. 12. 36 (!); ibid. 7. 1. 37 (!); ibid. 14. 1. 38 (!); ibid. 4. 2. 38 (!); Asserbo Hegn 11. 7. 32 (!); Tokkeløb Hegn 28. 10. 33 (leg. N. F. B., det. !); Hareskov 16. 2. 35 (!); ibid. 13. 10. 35 (det. !); Rude Skov 27. 12. 35 (!); ibid. 23. 11. 37 (!); Charlottenlund 11. 1. 36 (!). *Fraxinus excelsior*: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Populus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 30. 12.

35 (!) L. Pl. S. *Quercus robur*: S. Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!). *Salix* sp.: S. Sorø Sø 2. 5. 37 (!) L. Pl. S. *Ulmus* sp.: S. Jægersborg Dyrehave 2. 1. 33 (!); *ibid.* 7. 1. 37 (!) L. Pl. S. Uden Værtplanteangivelse: F. Skaarup 1. 12. 1862 (E. R.) Bot. M.; 8. 1864 (E. R.) Bot. M.

8. *Exidia gemmata* (Lév.) Bourdot et Maire. 1920.

Synonymer.

Exidia nucleata (Schw.) Burt: B. & G. 1927, p. 33. *Naematelia gemmata* (Lév.) Fr.: Fries, Hym. Eur., p. 697.

Literatur og Afbildninger.

Bourdot & Maire 1920, p. 69; B. & G. 1927, p. 33; Neuhoff 1935, p. 29, Tavle 4, Fig. 13—25 og Tavle 5, Fig. 1 og 2 (Farvetryk); Neuhoff 1936, p. 18.

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder oftest i stort Antal frem af Barken eller af afbarket Ved. Det enkelte Frugtlege, der er mindre end hos de foregaaende Arter, begynder punktformet, men breder sig snart pudeformet ud og har næsten altid en tydelig Længderetning. Tætstaaende Frugtleger flyder sammen, og imellem Fladerne er der som Regel mange selvstændige Frugtleger. Inde i Frugtlegerne findes smaa Kalkkorn, som kan samles til en enkelt Kerne, der hyppigt kan skimtes udefra.

Oversiden er længe ret jævn med en lille Pukkel over Kernen; senere bliver den som oftest noget bølget, særlig hos Eksemplarer, der flyder sammen. Der findes ingen Papiller. Randen kan være uregelmæssigt forløbende, og Undersiden er tiltrykt til Underlaget og glat.

Exidia gemmata hører til de hvide *Exidia*-Arter Gruppe, men kan have mange andre Farver; dog er alle disse Farver karakteristiske derved, at de er gennemsigtige og rene. Frugtlegerne begynder som Regel med at være gennemsigtige, hvide og kan bevare denne Farve under hele Udviklingen. Andre bliver hurtigt bleggule, lilla eller rødlig til dybt vinrøde. Henimod Nedbrydningen svækkes Farverne, og Frugtlegerne bliver opaliserende.

Det enkelte Frugtlege er i fugtig Tilstand geleagtigt, altsaa blødere end de fleste andre *Exidia*-Arter. Ved Indtørring danner det en tynd, næsten usynlig Hinde, men Frugtlegetets Tilstedeværelse

markeres ved den oftest tendannede, ca. 0,5 mm lange Kerne, som nu tydelig ses. Under Nedbrydningen flyder Frugtlegemet hen.

Basidier 10—13—(15) × 9—11—(13) μ ; Sporer 11—15 × 4—6 μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Evidia gemmata er den eneste *Evidia*-Art med Kerne, men denne Kerne kan undertiden mangle. Fra de øvrige hvide Arter, der alle holder til paa Løvtræ, kan den da skelnes ved renere, gennemsigtige Farver, blødere Konsistens, mindre Frugtlegemer og korte, brede Sporer. *Naematelia (Tremella) encephala* har ogsaa Kerne, men denne udfylder næsten hele Frugtlegemet, der desuden kun træffes paa Naaletræ, er blegt kødfarvet og har runde Sporer.

Førekømt og Udbredelse.

Evidia gemmata, der ikke tidligere er angivet fra Danmark, ses kun Efteraar og Vinter og vokser udelukkende paa Løvtræ. Ifølge Neuhoff (1935, p. 32) foretrækker den Abild, Hvidtjørn, Pil, Poppel, Pære, Røn og Slaaen. Fra Sverige angives den kun paa *Populus tremula* (Neuhoff 1936, p. 19) og kun med forholdsvis faa Fund. De danske Fund er for faatallige til at give Oplysninger om eventuelt foretrukne Værtplanter. Et Fund (Jægersborg Dyrehave 28. 12. 1935) gjordes paa en Stamme af Hestekastanie, der laa paa Skovbunden og var oversaaet med Frugtlegemer af *Evidia gemmata*. Næste Aar (13. 12. 1936) var der omtrent lige saa mange Frugtlegemer som Aaret før.

Undersøgte Fund.

Acer pseudoplatanus: S. Jægersborg Dyrehave 27. 10. 32 (!); ibid. 24. 11. 32 (!); ibid. 1. 12. 32 (!); Rude Skov 30. 11. 35 (!). *Aesculus hippocastanum*: S. Jægersborg Dyrehave 8. 12. 32 (!); ibid. 28. 12. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 12. 1. 36 (!); ibid. 1. 11. 36 (!). *Alnus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 7. 1. 37 (!) L. Pl. S. *Betula sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 8. 12. 32 (!); Jægerspris Nordskov 4. 12. 35 (!) L. Pl. S. *Carpinus betulus*: S. Jægersborg Dyrehave 12. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Fagus silvatica*: S. Jægersborg Dyrehave 24. 11. 32 (!); ibid. 23. 12. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 7. 1. 37 (4 Lokalteter) (!). *Sorbus aucuparia*: S. Hornbæk Plantage 15. 10. 33 (!); Rude Skov 31. 1. 36 (!) L. Pl. S.

NAEMATELIA Fr.

Slægten *Naematelia* omfatter kun een dansk Art, *Naematelia encephala* Fr.

Naematelia encephala (Pers.) Fr. 1822.

Fyrrens Bævresvamp.

Synonymer.

Tremella encephalodes Schum., 1803, Nr. 2144. *Tremella alutacea* Schum., 1803, Nr. 2145. *Tremella encephala* Pers.: J. L. 1913, p. 347*).

Naematelia rubiformis Fr.: J. L. 1913, p. 348.

Hovedløs Levresvøb, Hornemann 1837, p. 848. Brombærformig Levresvøb, Hornemann 1837, p. 848.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 227; J. L. 1913, p. 347; B. & G. 1927, p. 24; Neuhoff 1936, p. 23.

Beskrivelse.

Frugtlegermerne bryder enkeltvis eller faa samlede frem af Barken paa døde Stammer eller ret svære Grene; selv tætstaaende Eksemplarer flyder ikke sammen. Fra smaa Kugler udvikler de sig til uregelmæssigt formede Halvkugler eller Puder, der for Størsteparten bestaar af en hvid, haard Kerne, som udvendig er dækket af et blødt, geleagtigt, indtil et Par mm tykt Lag, hvis Overflade er forsynet med mere eller mindre uregelmæssige, om Hjernevinger mindende Folder.

Hele Frugtlegetet er i fugtig Tilstand ensfarvet blegt kødfarvet, undertiden næsten hvidligt; mindre fugtigt virker det mørkere.

Ved Indtørring svinder det bløde Lag ind til en tynd Hinde, medens Kernen kun skrumper forholdsvis lidt. Det saaledes indtørrede Frugtlegete ligner i paafaldende Grad en Harpiksdraabe med brunlig Overflade. Under Nedbrydning flyder Yderlaget hen i en slimet Masse, der ofte er grønligt farvet af Alger.

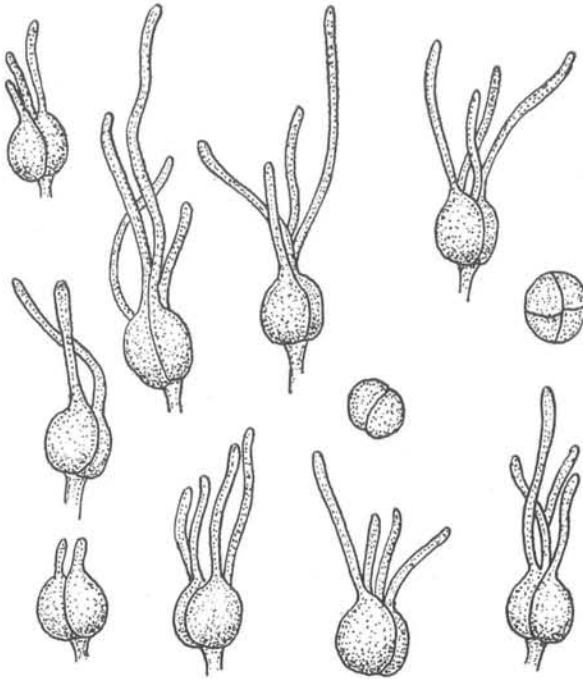
Basider $16-20 \times 14-18 \mu$; Sporer $10-12 \times 8-10 \mu$.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Naematelia encephala kan skelnes fra alle andre Tremellaceer alene ved sine makroskopiske Kendetegn: den vokser kun paa Naaletræ, har en stor Kerne og et tyndt, blegt kødfarvet Yderlag med hjernelignende Folder. *Tremella foliacea* var. *succina* med sin lap-

*) Fejlagtigt hos J. Lind citeret som *Tremella encephala* (Fries) Willd.; burde været citeret som *Naematelia encephala* (Willd.) Fr.; iøvrigt kaldte Willdenow (1788) Arten *Tr. encephaliformis*, ikke *Tr. encephala*, hvilket Navn først indførtes af Persoon i 1801.

pede Form og *T. mesenterica* (*T. pinicola*) med sin rene gule Farve byder ingen Muligheder for Forveksling.

Naematelia encephala (Pers.) Fr.
Basidier paa forskellige Udviklingsstrin. $\times 500$.

Forekomst og Udbredelse.

Naematelia encephala foretrækker Fyrrearter, særlig *Pinus silvestris*, men forekommer ogsaa paa andre Naaletræer. Efter Forf.'s Erfaring vokser den ikke paa tynde Grene. I Almindelighed findes den ret spredt i Naaleskoven, men kan undertiden træffes i ret stort Antal. En enkelt Tur (Asserbo Hegn 18. 7. 32) gav saaledes ca. 50 Fund; paa et Topstykke af Skovfyr sad der inden for en Afstand af 30 cm 25 Frugtleger. Neuhoff (1931, p. 74) angiver den som sjælden i Tyskland, men hyppigere i Mellemeuropas Bjergegne og i Nordeuropa. Fra Sverige foreligger der kun forholdsvis faa Fund (Neuhoff 1936, p. 23).

Undersøgte Fund.

Picea abies: S. Strødam 22. 11. 25 (N. F. B.); Lyngby 27. 11. 28 (N. F. B.) L. Pl. S.; ibid. 16. 3. 32 (N. F. B.); Præstevang 18. 11. 29 (H. Hestehave) L. Pl. S.; Rude Skov 22. 11. 32 (!); As-

serbo Hegn 11. 7. 33 (!); Geels Skov 14. 10. 35 (H. V. Rævskjær); ibid. 10. 11. 35 (!); Jægersborg Dyrehave 10. 11. 35 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!). *Pinus laricio*: S. Asserbo Hegn 15. 7. 33 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36. *Pinus silvestris*: J. Hald Egeskov 3. 32 (N. F. B.) L. Pl. S.; S Hornbæk Plantage 5. 6. 01 (Brusendorff) L. Pl. S.; Jægersborg Dyrehave 10. 4. 32 (!); ibid. 5. 5. 32 (!); Asserbo Hegn 18. 7. 32 (!); Rude Skov 30. 11. 35 (!); ibid. 27. 12. 35 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Jægerspris Nordskov 26. 1. 36 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!). *Pinus strobus* L.: Rude Skov 19. 11. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 2. 1. 36 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 20. 12. 36 (!).

I Lind, Danish Fungi (1913, p. 347) anføres desuden følgende Fund:

Pinus montana: J. Tversted (M. L. M.); Hald (J. L.). *Pinus silvestris*: S. Birkerød (Schumacher); Skodsborg (J. L.).

TREMELLA Fr.

Alle danske *Tremella*-Arter vokser paa Løvtræ.

ARTSNØGLE

I. Frugtlegermerne med bladagtige Lapper.

A. Frugtlegermerne brune. Lapperne store, foldede og slimede. Unge Lapper lysebrune, ældre Lapper mørkebrune.

1. *Tremella foliacea* Fr., p. 22.

B. Frugtlegermerne gule eller orange i rene Nuancer, i Begyndelsen kun med Konidier, senere med Konidier og Basidiesporer, til sidst kun med Basidiesporer.

2. *Tremella mesenterica* Retz., p. 23.

II. Frugtlegermerne uden bladagtige Lapper.

A. Frugtlegermerne sorte, smaa, 1—2 mm, undertiden sammenflydende til smaa Flader. Farven med grønligt Skær.

3. *Tremella atrovirens* (Fr.) Sacc., p. 27.

B. Frugtlegermerne hvide.

1. Frugtlegermerne af indtil 1 cm's Udstrækning, med hjernelignende Folder paa Oversiden. Farven i Begyndelsen hvid, senere gulbrun, til sidst sortebrun.

4. *Tremella indecorata* Sommerf., p. 28.

2. Frugtlegermerne smaa, 1—2—(5) mm, med næsten glat Overflade. Farven mælkehvid, undertiden ametystfarvet. Paa Eg.

5. *Tremella tubercularia* Berk., p. 29.

1. *Tremella foliacea* Fr. 1822.

Brunbladet Bævresvamp.

Synonymer.

Tremella fimbriata Fr.: J. L. 1913, p. 348; Ricken 1920, p. 274.
Tremella undulata Hoffm.: J. L. 1913, p. 348. *Ulocolla foliacea* (Fr.)
Bref.: J. L. 1913, p. 347.

Literatur og Afbildninger.

Fries, S. M. II, p. 213; Ricken 1920, p. 274, Nr. 1750 og 1751; E. R. 1925, p. 209; B. & G. 1927, p. 20; Neuhoff 1931, p. 72; Neuhoff 1936, p. 19 og Tavle IV (Fotografi af var. *succina* (Pers.) Neuhoff).

Beskrivelse.

Frugtlegerne bryder frem af Barken paa døde Grene eller Stammer. Fra en kompakt Basis vokser der en Gruppe tætstaaende, bladlignende Lapper ud, der bliver langstrakte, afrundede og krusede; ofte faar de desuden store uregelmæssige Folder. Længden af disse Lapper kan blive 5—6—(10) cm, maaske endnu større.

Hele Frugtlegemets Overflade er glat og i fugtig Tilstand omgivet af en brunlig Slimmasse, der, hvis den nødvendige Vandmængde er til Stede, ligefrem kan drive ned ad Siderne.

I Begyndelsen er Lapperne lyst kanelfarvede, men bliver senere mørkebrune. Regn vasker Slimmassen bort og gør Lapperne lysere.

De unge Lapper er i fugtig Tilstand bruskagtige; senere bliver de blødere. Ved Indtørring trækker de sig stærkt sammen og bliver brunsorte og hornagtige.

Under hele Udviklingen kan man af og til se nye Lapper bryde frem af Gruppen og gamle flyde hen. I et enkelt Tilfælde har Forf. haft en saadan Gruppe paa *Carpinus betulus* under Iagttagelse gennem tre Aar (Jægersborg Dyrehave). Under Nedbrydningen flyder hele Frugtlegetet hen i en brun Slim.

Basidier 12—16 × 10—14 μ ; Sporer 8—10—(13) × 7—9 μ .

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Den Navneforvirring, der er opstaaet omkring *Tremella foliacea*, beror sikkert væsentlig paa Mangler i de originale Beskrivelser. Arten er imidlertid let kendelig paa Frugtlegerernes lappede Form, brune Farvenuancer og afsmittende Slim. Et udvasket Frugtlegete af *Tremella foliacea* kan nok være meget lyst, men den rene gule

eller orange Farve, som findes hos *Tremella mesenterica*, antager det aldrig.

Varieteten *Tremella foliacea* var. *succina* (Pers.) Neuh., der kun vokser paa Naaletræ og er noget mindre end Typen, er endnu ikke paavist for Danmark.

Forekomst og Udbredelse.

Tremella foliacea vokser paa Løvtræ. Nogen særlig foretrukket Værtplante har ikke kunnet paavises; de fleste Fund er dog gjort paa Eg og Birk. Paa enkelte Steder kan den optræde i ret stort Tal. I Rude Skov fandt Forf. Arten 20. 12. 1936 otte Gange paa 3—4 cm tykke Egestammer, der var fældet ved Gennemhugning af en ung Plantning, og seks Gange paa fældede Birkestammer. I Almindelighed forekommer den ret spredt. I Sverige er Varieteten (*succina*) hyppigere end Typen (Neuhoff 1936, p. 19). I Tyskland forekommer den spredt og angives at foretrække *Betula*, *Corylus* og *Fagus* (Neuhoff 1931, p. 72).

Undersøgte Fund.

Aesculus hippocastanum: S. Jægersborg Dyrehave 23. 10. 32 (!) L. Pl. S. *Alnus glutinosa*: S. Dronninggaard 29. 10. 1894 (*Tremella undulata* Hoffm.) (E. R.) Bot. M. *Alnus incana*: J. Nr. Mølle Plantage, Viborg, 12. 3. 05 (*Tremella undulata* Hoffm. 1787, *Tremella frondosa* Fr.) (J. L.) Bot. M. *Alnus* sp.: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Betula* sp.: S. Tokkekøb Hegn 28. 10. 33 (*Ulocolla foliacea* (Fr.) Bref.) (N. F. B.) L. Pl. S.; Nystrup Hegn 22. 9. 35 (!); Rude Skov 27. 12. 35 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 6. 12. 36 (!); ibid. 20. 12. 36 (!); Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!). *Carpinus betulus*: S. Jægersborg Dyrehave 17. 11. 35 (!); ibid. 23. 12. 36 (!); Rude Skov 12. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Fagus silvatica*: S. Jægersborg Dyrehave 3. 4. 32 (!); ibid. 2. 12. 36 (!); Bagsværd 16. 10. 35 (!); Rude Skov 2. 1. 36 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Sorgenfri Park 12. 1. 37 (!) L. Pl. S. *Quercus* sp.: S. Hul Sø 16. 10. 35 (!); Rude Skov 19. 11. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 27. 12. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 2. 1. 36 (!); ibid. 20. 12. 36 (!); ibid. 23. 11. 37 (!). Uden Værtplanteangivelse: S. Charlottenlund 10. 05 (Valborg Jørgensen) L. Pl. S.

2. *Tremella mesenterica* (Retz.) Fr. 1822.

Gul Bævresvamp.

Synonymer.

Tremella sagarum Fl. D., tab. 885, fig. 3*); *Tremella mesenterica* Schum. no. 2139. *Tremella subclavata* Schum. no. 2156.

---

*) Non *Tremella sagarum* Retzius (1769) = *Exidia recisa* (Ditm.) Fr.

Tremella mesenterica (Schaeff.): E. R. 1925, p. 208. *Tremella lutescens* Pers., Syn. 1801, p. 622.

Hindeformig Bævresvamp, Hornemann 1837, p. 846. Gul Bævresvamp, E. R. 1869, p. 60 og 1902, p. 332. F. & W. 1943, p. 29.

Literatur og Afbildninger.

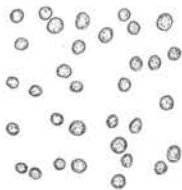
Fries, S. M. II, p. 214; J. L. 1913, p. 348; E. R. 1925, p. 208; B. & G. 1927, p. 21; F. & W. 1943, p. 29 og Tegning af et Frugtlegeme.

Beskrivelse.

Frugtlegemerne bryder enkeltvis eller i større Antal frem fra døde Grene, der ligger paa Skovbunden eller endnu sidder paa Træerne. Undertiden finder man dem paa forarbejdet Træ. De dannes inde under Barken, men efter kort Tids Forløb sprænger de denne og kommer frem i Lyset.

1. Stadium, Konidiestadiet.

Under Barken er Frugtlegemerne næsten hyaline, men saa snart de kommer frem i Lyset, bliver de orangegule, og der udvikles bladagtige Lapper, som dog kun langsomt bliver fremtrædende. Paa hele Frugtlegemets Overflade dannes der Konidier, som opstaar paa følgende Maade: Hyferne ender i en Kost af Grene, og de enkelte

Hyfegrene deler sig i runde eller ægformede Konidier, $3-4 \times 4 \mu$.

Frugtlegemernes gule Farve er knyttet til Konidierne. En kraftig Regn kan skylle dem bort, hvorefter Frugtlegemet fremtræder hyalint til mælkehvidt, men snart efter dannes nye Konidier, og den orangegule Farve vender tilbage.

Tremella mesenterica.
Konidier. $\times$ ca. 500.

2. Stadium, det blandede Sporestadium.

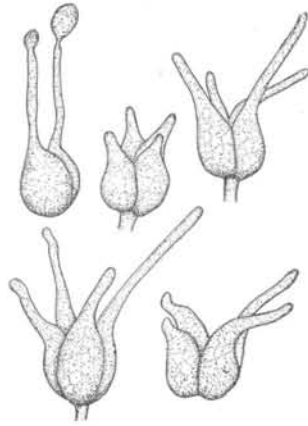
Hen paa Vinteren begynder der at danne sig Basidier mellem de konidiebærende Hyfer, og de bladagtige Lapper, der ofte er hule og foldede, bliver større og Farven lysere. Basidiesporerne er forholdsvis smaa i dette Stadium, hyppigst $12 \times 10 \mu$. Efterhaanden som Sporedannelsen tiltager, aftager Konidiedannelsen, for til sidst at høre op.

3. Stadium, Basidiesporestadiet.

I Løbet af Foraaret og Sommeren dannes væsentlig kun Basidiesporer, og disse er gennemsnitlig noget større end Vintersporerne,

hyppigst 13—15 × 10—12 μ , nogle endda større. De bladagtige Lapper vokser yderligere i Omfang, særlig mod Slutningen af Vækstperioden. En Gruppe umiddelbart før Nedbrydningen maalttes til 20 × 17 × 7 cm (*Fagus silvatica*, Jægersborg Dyrehave 27. 10. 1932).

Frugtlegermerne er under hele Udviklingen sejgt brusagtige. Ved Indtørring bliver de mørkere og skrumper stærkt ind, men beholder en ujævn Overflade. Under Nedbrydningen flyder de hen i en slimet Masse.

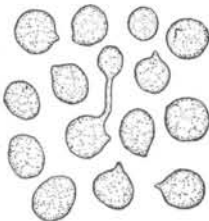

Tremella mesenterica.
Basidier paa forskellige Udviklingstrin. × ca. 500.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Undersøger man de forskellige Forfatteres Beskrivelser af *Tremella mesenterica* og *T. lutescens* Pers. (se f. Eks. B. & G. 1927, p. 20; Coker 1920, p. 143; Gilbert 1910, p. 1149; Neuhoff 1936, p. 22), vil man opdage, at Forfatterne alle er mere eller mindre usikre med Hensyn til, om det virkelig drejer sig om to Arter, eller om de maaske skal slaas sammen til een Art. Ovenstaaende Beskrivelse af *Tremella mesenterica*, der er baseret paa en Serie Undersøgelser af enkelte Grupper af Frugtlegermer, fra deres Frembrud om Efteraaret til deres Nedbrydning næste Efteraar, indeholder i Virkeligheden Kendemærkerne for begge Arter, og Forf. nærer derfor ingen Tvivl om, at de to Arter kun er Udviklingstrin af samme Art, saaledes at *Tremella mesenterica* repræsenterer Vinterstadiet og *T. lutescens* Sommerstadiet.

Til *Tremella mesenterica* har Forf. ogsaa henført et Fund paa Rødgran (Rude Skov 5. 1. 1936). Det svarede til Konidiestadiet hos *T. mesenterica*, blot var de enkelte bladagtige Lapper meget smaa; den største maalte ca. 0,5 cm². De flød imidlertid alle hen, inden der dannedes Basidiesporer. Dr. Neuhoff mener, at det drejer sig om en Varietet af *Tremella mesenterica*, nærmere bestemt *T. pinicola* Britzelm.

Tremella mesenterica.
Basidiesporer, den ene i Færd med at danne en Sekundærspore. × 500.

Den eneste Art, som *T. mesenterica*

herefter kan forveksles med, er *T. foliacea*, men i dette Tilfælde er Farven afgørende, idet *T. mesenterica*'s rene orange-gule eller guldgule Farve aldrig findes hos *T. foliacea*, som altid har brune Nuancer.

Forekomst og Udbredelse.

Tremella mesenterica er vor almindeligste *Tremella*-Art, om end ikke saa hyppig som *Exidia glandulosa*. Den kan sikkert findes paa de allerfleste Løvtræarter, selvom den i det overvejende Antal Tilfælde træffes paa Bøg. I Mellemeuropa er Arten mindst lige saa almindelig som i Danmark, medens der fra Sverige er betydelig færre Fund.

Undersøgte Fund.

Acer campestre: S. Jægersborg Dyrehave 16. 11. 32 (!). *Acer pseudoplatanus*: S. Bagsværd 3. 11. 35 (!); Rude Skov 31. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Ermelunden 5. 3. 36 (!). *Aesculus hippocastanum*: S. Jægersborg Dyrehave 28. 12. 35 (!); ibid. 12. 1. 36 (!) L. Pl. S.; ibid. 13. 12. 36 (!). *Alnus glutinosa*: S. Jægersborg Dyrehave 12. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Betula sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 28. 12. 35 (!); Rude Skov 31. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Carpinus betulus*: S. Jægersborg Dyrehave 17. 11. 35 (!); ibid. 12. 1. 36 (!). *Corylus avellana*: S. Ordrup Krat 8. 2. 36 (!) L. Pl. S. *Crataegus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 28. 12. 35 (!) L. Pl. S. *Cytisus alpinum* (?): F. Skaarup 4. 1865 (E. R.) Bot. M. *Fagus sylvatica*: J. Skovgaard 1. 2. 03 (J. L.) Bot. M.; Als Nørreskov 24. 10. 36 (!); S. Jægersborg Dyrehave 3. 4. 32 (!); ibid. 6. 10. 32 (!); ibid. 27. 10. 32 (!); ibid. 10. 11. 32 (!); ibid. 8. 12. 32 (!); ibid. 14. 3. 33 (!); ibid. 28. 12. 35 (!); ibid. 2. 12. 36 (!); ibid. 14. 1. 38 (!); Sorgenfri Park 23. 10. 32 (!); Charlottenlund 11. 1. 36 (!); Gandløse Ore 24. 4. 37 (!); Rude Skov 23. 11. 37 (!). *Fraxinus excelsior*: F. Broholm Skov 18. 10. 35 (!); S. Rude Skov 27. 12. 35 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Picea abies*: S. Rude Skov 5. 1. 36 (*Tremella pinicola* Britzelm.) (!) L. Pl. S.; ibid. 6. 12. 36 (!). *Populus sp.*: S. Jægersborg Dyrehave 30. 12. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 30. 12. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 12. 1. 36 (!). *Prunus avium*: S. Jægersborg Dyrehave 17. 8. 37 (!) L. Pl. S. *Quercus sp.*: J. Krabbesholm Skov 8. 3. 1896 (J. L.) Bot. M.; F. Wedelsborg 29. 12. 32 (!). *Rosa sp.*: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!) L. Pl. S. *Salix vitellina*: S. Prinsessestien 16. 2. 35 (!). *Salix sp.*: S. Søborg 12. 1874 (intet Findernavn) Bot. M.; Nybro 3. 11. 35 (!); Rude Skov 27. 12. 35 (!). *Sorbus aucuparia*: S. Rude Skov 31. 1. 36 (!) L. Pl. S. Uden Værtplanteangivelse: J. Nebsager 16. 7. 1891 (O. R.) L. Pl. S.; F. Skaarup (udateret) (E. R.) (*Tremella lutescens* Pers.) Bot. M.; Skaarup 12. 1876 (E. R.) Bot. M.; Vejstrup Aaskov 30. 12. 1880 (E. R.) Bot. M.

3. *Tremella atrovirens* (Fr.) Sacc. 1888.

Synonymer.

Agyrium atrovirens Fr., S. M. II, p. 232. Non *Tremella atrovirens* Schum. (= *Exidia glandulosa* Fr.).

Literatur og Afbildninger.

Saccardo: Syll. Fung. VI, p. 790; B. & G. 1927, p. 25 og Fig. 16 (Tegning af Basidier, Basidiesporer og Konidier); Neuhoff 1931, p. 75; Neuhoff 1936, p. 24.

Beskrivelse.

Frugtlegemerne bryder i større Antal frem af Barken paa døde Grene. I Begyndelsen danner de smaa Vorter, som imidlertid kan flyde sammen til Puder af indtil 1 cm's Udstrækning. Det enkelte Frugtlegeme er 1—2 mm i Tværmaal og har glat Overflade. Farven kan variere fra sort til olivengrøn.

I indtørret Tilstand er Frugtlegemerne vanskelige at opdage. I fugtig Tilstand er de blødt bruskagtige.

Basidier $18-27 \times 12-15 \mu$; Sporer $9-12 \times 8-11 \mu$.

Bourdot & Galzin anfører (1927, p. 26), at der imellem eller smeltet sammen med de basidieførende Frugtlegemer findes smaa opal-, rubin- eller dybblaafarvede, skiveformede Frugtlegemer, 1—2 mm i Diameter, som paa de almindelige Hyfer bærer et Lag af tætstillede, kølleformede Hyfer, der er $40-45 \times 3 \mu$, og danner tenformede Konidier, som er 1—5 delte og $30-45 \times 2,5-3 \mu$.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Tremella atrovirens kendetegnes ved Frugtlegemernes ringe Størrelse, Farven og de store Basidier. Arten kan ligne unge Frugtlegemer af *Exidia pithya* og *E. glandulosa*, men disse to Arter har anderledes formede Sporer og har ikke grønligt Skær. *Exidia pithya* vokser desuden kun paa Naaletræ, og baade denne Art og *E. glandulosa* bliver hurtigt meget større end *Tremella atrovirens*.

Forekomst og Udbredelse.

Tremella atrovirens er en for Danmark ny Art. Det angives (B. & G. 1927, p. 26), at den vokser paa *Genista* og (Neuhoff 1931, p. 75) paa *Sarothamnus*. Det danske Fund paa *Ulmus* og de svenske paa *Rhamnus cathartica* og *Berberis* viser, at den ogsaa kan træffes paa andre Værtplanter. Arten er ikke almindelig; dog antager man

baade i Frankrig og Tyskland, at den er ret hyppig, blot overses den meget let paa Grund af sin ringe Størrelse. Fra Sverige foreligger kun tre Fund.

Undersøgte Fund.

Ulmus sp.: S. Skovbrynet, Bagsværd 9. 2. 36 (leg. Chr. Rodier, det.!) L. Pl. S.

4. Tremella indecorata Sommerf. 1826.

Synonymer.

Tremella albida Huds.: B. & G. 1927, p. 21. Non *Tremella albida* sensu E. R. 1925, p. 208 og F. & W. 1928, p. 35.

Literatur og Afbildninger.

Sommerfelt 1826, p. 306; B. & G. 1927, p. 21 og Fig. 13 (Tegning af Frugtlegemer, Basidier og Basidiesporer); Neuhoff 1931, p. 74; 1936, p. 24.

Beskrivelse.

Frugtlegemerne bryder frem af Barken paa døde Grene som smaa Kugler, der breder sig ud til Siderne og danner tæt tiltrykte Halvkugler eller mere uregelmæssigt formede Puder. Hele Overfladen er finere eller grovere bølget-foldet, omtrent som Hjernevindinger.

Hele Frugtlegemet er i Begyndelsen hyalint, derefter opaliserende til mælkehvidt, senere mere og mere brunt, til sidst sortebrunt.

I fugtig Tilstand er Frugtlegemerne bruskagtige; ved Indtørring danner de næppe synlige Hinder. Under Nedbrydning flyder de hen i en grønlig Slimmasse. Dette sidste er kun iagttaget i nedennævnte Fund fra 5. 1. 1936.

Basidier $12-23 \times 12-17 \mu$; Sporer $8-12 \times 8-12 \mu$; Sterigmer (Epibasidier) ofte mere end 100μ lange.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Tremella indecorata er karakteristisk ved sin Overflade, sin Form, sine store Basidier og sine særligt lange Sterigmer. Fra *Nematelia encephala* adskiller den sig paa afgørende Maade ved Manglen paa Kerne samt ved Farven og Forekomsten. De hvide *Exidia*-Arter har trinde, krumme Sporer, og Frugtlegemerne er sammenflydende, og ingen af dem har tilnærmelsesvis saa lange Sterigmer.

Forekomst og Udbredelse.

Tremella indecorata er en for Danmark ny Art. Den angives hovedsageligt at vokse paa Grene af forskellige Buske, men er dog ogsaa fundet paa enkelte Træarter (B. & G. 1927, p. 21—23 og Neuhoff 1931, p. 74). Hvor den forekommer, beskrives den som sjælden, saaledes i Tyskland og Frankrig. Fra Sverige foreligger eet Fund (Neuhoff 1936, p. 24).

Undersøgte Fund.

Crataegus oxyacantha: S. Jægersborg Dyrehave 28. 12. 35 (!) L.
Pl. S. *Prunus* sp.: S. Rude Skov 5. 1. 36 (!).

5. *Tremella tubercularia* Berk. 1860.

Literatur.

Tremella tubercularia Berk.: Berkeley 1860, p. 288. B. & G. 1927, p. 25; Neuhoff 1931, p. 75.

Beskrivelse.

Frugtlegemerne bryder som Regel i stort Antal frem paa døde Grene med tynd Bark. I Almindelighed flyder de ikke sammen. Ved at presse sig gennem Barken og bøje Barklapper op faar de en tydelig stokformet Basis, som bærer et lille Hoved, der snart breder sig pudeformet ud til Siderne.

Oversiden er hyppig næsten glat, men kan, som oftest hos ældre Eksemplarer, blive fint bølget eller uregelmæssigt ujævn.

Hele Frugtlegemet, der højst naar en største Udstrækning paa 0,5 cm, hyppigst kun 1—2 mm, er i Begyndelsen gennemsigtigt, men bliver snart mælkehvidt og noget opaliserende, sjældnere bliver det helt eller delvist ametystfarvet. Senere udvikler der sig mere grummede Farver.

I fugtig Tilstand er Frugtlegemerne blødt bruskagtige. Ved Indtørring trækker de sig helt ind i Barken. Man kan derfor kun finde dem i meget fugtigt Vejr eller ganske kort Tid derefter.

Basidier $12-18 \times 10-16\mu$; Sporer $5-8 \times 5-9\mu$; Bredden ofte større end Længden.

Det angives (B. & G. 1927, p. 25), at Sterigmerne undertiden er laterale, fordi Basidierne har skraat- eller vandret stillede Tværvægge. Ifølge samme Kilde kan Basidierne dele sig paa langs til Basis i fire tenformede Dele, som sandsynligvis frigør sig og danner

en Slags Makrokonidier, $12-15 \times 3,5-5 \mu$. Disse Konidier kan være talrige og faar til sidst en Tværvæg.

Afgrænsning og Forvekslingsmuligheder.

Tremella tubercularia kendes paa den ringe Størrelse, Farven og Voksestedet. Den er hidtil kun fundet paa Eg og i sjældne Tilfælde paa Kastanie. Arten ligner i paafaldende Grad smaa Individer af *Exidia gemmata*, men denne sidste vil næsten altid være meget større og har desuden anderledes formede Sporer og som Regel en lille Kerne. Tre andre smaa *Tremella*-Arter, *T. Grilletii* Bourd., *T. glacialis* Bourd. et Galz. og *T. fusispora* Bourd. et Galz., der i mange Henseender ligner *T. tubercularia*, er endnu ikke paavist i Danmark.

Forekomst og Udbredelse.

Tremella tubercularia er en for Danmark ny Art. Hidtil er den kun fundet paa Eg. Alle Fund stammer fra unge Stammer paa indtil 10 cm's Tykkelse. Stammerne var fældet ved Gennemhugning af unge Plantninger, og et meget stort Antal af Stammerne bar Mængder af Frugtlegemer. Yderligere kan bemærkes, at Frugtlegemerne udvikledes tidligst et Aar efter Fældningen og ikke kom igen næste Aar. Arten angives som ikke særlig sjælden i Tyskland (Neuhoff 1931, p. 75). I Sverige er den ikke paavist.

Undersøgte Fund.

Quercus robur: S. Jægersborg Dyrehave 2. 2. 33 (!) L. Pl. S.; ibid. 5. 3. 33 (!); ibid. 28. 12. 35 (!) L. Pl. S.; ibid. 21. 1. 36 (!); Rude Skov 27. 12. 35 (!); ibid. 5. 1. 36 (!) L. Pl. S.; Tisvilde Hegn 2. 2. 36 (!).

LISTE OVER SYNONYMER

Aggyrium atrovirens Fr. = *T. atrovirens* (Fr.) Sacc.

Exidia albida (Fr.) Bref. (apud Lind 1913) = *E. albida* (Huds. ex Loud.) Bref.

— *gelatinosa* (Bull.) Schröt. = *E. recisa* (Ditm.) Fr.

— *glandulosa* var. *bulgarioides* Bourd. et Galz. = *E. truncata* Fr.

— *glandulosa* var. *subtruncata* Bourd. et Galz. = *E. truncata* Fr.

— *nucleata* (Schw.) Burt (apud Bourd. et Galz.) = *E. gemmata* (Lév.) Bourd. et Maire.

- Exidia plicata* Fr. (apud J. Lind) = *E. glandulosa* Fr.
— *recisa* (Ditm.) Fr. sensu Brefeld = *E. truncata* Fr.
— *Thuretiana* (Lév.) Fr. = *E. albida* (Huds. ex. Loud.) Bref.
Naematelia gemmata (Lév.) Fr. = *Exidia gemmata* (Lév.) Bourd.
et Maire.
— *rubiformis* Fr. (apud J. Lind) = *N. encephala* (Pers.) Fr.
Tremella albida Fr. (apud Ferd. & Winge 1928) = *Exidia albida*
(Huds. ex. Loud.) Bref.
— *albida* Huds. (apud Bourd. et Galz.) = *T. indecorata*
Sommerf.
— *albida* Huds. (apud Rostrup 1904) = *Exidia albida* (Huds.
ex. Loud.) Bref.
— *alutacea* Schum. = *Naematelia encephala* (Pers.) Fr.
— *atra* O. F. Müll. pr. p. = *Exidia glandulosa* Fr.
— — — — = *Exidia truncata* Fr.
— *atrovirens* Schum. = *Exidia glandulosa* Fr.
— *encephala* Pers. = *Naematelia encephala* (Pers.) Fr.
— *encephaliformis* Willd. = *Naematelia encephala* (Pers.) Fr.
— *encephalodes* Schum. = *Naematelia encephala* (Pers.) Fr.
— *finbriata* Fr. = *T. foliacea* Fr.
— *glauca* Schum. = ? *Exidia glandulosa* Fr.
— *intumescens* Fr. (apud J. Lind) = *Exidia glandulosa* Fr.
— *lutescens* Pers. = *T. mesenterica* (Retz.) Fr.
— *mesenterica* (Schaeff.) (apud Rostrup 1904) = *T. mesen-*
terica (Retz.) Fr.
— *sagarum* Fl. Dan. = *T. mesenterica* (Retz.) Fr.
— *sagarum* Retz. = *Exidia recisa* (Ditm.) Fr.
— *subclavata* Schum. = *T. mesenterica* (Retz.) Fr.
— *umbrina* Schum. = *Exidia glandulosa* Fr.
— *undulata* Hoffm. (apud J. Lind) = *T. foliacea* Fr.
Ulocolla foliacea (Fr.) Bref. (apud J. Lind) = *Tremella foliacea* Fr.
— *saccharina* (Fr.) Bref. = *Exidia saccharina* Fr.

FORKORTELSER

Danske Provinser:

B. = Bornholm	J. = Jylland.
F. = Fyn	L. = Lolland
Fa. = Falster	S. = Sjælland

Danske Samlere:

- N. F. B. = N. Fabritius Buchwald
J. L. = Jens Lind (1874—1939)
M. L. M. = M. L. Mortensen (1881—1911)
E. R. = Emil Rostrup (1831—1907)
O. R. = Ove Rostrup (1864—1933)
(!) = Forfatteren

Samlinger:

- B. M. = Botanisk Museum
L. Pl. S. = Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles
plantepatologiske Samling

S U M M A R Y

Danish species of Tremellaceae (*Exidia*, *Naematelia* and *Tremella*).

The investigations have taken place during the years 1932—37 incl. and have included the hitherto made Danish finds of the genera *Exidia* Fr., *Naematelia* Fr. and *Tremella* Fr. However, the particular stress is laid on the author's own finds.

The nomenclature, employed by Dr. W. Neuhoff in „Die Pilze Mitteleuropas“, has been used throughout the paper. A number of the finds have been verified by Dr. Neuhoff.

Eight species of *Exidia* (cfr. key p. 3), five species of *Tremella* (cfr. key p. 21) and one species of *Naematelia* are mentioned in detail.

---

1. *Exidia truncata* Fr., common on fallen trunks and stumps of *Quercus*; also found on *Acer campestre*, *Aesculus hippocastanum*, *Fagus silvatica* and *Tilia* sp.

2. *Exidia glandulosa* Fr., the most common tremellous species in Denmark, may surely be found on all species of leaf-trees, hitherto observed on 18 species (p. 8).

3. *Exidia pithya* Fr., common in coniferous woods, particularly on *Picea abies*; also found on *Abies alba*, *Larix* sp. and *Pinus silvestris*.

4. *Exidia recisa* (Ditm.) Fr., common, but only on *Salix* sp.

5. *Exidia repanda* Fr., only three finds, all of them on *Betula* sp.

6. *Exidia saccharina* Fr., common in coniferous woods on sandy soil in the neighbourhood of the sea; found on *Pinus montana*, *P. silvestris* and *P. strobus*.

7. *Exidia albida* (Huds. ex Loud.) Bref., not uncommon on leaf-trees, particularly on *Fagus silvatica*, but only to be seen in winter; also observed on 11 other species of leaf-trees (p. 16).

8. *Exidia gemmata* (Lév.) Bourdot et Maire, new species to Denmark; rather rare, only to be seen in autumn and winter and on leaf-trees; found on *Acer pseudoplatanus*, *Aesculus hippocastanum*, *Alnus* sp., *Betula* sp., *Carpinus betulus*, *Fagus silvatica* and *Sorbus aucuparia*.

1. *Naematelia encephala* (Pers.) Fr., not uncommon in coniferous woods, particularly on *Pinus silvestris*; also found on *Picea abies*, *Pinus laricio*, *P. montana* and *P. strobus*.

1. *Tremella foliacea* Fr., not uncommon on leaf-trees, particularly on *Quercus* and *Betula*; also observed on *Aesculus hippocastanum*, *Alnus glutinosa*, *A. incana*, *Carpinus betulus* and *Fagus silvatica*.

2. *Tremella mesenterica* (Retz.) Fr. By following the development of some fruit-bodies from their outbreak in autumn until their destruction next autumn the author has been convinced of the identity of the two species: *T. mesenterica* and *T. lutescens* Pers., the former species being the winter-stage, the latter the summer-stage. With this in mente the following informations may be given: *T. mesenterica* is almost as common as *Exidia glandulosa*, having been found on 19 species of leaf-trees (p. 26); it may surely be found on all species of leaf-trees. A find on *Picea abies* (*T. pinicola* Britzelm.) may no doubt be referred to *T. mesenterica*.

3. *Tremella atrovirens* (Fr.) Sacc., new species to Denmark; only found once, on *Ulmus* sp.

4. *Tremella indecorata* Sommerf., new species to Denmark; only found twice, on *Crataegus oxyacantha* and *Prunus* sp.

5. *Tremella tubercularia* Berk., new species to Denmark; rare, only found on young trunks of *Quercus*, the largest diameter of the trunks being ca. 10 cm.

On pp. 30—31 is given a list of synonyms.

L I T E R A T U R

- Berkeley, M. J.: Outlines of British Fungology. 1860.
- Bourdot & Maire: Notes critiques sur quelques Hyménomycètes nouveaux ou peu connus. Bull. Soc. Myc. France, Tome 36, 1920.
- Bourdot & Galzin: Hyménomycètes de France. Contribution à la flore mycologique de la France. 1927 (B. & G. 1927).
- Brefeld, O.: Untersuchungen aus dem Gesamtgebiete der Mykologie. Bd. VII. 1888.
- Buchwald, N. Fabritius: Notitser om Storsvampe. II. Friesia 1: 53—59, 1932. (Naematelia encephala).
- Buller, A. H. Reginald: Researches on Fungi. Vol. II. London 1922.
- Coker, W. C.: Notes on the lower Basidiomycetes of North Carolina. Jour. Elisha Mitchell Scient. Soc. Vol. XXXV. Chapel Hill, N. C., U. S. A. 1920.
- Ferdinandsen, C. & Winge, Ø.: Mykologisk Ekskursionsflora. København 1928. 2. Udg. 1943. (F. & W. 1928 og F. & W. 1943).
- Flora danica. København 1763—1883. (Fl. D.).
- Fries, Elias: Systema mycologicum, vol. II. 1822. (S. M. II).
- Fries, Elias: Hymenomycetes Europaei. Upsala 1874. (Hym. Eur.).
- Gilbert, Edward M.: Studies on the Tremellineae of Wisconsin. Transact. Wisconsin Academy, Vol. XVI, Part II, No. 4. 1910.
- Hornemann, J. W.: Dansk oekonomisk Plantelære. 2. Del. København 1837.
- Lind, J.: Danish fungi as represented in the herbarium of E. Rostrup. København 1913. (J. L. 1913).
- Neuhoff, W.: Kritische Gallertpilze II. Zeitschr. f. Pilzk., Band 10 (Neue Folge), 3. Hefte. 1931.
- Neuhoff, W.: Die Pilze Mitteleuropas. Band II a. Die Gallertpilze (Tremellineae). Leipzig 1935. (Ikke afsluttet).
- Neuhoff, W.: Die Gallertpilze Schwedens. (Tremellaceae, Dacrymycetaceae, Tulasnellaceae, Auriculariaceae). Arkiv f. Botanik. Band 28 A, N:o. 1. Stockholm 1936.
- Ricken, A.: Vademeccum für Pilzfreunde. Leipzig 1920.
- Rostrup E.: Blomsterløse Planter. København 1869. (E. R. 1869).
- Rostrup E.: Sygdomme hos Skovtræer, foraarsagede af ikke rustagtige Snyltesvampe. II. Løvtræer. Tidsskr. f. Skovbrug. Bd. 4. København 1880. (E. R. 1880).
- Rostrup, E.: Plantepatologi. København 1902. (E. R. 1902).
- Rostrup, E.: Den danske Flora II. København. 1. Udg. 1904 (E. R. 1904); 2. Udg. 1925 (E. R. 1925).
- Schumacher, C. F.: Enumeratio plantarum in partibus Sællandiae septentrionalis et orientalis. Pars posterior. København 1803.
- Sommerfelt, C.: Supplementum Florae Lapponicae. Christianiae 1826.
-

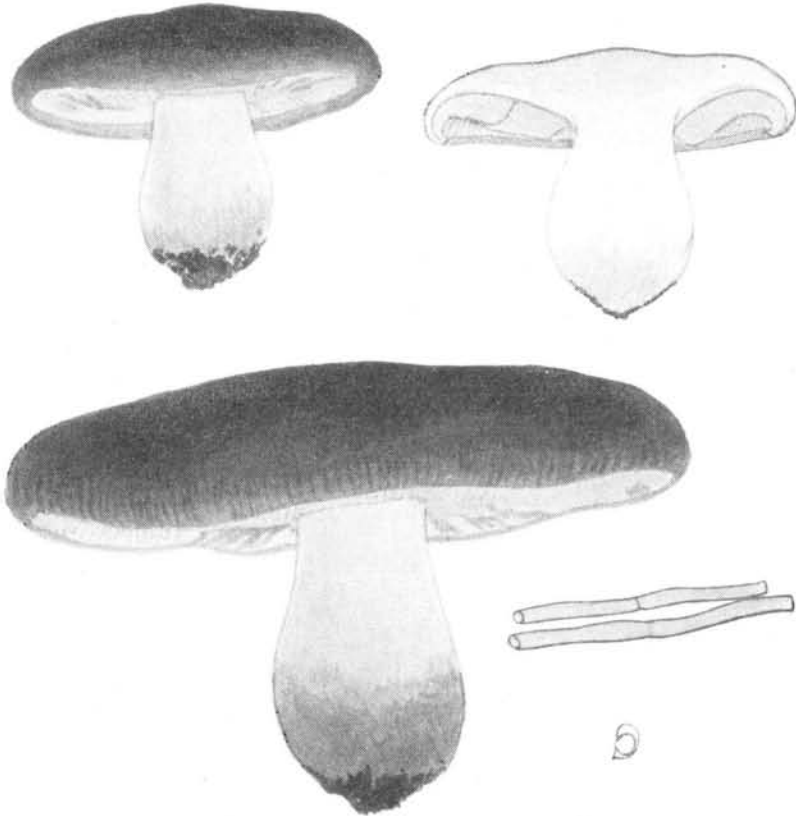
EN NY RIDDERHAT
TRICHOLOMA PSEUDO-IMBRICATUM
Lange & Terkelsen sp. n.

Af FREDE TERKELSEN

Den 24. September 1941 havde jeg en Times Ophold i Holstebro. I Byens lange, smalle Park, der fra begge Sider skraaner ned imod en Bæk, fandt jeg paa den ene Skraaning nogle store, brune Svampe, som jeg skammede mig lidt over, at jeg ikke straks kendte. Paa de største Eksemplarer var Hatten 10—15 cm bred. De voksede spredt selskabeligt, i en temmelig ung Plantning af Bøg og Røn, ved nogle halvt forvuldede Stød, som jeg ikke fik Tid til at undersøge nøjere. De fleste var parvis sammenvoksede ved Roden. Ved den filtede Hat mindede de stærkt om *Lactorius fuliginosus*, der som bekendt kan arte sig meget forskelligt. Ogsaa deri lignede de denne Mælkehat, at den hvide Stok og de hvidlige Lameller havde Tilbøjelighed til at anløbe brunligt ved Berøring; men — den brune Farve syntes ikke at hidrøre fra nogen Mælkesaft. Skønt Svampene var fuldstændig friske, var det mig ikke muligt at faa Øje paa en eneste Draabe Mælkesaft. Lamellerne var desuden udrandede, saa det maatte være en *Tricholoma*.

Ikke saa meget som en Blikåske havde jeg med, saa jeg maatte i Farten stikke et af de største Eksemplarer i Frakkelommen. Siden sørgede jeg for at skaffe mig Sporestøv af den. Efter min Hjemkomst nogle Dage senere søgte jeg den forgæves i „Flora Agaricina Danica“. Jeg sendte derfor de sidste Stumper af Hat og Stok tilligemed en nøjere Beskrivelse til Jakob E. Lange, og da jeg et Par Dage efter bankede paa hans Dør i Odense, blev jeg straks modtaget med Spørgsmaalet, hvorfor jeg ikke havde sendt ham det hele. Jeg svarede igen med et Spørgsmaal: „Er det da en Sjældenhed?“ — „Jeg har aldrig set den før; jeg aner ikke, hvad det er!“

I de følgende Timer studerede vi Illustrationerne i de store mykologiske Billedværker i Lange's Bibliotek, men uden Resultat. Ingen af Elias Fries' Illustrationer passede. Nærmest kom vel *Tricholoma colossus* — „det mærkelige Misfoster“ (portentum mirabile), som Fries kalder den; men det var ikke den. *Tr. colossus* er glat og nøgen, mens Svampen her var fløjlsagtig haaret. Derved adskiller den sig ogsaa fra den utvivlsomt nærstaaende

Tricholoma pseudo-imbricatum sp. n.

Frugtlegerne i nat. St.; Hatfibriller $\times 250$; Spore $\times 1000$.

Del. J. E. Lange.

Tricholoma imbricatum; den er ogsaa adskilligt større end denne og har en ejendommelig kort, ofte knoldet Stok.

„Jeg vilde gerne se et Par hele Eksemplarer af den. Skal De ikke snart til Holstebro igen?“ spurgte Lange. „Nej, jeg skal kun til Herning et Par Dage, og min Familie dér vilde naturligvis finde det latterligt, om jeg spildte en halv Dag med at rejse til

Holstebro for at finde en Svamp.“ — Da sagde L a n g e hurtigt og indtrængende, med den sande Forskers ivrige Alvor: „Jamen, naar det nu drejer sig om en Svamp, som ingen i Danmark, maaske ingen i Verden, kender!“ — Og jeg vidste, hvad jeg vilde!

Den 5. Oktober 1941, tidligt om Morgenen, tog jeg med Toget fra Herning til Holstebro. I heldigste Tilfælde kunde jeg faa 20 Minutters Ophold. Vi kom ind til Tiden, og saa gik det i Trav til Parken, hvor jeg var saa heldig at finde ikke blot et gammelt, indtørret Eksemplar af Svampen, men ogsaa to unge, friske, men temmelig smaa, sammenvoksede Eksemplarer. Desuden konstaterede jeg, at der mellem de unge Løvtræer stod en gammel Skovfyr, og det saa ud til, at Svampen var knyttet til forraadnende Stubbe og Rødder af fældede Fyrretræer.

Jeg naaede Toget og sendte samme Dag min Fangst til L a n g e, der kort efter sendte mig en Akvarel-Skitse af Holstebrosvampen, der lignede forbavsende godt.

Skriftligt og telefonisk forhandlede vi derefter om Navnet. L a n g e foreslog først at kalde den *Tricholoma imbricatum* var. *portentosum*. Jeg havde ikke noget imod at betragte den som en Varietet, men fandt det dog mest praktisk at vælge et Varietetsnavn, der ikke i Forvejen var benyttet til en kendt *Tricholoma*, saaledes at det eventuelt senere kunde „ophøjes“ til Artsnavn. Resultatet blev, at Lange straks foretog „Ophøjelsen“ og kaldte Svampen *Tricholoma pachypus* Terkelsen & Lange.

Imidlertid havde jeg den 16. Oktober 1943 atter Lejlighed til at aflægge et Besøg paa Svampens Voksested. Heldet fulgte mig stadig. Jeg fik en ret god Fangst, skønt det tydeligt nok lakkede mod Slutningen af Svampens Blomstringstid. Ejendommeligt nok voksede alle Svampene denne Gang enkeltvis, og kun forholdsvis faa af dem havde udpræget knoldformet Stok. Det vilde derfor være urigtigt at fastholde det først vedtagne Navn.

Efter Samraad med Amanuensis N. F. Buchwald og Professor C. Ferdinandsen, til hvem jeg havde sendt de indsamlede Svampe, blev det da bestemt at kalde den nye Ridderhat *Tricholoma pseudo-imbricatum* Lange & Terkelsen, et Navn, som L a n g e sikkert vilde have billiget, om han havde levet. (Smnl. *Cortinarius pseudo-salor* Lange, *Lepiota pseudo-felina* Lange, o. fl.).

L a n g e's Akvarel af den nye Ridderhat, der her gengives i Sort, var, saa vidt mig bekendt, det sidste Svampebillede, vor store Mykolog og Kunstner malede.

Den følgende Beskrivelse er formet paa Grundlag af fælles Iagttagelser.

Tricholoma pseudo-imbricatum Lange & Terkelsen sp. n.

Meget stor, 5—14 cm, fast og kompakt, med kort, ofte noget knoldformet Stok.

Hat hvælvet med indrullet Rand, der tilsidst bliver noget ribbet. Farven i Begyndelsen nøddebrunlig, siden kastanie-rødbrun, tilsidst med sodbrunt Skær. Overfladen tæt traadet-filtet, undertiden med Alderen noget sprukken.

Lamellerne udrandede, temmelig fjerne og temmelig tykke, hvidlige, med Alderen og ved Tryk rødbrunt anløbende, tilsidst stærkt rødbrunt plettede.

Stokken fast, kort og tyk, af meget forskellig Form: cylindrisk, noget fladtrykt eller næsten knoldformet, $2\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ × 2 — $3\frac{1}{4}$ cm, som ung hvid, anløbende ved Tryk som Lamellerne og tilsidst mere brunlig, fint pudret-dunet.

Kødet meget tykt og fast, hvidt, ved Gennemskæring langsomt anløbende brunligt, især i Stokken. Smagen noget bitter. Lugt svag (omtrent som hos *Tricholoma nudum*).

Sporer bredt ægformede, 5 — $5\frac{1}{2}$ — (6) × $3\frac{3}{4}$ — 4μ , oftest med en stor Draabe.

Hatfibriller subparallele, noget indvævede, brune, indtil 8μ brede, leddelte.

Holstebro, i Parkanlæg med unge Bøg og Røn samt en enkelt gammel Fyr og nogle raadne Fyrrestubbe, til hvilke Svampen utvivlsomt er knyttet. Spredt selskabeligt, sjældnere to og to sammenvoksede ved Grunden. 24. September og 5. Oktober 1941; 16. Oktober 1943. Leg. F r e d e T e r k e l s e n.

Arten staar navnlig *T. imbricatum* nær i mikroskopisk Henseende. Afviger makroskopisk især ved de mørkere (ikke saa rødbrune) Farver, den (ogsaa i Midten) fløjlsagtige Hat og den korte, ofte knoldformede Stok m. v.

Det vilde interessere mig meget at vide, om andre Mykologer har lagt Mærke til denne store og smukke Bladhat, der muligvis

vil vise sig at være mere almindelig, f. Eks. i gamle Fyrreskove, end man skulde antage, da den paa Grund af sin Lighed med flere kendte Svampe let kan blive overset. Flygtigt set kan den godt minde om store Eksemplarer af *Paxillus involutus* eller maaske endnu mere om *Paxillus atrotomentosus*, der jo netop kan være knyttet til Fyrretræsstød. Og selv ved et noget nærmere Eftersyn vil den kunne forveksles med *Lactarius fuliginosus* forma *albipes* s. Lange (se „Flora Agaricina Danica“, Tavle 174 B.).

Diagnose: Pileus 5—14 cm latus, convexo-applanatus, crasse carnosus, siccus, margine involuto, postremo sulcato, fibrillosus, epidermide postremo interdum disrupta, olivaceo-brunneus, laete fuliginosus. Lamellae emarginatae, subdistantes, albiae, fulvescentes. Stipes firmus et carnosus, brevis, cylindraceus, saepius subbulbosus, $2\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ × 2 — $3\frac{1}{4}$ cm, primo albus, dein fulvescens. Caro alba. Sapor subacer. Odor debilis, ut in *T. nudo*.

Sporae hyalinae, late ovatae, 5—5,5—(6) × 3,75—4 μ , saepissime 1-guttulatae. Fibrillae pilei subparallelae, subinnatae, fuscae, 8 μ latae, septatae.

In frondosis ad truncum putridum *Pini silvestris* prope Holstebro Jutlandiae (Daniae) 24. 9. 1941, 5. 10. 1941 et 16. 10. 1943. Leg. F r e d e T e r k e l s e n.

S U M M A R Y

Tricholoma pseudo-imbricatum Lange et Terkelsen sp. n.

Very large. Cap. 5—14 cm., plano-convex with involute edge, dry, with adpressed, afterwards in the middle somewhat felty, fibrils, brown as hazel-nuts, later getting darker. Gills rather thick, somewhat distant, emarginate, whitish, fulvescent with age. Stem short and thick, at first white, when touched and with age turning brownish-fulvescent. Flesh hard and white, fulvescent. Smell faint, like that of *Tricholoma nudum*.

Spores broadly ovate, 5— $5\frac{1}{2}$ —(6) × $3\frac{3}{4}$ —4 μ , often with a oildrop.

Hat-fibrils sub-parallel, brown, about 8μ broad.

Holstebro, Jutland, in frondose park with an old Pinus and stumps of Pinus-trees. Sept.-Oct. 1941; Oct. 1943. Gregarious, sometimes by twos.

Tr. pseudo-imbricatum is very close to Tr. imbricatum, but easily recognized by its fibrillose, never imbricate cap and the mostly short and thick, often bulbous stem.

Als, December 1942.

OM EN MASSEFOREKOMST
AF PLECTANIA COCCINEA (SCOP.) FCKL.,
samt om en hvidlig Form af denne,
f. albida f. n.

Af AXEL B. KLINGE

I „Friesia“ (Bd. II, S. 168—171, 1941) har Amanuensis N. Fabricius Buchwald givet en Oversigt over Forekomsten af *Plectania coccinea* i Danmark, af hvilken det fremgaar, at denne Svamp paa daværende Tidspunkt kun var kendt fra 7 danske Lokalteter, hvoraf een i Jylland, nemlig Krabbesholm, 1913.

I Begyndelsen af Maj 1942 gjorde cand. pharm. A. Steinbach, Randers, mig opmærksom paa, at der i Vester Lavnkjær Skov, Øst for Hadsund, fandtes en skarlagensrød Svamp. Efter Opfordring modtog jeg den 4. Februar 1943 nogle Individider fra Hadsund (Kæmner Ellegaard), og disse viste sig at være *Plectania coccinea*.

Efter et Besøg paa Lokaliteten den 14. Februar samme Aar skal jeg herved gøre Rede for mine Iagttagelser over denne Svamp.

De store Skovarealer ved Visborggaard staar paa lavtliggende, alluvial Bund og opdeles i Distrikterne: Endelen, Høgholtkjær, Bøsholtkjær samt Øster og Vester Lavnkjær, hvoraf de to sidstnævnte udgør de laveste Partier. Af Træarter maa fremhæves Rødel og Ask samt Elm, Birk og Eg. Bøg forekommer derimod kun i ret ringe Grad.

Bøsholtkjær: *P. coccinea* optræder her selskabeligt i fugtig Blandingsskov paa Grene af Hassel og Rødel. De hyppige Bevoksninger dækker Arealer paa ca. 3×5 Meter med 30—40 fuldt udviklede Individider.

Høgholtkjær: Overgang mellem Bøg og Blandingsskov. Substrat: Bøg og Hassel. Lokaliteten er ret fugtig. De enkelte, hyppigt forekommende Bevoksninger dækker Arealer af samme

Størrelse som i Bøsholtkjær med et Individ-Antal paa ca. 50. De smukkeste og rigeste Forekomster, som blev bemærket, fandtes under ren Ahornbevoksning og mellem tæt Vegetation af Stor Nælde. Svampene, som her kunde dække Omraader paa ca. 5×5 Meter med et Individ-Antal paa over 100, var af usædvanlig Størrelse, idet Bægeret ofte havde en Diameter paa 4—5 cm. — Stokkens Længde varierer fra $\frac{1}{2}$ —4 cm alt efter, hvor dybt Substratet ligger under Jordoverfladen. Ved at fjerne Løvet kunde man paa mindre Ahorngrene finde uudviklede, langstrakte Frugtleger, som strakte sig langs med Substratet, inden de søgte op gennem Løvet.

I en Gruppe skarlagenerede Svampe fandtes et enkelt hvidligt Individ uden Spor af rød Farve, forma *albida*. Parafyserne paa f. *albida* er ganske blege i Modsætning til Parafyserne hos den røde Hovedart, hvor de er gule. I begge Tilfælde er de kornede og grenede, og de mikroskopiske Maal er iøvrigt ens.

I en tilstødende Naaleskov fandtes enkelte Individuer af *P. coccinea*, som fra Kviste af Løvtræ skød sig gennem centimetertykt Naaledække.

Vester Lavnkjær er det største af Distrikterne; men Tiden tillod kun fire flygtige Undersøgelser, som alle resulterede i Svampens Tilstedeværelse, saaledes paa Aske- og Egegrene. Individerne var gennemgaaende smaa, ligesom Antallet laa lavere end paa de øvrige Lokalteter.

Svampen er dog ikke udelukkende knyttet til Skovene. Paa en henved 150 Meter bred Græsningseng, som skyder sig ind i Høholtkjær, fandtes den spredt over det meste af Engfladen, navnlig lokaliseret til Randen af mindre Sænkninger og især omkring Ellestød, dog stadig knyttet til skjulte Kviste. Ligeledes blev den af og til bemærket i Vejgrøften mellem Vester Lavnkjær og Havnø.

Havnø Skov. Som sidste Lokaltet Nord for Mariager Fjord undersøgtes ligeledes den 14. Februar Havnø Skov, hvor Svampen kunde noteres paa Ask mellem tæt Ramslog-Vegetation.

Et Besøg paa de nævnte Lokalteter den 28. Februar (14 Dage senere) viste, at Svampen var ved at naa sin Kulmination. Den optraadte nu i Titusindvis, undertiden med 75—100 Individuer paa en enkelt Gren, og en Bægerdiameter paa $5-6\frac{1}{2}$ cm. var ikke ualmindelig.

Tre Individuer af forma *albida* blev bemærket.

Foruden i Skovene ved Visborggaard har jeg iagttaget *Plectania coccinea* paa følgende 3 Lokaliteter:

Thygeslund Skov, en stærkt bakket Skov, der ligger ca. 1 km Sydvest for Hadsund. 12. Marts 1943.

Haslund Skov, ca. 6 km Syd for Randers, hvor Lærer Poul Nielsen oprindelig havde fundet Svampen. Efter et Besøg paa denne Lokalitet den 2. April 1943 kan jeg oplyse, at der i den østlige Del af Skoven langs en mindre Grøft fandtes en halv Snes Individer. Flere Steder havde der i Grøften ophobet sig Smaabunker af Kviste, og paa de nederste, som halvt laa i Vand, fandtes de største Frugtlegemer. Ellers voksede Svampen paa helt skjulte Kviste, og Jordbunden var saa fugtig, at Svampene nærmest stod i Vand. Jordbunden her er ganske fri for Kalk.

Mariager Fjord. Endelig findes *P. coccinea* paa Sydsiden af Mariager Fjord, nemlig paa fugtige, træbevoksede Skrænter umiddelbart syd for Hadsund. Svampen er knyttet til Bøg, og Kalkunderlaget ligger her kun et Spadestik under Jordoverfladen. — Dette sidste Findested synes dog at være af ældre Dato, idet Adjunkt Poul Larsen i sine Dagbøger opgiver følgende jyske Lokaliteter: Risskov, Langenæs ved Aarhus samt kratbevoksede Skrænter paa Sydsiden af Mariager Fjord ved Hadsund 12. 4. 1937.

Til de af Amanuensis Buchwald omtalte 7 Lokaliteter maa altsaa nu føjes mindst følgende 9 nye jyske Lokaliteter for *Plectania coccinea*; et (!) angiver Forfatteren som Finder:

1. Vester Lavnkjær Skov, 3. 5. 1942. Leg. cand. pharm. A. Steinbach; 14. 2. og 28. 2. 1943 (!).
2. Bøsholtkjær, 14. 2. og 28. 2. 1943 (!).
3. Høgholtkjær, 14. 2. og 28. 2. 1943 (!).
4. Havnø Skov, 14. 2. 1943 (!).
5. Thygeslund Skov, 12. 3. 1943 (!).
6. Haslund Skov, 28. 3. 1943. Leg. Lærer Poul Nielsen; 2. 4. 1943 (!).
7. Mariager Fjord, 12. 4. 1937. Leg. Adjunkt Poul Larsen; 14. 2. 1943. Leg. Lærer K. A. Knudsen.
8. Risskov. Leg. Adjunkt Poul Larsen.
9. Langenæs ved Aarhus. Leg. Adjunkt Poul Larsen.

Til disse 16 Fund maa endelig føjes endnu 3 Fund, af hvilke der for det førstes Vedkommende, efter hvad Hr. Buchwald har meddelt mig, findes opbevaret Spritmateriale i Botanisk Museum, Kbhvn.:

10. F. Ronæs Skov ved Gamborg, *copiose* 5. 4. 1915 paa Grene af *Corylus avellana*. Leg. Dr. phil. O. Hagerup.
11. Fa. Skerne Skov ved Nørre Alslev, 28. 3. 1943. Leg. Lærer S. M. Rasmussen; det. F. H. Møller.
12. Loll. Ryde Skov, 28. 3. og 11. 4. 1943 (to forskellige Steder). Leg. H. Westergaard; det. F. H. Møller.

Svampen, der hidtil væsentligst har været kendt fra Bøg, er nu paavist paa følgende 6 Værtplanter i Danmark: *Acer pseudoplatanus*, *Alnus glutinosa*, *Corylus avellana*, *Fagus silvatica*, *Fraxinus excelsior* og *Quercus robur*.

Naar man gaar Oversigten over de ældre Fund efter, vil man bemærke, at de fleste Findesteder stammer fra Skove paa Kalkbund. Kalkindholdet i Jordbunden i de af mig undersøgte Skovarealer ved Visborggaard er imidlertid uendelig ringe, og en Analyse af nogle Jordprøver viser da ogsaa, at Jordbunden de fleste Steder er sur, med en gennemsnitlig pH-Værdi omkring 4 for hele Distriktet. Forekomst af Kalk skulde saaledes ikke være en Nødvendighed for Svampens Trivsel, idet man vel næppe andre Steder i Landet finder frodigere Bevoksninger end de fra Visborggaard-Skovene nævnte, hvor Svampen optræder i Titusindvis.

Det vil af det ovenstaaende fremgaa, at mine Fund af Svampen næsten alle stammer fra Februar, medens de fleste af de øvrige anførte Fund er fra Marts, April, ja, endog fra Begyndelsen af Maj. Som Forklaring tjener, at Vinteren 1942—43 var meget mild, og at Februar Maaned praktisk talt var uden Nattefrost. I øvrigt kan Svampen allerede være fremme i Januar; E. Røstrup fandt den saaledes 1. 1. 1878 ved Klingstrup paa Fyn, og paa Møen og Lolland er den ogsaa samlet i Januar (Buchwald 1941).

Da Amanuensis Buchwald ønskede at anstille nogle Dyrkningsforsøg med *P. coccinea* med Henblik paa dens Reaktionskrav, indsendte jeg i April 1943 nogle frisk plukkede Eksemplarer til Landbohøjskolens plantepatologiske Afdeling. Hr. Buchwald har imidlertid senere meddelt mig, at Forsøgene desværre faldt negativt ud. Frugtlegemerne kastede rigeligt med Sporer, men disse vilde ikke spire paa de almindelige Næringssubstrater som Malt-Agar og Kartoffel-Dekstrose-Agar.

SUMMARY

A mass occurrence of *Plectania coccinea* (Scop.) Fckl. together with a description of a whitish form, f. *albida* f. n.

Detailed accounts are given of 9 different new finds of *Plectania coccinea* (Scop.) Fckl. in woods between Aarhus and Aalborg in Jutland, Denmark. In several places the fungus was found in immense numbers on fallen, partly hidden branches; in a single locality about 10.000 specimens were gathered, and in several cases 75—100 specimens were counted on a single branch. The apothecia are seen in February—April, but mostly in March. The species is now known from the following 6 hosts in Denmark: *Acer pseudoplatanus*, *Alnus glutinosa*, *Corylus avellana*, *Fagus silvatica*, *Fraxinus excelsior* and *Quercus robur*. The fungus does not grow particularly in woods on calcareous earth, pH being about 4 in three localities investigated by the author.

The spores do not germ in the usual media as malt agar and potato-dextrose agar.

A whitish form without any red colour, *Plectania coccinea* (Scop.) Fckl. f. *albida* f. n. is described.

LITERATUR

Buchwald, N. Fabritius: Om *Plectania protracta* (Fr.) Gelin og *P. coccinea* (Scop.) Fckl. i Danmark. *Friesia* 2: 166—171. 1941.

Randers, April 1943.

BASIDIENS CYTOLOGI HOS TREMELLODON GELATINOSUM (SCOP.) PERS.

Af O. HAGERUP.

Universitetets botaniske Museum, København.

De mærkelige Befrugtningsforhold hos Svampene er for mange Arters Vedkommende vanskelige at undersøge. Dette skyldes for det første, at baade Kerner og Kromosomer ofte er meget smaa, saa det bliver nødvendigt at arbejde med stærk Forstørrelse. Men dernæst volder det ofte Besvær baade at fikseres og farve Hyfers og Basidiers Indhold paa passende Maade. De nævnte Vanskeligheder møder en saaledes ved cytologiske Studier over Agaricaceer. Derfor skal der nedenfor gøres opmærksom paa et særlig velegnet Objekt, nemlig *Tremellodon gelatinosum* (Scop.) Pers., der har paafaldende store Kerner og Basidier; og disse er tilmed lette at farve, nemlig efter følgende Metoder:

Materiale og Teknik. Den 20. August 1942 fandt Skovfoged B. Boots, Hornbæk, flere Eksemplarer af den sjældne *Tremellodon gelatinosum* (Scop.) Pers. paa Stød af *Picea abies* i Hornbæk Plantage. Der blev udskaaet Smaastykker af Hymeniet paa nogle Individuer af Svampen i forskellige Aldre, og disse fikseredes i en Blanding af Formol og 1 % Kromsyre i 24 Timer. Dermed hærdes og dræbes baade Indhold og Vægge af Basidierne.

Paa sædvanlig Maade overføres derpaa Objekterne i haard Paraffin (58°—60°) og skæres i Snit, der ikke maa være tykkere end 3—5 μ . Bedst er det at skære Tværsnit af Hymeniets Pigge, hvis Overflade er helt dækket med Basidier, der oven i Købet kan være til Stede i alle mulige Aldre, fra helt unge, traadformede, 2-kernede til gamle Basidier, som har kastet Sporerne. Cystider mangler, hvorfor man kan være vis paa, at enhver Hyfeende ved Hymeniets Overflade er en Basidie i et eller andet Udviklingsstadium.

Før Farvningen finder Sted, klares de opklæbete Snit $\frac{1}{2}$ Time i 60° varm, normal Saltsyre. Dernæst anbringes de et Par Minutter i 4 % Jern-Alun og farves saa ca. 1 Minut i 0,6 % Hæmatoxylin. Basidierne tager nu kraftigt mod Farven, som derpaa differentieres i mættet Pikrinsyre. Det er af Vigtighed at differentiere saa langt tilbage som muligt, hvilket kan tage $\frac{1}{2}$ —1 Time. I saa Fald er ogsaa næsten kun Kerner og Kromoso-

mer farvede, hvorfor det kan blive nødvendigt at kontrastfarve med f. Eks. Orange eller Lysgrønt.

Denne Metodik vil sandsynligvis vise sig meget anvendelig ogsaa over for andre Svampearter.

Undersøger man en almindelig vegetativ Celle af *Tremellodon gelatinosum* (Fig. 1), viser det sig, at den indeholder 2 Kerner, der kan ligge ret nær ved hinanden (Fig. 4); kun sjældnere er der større Afstand mellem de 2 Kerner. Disse tager stærkt imod Farven, og det ses tydeligt, at de er kantede, fordi de er sammensat af flere Enheder (Fig. 1 og 2). Undertiden er det endogsaa muligt at se, at hver enkelt vegetativ Kerne indeholder 4 Kromosomer (Fig. 4 forneden), der altsaa repræsenterer Artens haploide Kromosomtallet.

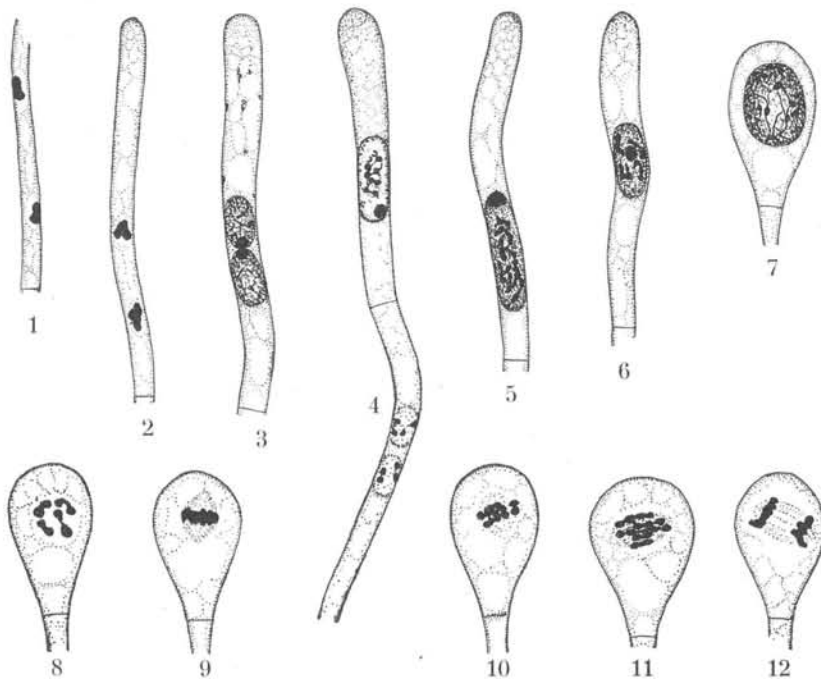

Fig. 1. Vegetativ Hyfe med 2 Kerner i hver Celle. Fig. 2. Ganske ung Basidie med 2 smaa Kerner. Fig. 3. Kernerne nærmer sig hinanden. Fig. 4. Befrugtningen er sket, Kernerne er smeltet sammen. Forneden 2 vegetative Kerner med hver 4 Kromosomer. Fig. 5, 6 og 7. Profaser. Fig. 8. Diakinese. Fig. 9. I-Metafase. Fig. 10—12. Anafaser. $\times 1850$.

Det første Anlæg til en Basidie er den frie Ende af en Hyfegren, der vokser vinkelret ud mod Hymeniets Overflade. Naar Hyfens Spids er naaet hertil, standser den pludselig sin Længdevækst; den

yderste Celles 2 Kerner nærmere sig stærkt til hinanden (Fig. 3) og undergaar samtidigt paafaldende Forandringer baade i Form og Størrelse, idet de oprindeligt (Fig. 2) smaa, mørke og kantede Legemer ret pludselig ligesom pustes op, saa de bliver mange Gange større, end de oprindeligt var (Fig. 3). Samtidig bliver de 2 Kerner jævne i Konturen og deres Indhold lysere, men de indeholder dog stadig en mørk Traad, der aabenbart repræsenterer Kromosomerne. Desuden findes nu et tydeligt mørkt Kernelegeme (Nukleolus).

De nævnte karakteristiske Forandringer i den unge Basidies Kernepar fortsættes nu med, at Kernerne lægger sig op ad hinanden (Fig. 3), og tilsidt smelter de helt sammen. Dermed har Svampen aabenbart gennemført sin primitive Befrugtningsproces, hvis Resultat blandt andet er, at den unge Basidie (Fig. 4—7) kommer til at indeholde een stor Kerne med 8 Kromosomer. Desuden ses foreløbigt et tydeligt Kernelegeme.

Den unge Basidie var oprindeligt traadformet (Fig. 2); men allerede lidt før Befrugtningen svulmer den stærkt op (Fig. 3), saaledes at dens yderste Spids, der indeholder den diploide Kerne, efterhaanden bliver kugleformet til oval (Fig. 7). Det diploide Stadium varer imidlertid paafaldende kort, idet Basidien næsten umiddelbart efter Befrugtningen begynder paa Reduktionsdelingen (Meiosis), hvoraf Fig. 7—16 viser nogle af de vigtigste Stadier.

I Fig. 7 ses en Profase, hvori Kromatinet har samlet sig i Traade, besat med større Klumper. Disse Traade falder snart i mindre Stykker, og i den derpaa følgende Diakinese ses 4 Gemini (Fig. 8). Samtidigt er Kernelegemet blevet opløst og forsvundet som saadant.

Profaser og Diakineser træffes hyppigt, formodentlig fordi disse Stadier varer relativt længe. Langt sjældnere findes de derpaa følgende Metafase-Stadier (Fig. 9), hvor Kromosomerne ligger mere eller mindre tydeligt samlede i eet Plan og med utydelige Tentraade. Denne Delingsfigur kan være orienteret i næsten enhver Retning i den omtrent kugleformede Ende af Basidien; dog har jeg aldrig set den staa helt lodret. Undertiden ligger den omtrent vandret (Fig. 11), men dog oftest mere eller mindre skraat (Fig. 10 og 12).

Under Anafasen (Fig. 10—13) deles Kromosomerne paa tværs, hvorved der opstaa 2 Døtrekerner, som hver indeholder det haploide Kromosomtallet (4). De 2 Kerner lægger sig helt ind mod Basidiens Væg over for hinanden (Fig. 14). Ofte ligger den ene Kerne lidt højere oppe i Basidien end den anden, hvilket er betinget af, at Mitosen har været skraat stillet i Forhold til Basidiens Længdeakse.

Efter Afslutningen af dette første Hovedafsnit i Reduktionsdelingen indtræder der en kort Hvilestadium (Interkinese), i hvilket der dannes den første af de for Tremellaceernes Basidier saa karakteristiske Længdevægge (Fig. 14).

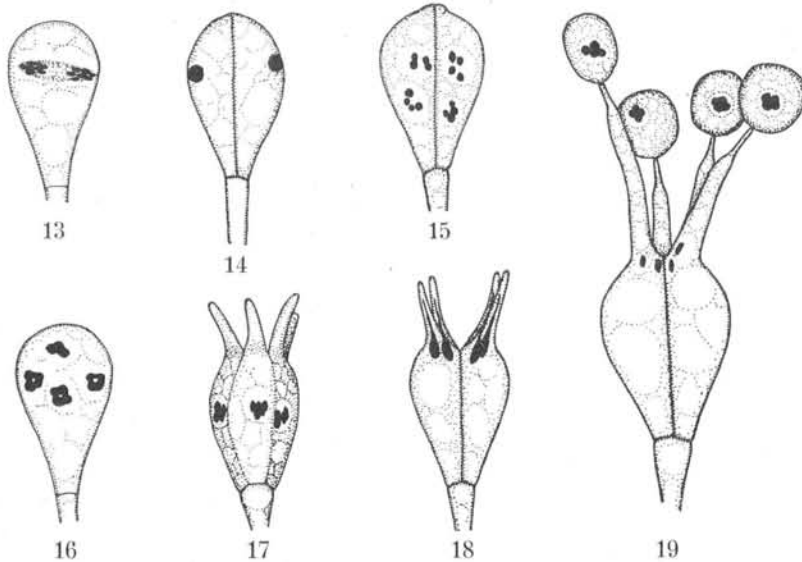

Fig. 13. Sen Anafase. Fig. 14. Interkinese. Fig. 15. II-Anafase. Fig. 16. II-Telofase. Fig. 17. Epibasidierne under Udvikling. Fig. 18. Kernerne vandrer ud i Epibasidierne. Fig. 19. Fuldt udviklet Basidie. $\times 1850$.

Efter Interkinesen (Fig. 14) gennemgaar Basidiens 2 Kerner en Deling til, hvis Forløb i det store og hele er som under første Deling. Efter denne II-Deling findes til Slut 4 Kerner, som hver indeholder 4 Kromosomer. Fig. 15 viser en Anafase fra II-Deling. I Fig. 16 ses den derpaa følgende Telofase, hvor de 4×4 Kromosomer er ved at samle sig i 4 Grupper, hvoraf der snart opstaar de 4 Kerner, som senere (Fig. 18—19) vandrer ud i Basidiens 4 Sporer.

Imidlertid er der ogsaa blevet dannet 2 lodrette Længdevægge til i Basidien; disse staar vinkelret paa den først dannede Væg. Alle disse 3 Vægge kan derfor ikke ses samtidigt, naar Basidien (saaledes som i hosstaaende Figurer) betragtes fra Siden.

Naar Basidien er naaet saa vidt i sin Udvikling, at den indeholder 4 Kerner i hver sin Celle (Fig. 17), dannes der 4 traadformede Forlængelser, Epibasidier, der udvikles fra Spidsen af den oprindelige Hypobasidie. Snart efter begynder de 4 Kerner at vandre opad (Fig. 18) gennem Epibasidierne, men samtidig skifter Kernerne

Form paa en paafaldende Maade, idet de bliver lange og smalle, saa de kan faa Plads i de snævre Epibasidiens Rum. Disse vandrende Kerner har i nogen Grad skiftet Karakter ikke blot derved, at Kromosomerne er smeltet helt sammen, men ogsaa paa den Maade, at de tager kraftigere mod kunstig Farvning.

Naar Epibasidierne er helt udvoksede (Fig. 19), er de omtrent ligesaa lange som Hypobasidien; og til Slut dannes det egentlige Sterigme som en meget snæver Forlængelse fra Epibasidiens Spids. Ogsaa gennem dette „Naaleøje“ maa Kernen klemme sig, indtil den tilsidst naar ud i Sporen, der opstaar som en lille Blære paa Spidsen af Sterigmatet. I Sporen er der endelig relativ god Plads, hvorfor Kernen atter bliver kort og bred, men ofte tydeligt 4-kantet, saa man kan ane de 4 Kromosomers Eksistens (Fig. 19).

Sporens Kerne deler sig ikke hos *Tremellodon gelatinosum*, saaledes som det er Tilfældet hos forskellige andre Svampe, der har 2-kernede Sporer.

I 1924 har Neuhoff undersøgt flere andre Tremellaceer cytologisk, saaledes bl. a. Arter af vore hjemlige Slægter *Sebacina*, *Tremella* og *Evidia*. Disse Studier er i 1934—35 blevet uddybede af Whelden, der har behandlet amerikanske Arter af samme Slægter. En Sammenligning med disse Forskeres Resultater viser, at *Tremellodon gelatinosum* i alt væsentligt minder om de nævnte Slægter, hvad Basidiens Cytologi angaar.

Trods sit mærkelige og afvigende Udseende slutter denne interessante Svampeart sig altsaa alligevel naturligt til vore andre Tremellaceer.

SUMMARY

The cytology of the basidium of *Tremellodon gelatinosum* (Scop.) Pers.

Those hyphal tips which are to become hypobasidia (Fig. 2) are binucleate. As development progresses the two nuclei fuse (Fig. 3—4), subsequent to which a swelling of the hypobasidium occurs, accompanied by an equally pronounced enlargement of the fusion

nucleus (Fig. 5—7). From the very first the chromatin material of the latter is definitely aggregated in definite patches, always 8 in number (Fig. 4). Coincident with the rapid contraction the nucleolus and also the nuclear membrane disappear (Fig. 8), and 4 gemini are densely massed near the center of the hypobasidium (Fig. 8—9). The chromosomes separate 4 and 4 in meiosis and migrate to the opposite poles of the inconspicuous, transversely oriented spindle (Fig. 10—13). Subsequent to the organisation of the daughter nuclei a second division occurs (Fig. 15—16), so that a mature hypobasidium has 4 nuclei (Fig. 17—18).

The migration of the nucleus (Fig. 18) begins when the formation of the septa is complete. During migration the nucleus becomes extremely elongate in order to pass through the narrow epibasidium and sterigma (Fig. 18). The mature spores are vacuolate and uninucleate (Fig. 19).

L I T E R A T U R

- Neuhof, W. (1924): Zytologie und systematische Stellung der Auriculariaceen und Tremellaceen. Bot. Arch. 8 : 250—297.
- Whelden, R. M. (1934): Cytological studies in the *Tremellaceae*. I. *Tremella*. Mycologia 26 : 415—435.
- Whelden, R. M. (1935): Cytological studies in the *Tremellaceae*. II. *Exidia*. Mycologia 27 : 41—57.
- Whelden, R. M. (1935): Cytological studies in the *Tremellaceae*. III. *Sebacina*. Mycologia 27 : 503—520.
- Whelden, R. M. (1935): Observations on the cytology of *Sebacina globospora*, n. sp. Rhodora 37 : 121—128.

København, Maj 1943.

NACHWEIS VON BLAUSÄURE IN PHOLIOTA AUREA (MATT.) FR.

Von D. M Ü L L E R

Aus dem Pflanzenphysiologischen Laboratorium der Kgl. Tierärztlichen
und Landwirtschaftlichen Hochschule, Kopenhagen.

Blausäure, HCN, wurde in Pilzen zuerst in *Marasmius oreades* von v. Lösecke 1871 beobachtet. Seitdem ist Blausäure in einigen wenigen anderen Pilzarten gefunden worden, aber jedenfalls ist das Vorkommen von Blausäure in Pilzen äusserst selten. Zu den wenigen älteren Angaben kann ich nun hinzufügen, dass Blausäure in *Pholiota aurea* (Mattuschka) Fr. (*Ph. Vahlü* (Schum.) Sev. Pet.) vorkommt.

Methodisches. Die Pilze werden zum Teil frisch, zum Teil nach ein paar Tagen Trocknen in einem Mörser zerrieben. 4—5 g Macerat werden in ein Probeglas gebracht und dessen Wände mit Watte abgetrocknet. In das Glas wird ein Streifen feuchtes Pikratpapiers gehängt und das Glas zugestopft. Das Pikratpapier wird in folgender Weise hergestellt (G u i n a r d). Filtrierpapier wird mit 1 %-iger Pikrinsäure getränkt, alsdann getrocknet und in Streifen von 0,5—1 cm Breite geschnitten. Vor dem Versuch wird ein solcherart vorbereiteter Streifen in 10 %-iger Sodaauslösung getränkt (10 g Na₂CO₃, 10 H₂O + 90 g Wasser) und auf Filtrierpapier oberflächlich abgetrocknet. Blausäure färbt die Pikratstreifen ziegelsteinrot, indem Pikrat und Blausäure Isopurpursäure bildet. Wenn indessen nur Spuren von Blausäure vorhanden sind, so muss man, um die Farbenänderung ganz sicher zu beurteilen, zum Vergleich ein Probeglas mit einigen ccm Wasser anstatt mit Pilzmacerat haben.

Vielleicht wäre der Unterschied in der Blausäurereaktion dadurch zu erklären, dass die Blausäure von den Pilzmaceraten nicht ausgetrieben wurde. Ich habe darum in einer Serie zum Macerat ein paar Tropfen 0,5 mol Essigsäure zugefügt; pH wurde dabei 4,5—5,0. Die Blausäurereaktion wurde indessen dabei nur geschwächt.

In Tabelle 1 sind die Resultate der älteren Untersuchungen zusammengestellt. Zugleich habe ich die eigenen Untersuchungen in die Tabelle eingefügt. Die Blausäurereaktion war mit einer einzigen Ausnahme in den von mir untersuchten Pilzen entweder negativ oder

TABELLE 1.

Pilz	Blausäure- reaktion	Autor
1) <i>Clitocybe cyathiformis</i> (Bull.) Fr.	+	Mirande
2) „ <i>fragrans</i> (Sow.) Fr.	+	Greshoff (2)
3) „ <i>geotropa</i> (Bull.) Fr.	+	Maire (2)
	+	Mirande
4) „ <i>infundibuliformis</i>	+	Greshoff (2)
(Schaeff.) Fr.	+	Offner
	+	D. Müller
5) <i>Collybia dryophila</i> (Bull.) Fr.	+	Greshoff (2)
6) <i>Hygrophorus agathosmus</i> Fr. (=	+	Greshoff (1)
<i>Limacium agathosmum</i> (Fr.))	÷	Offner
7) <i>Marasmius oreades</i> (Bolt.) Fr.	+	v. Lösecke (1)
(<i>M. caryophylleus</i> (Schaeff.))	+	Greshoff (1)
	+	Offner
	+	Mirande
	+	D. Müller
8) <i>Pholiota aurea</i> (Matt.) Fr.	+	D. Müller
9) „ <i>radicosa</i> (Bull.) Fr.	+	Greshoff (1)
	÷	Offner
	÷	D. Müller
10) <i>Pleurotus porrigens</i> (Pers.) Fr.	+	Parisot & Vernier
11) <i>Russula foetens</i> (Pers.) Fr.	+	Greshoff (1)
	÷	D. Müller
12) <i>Trametes amygdalea</i> Maire	+	Maire (1) (2)
13) <i>Mucor</i> sp. auf Bierwürze-Gelatine	+	Guyot

Anmerkung: Die Nomenklatur der Pilzarten ist die von J. E. Lange: Flora Agaricina Danica (1935—1940).

Die 4 von Greshoff (1906) als cyanogen angegebenen Pilzarten sind mit Ausnahme von *Marasmius oreades* von ihm mit Fragezeichen versehen. Wie aus der Tabelle hervorgeht, konnten weder Offner noch Müller die Angaben Greshoff's bestätigen. Wahrscheinlich sind die Pilze Nr. 6, 9 und 11 nicht cyanogen.

nur sehr schwach. Aus der Tabelle geht hervor, dass ich auch nicht die geringste Spur von Blausäure in den hiesigen Exemplaren von *Russula foetens* (2 Proben) und *Pholiota radicata* nachweisen konnte. Dagegen ergab *Marasmius oreades* (4 verschiedene Proben 1942 und 1943) in allen Fällen Spuren von Blausäure, desgleichen *Clitocybe infundibuliformis*.

Der einzige Pilz, der eine wirklich starke Blausäurereaktion mit Pikratpapier zeigte, war *Pholiota aurea* (*Ph. Vahlü*). Aber auch hier liegen die Verhältnisse nicht ganz so einfach, wie aus Tabelle 2 hervorgeht. Bei den Untersuchungen von 1942 wurde starke Blausäurereaktion mit Exemplaren aus Edelhage und Fäledparken (Ko-

TABELLE 2.

<i>Pholiota aurea</i> aus folgende Lokalitäten in der Nähe von Kopenhagen:	Datum:	Entwicklung:	Blausäure- reaktion:
Jägersborg Dyrehave, Kildesöen	14. 10. 1942	Grosse Exemplare	+
" " " "	20. 9. 1943	" "	+
" " Fortunen	23. 10. 1943	" "	+
Fäledparken, Kopenhagen	23. 9. 1942	" "	+++
" " "	26. 9. 1943	kleine "	÷
Edelhage	2. 10. 1942	grosse "	+++
" " "	27. 9. 1943	" "	++
" " "	" "	kleine "	÷
Frederiksborgvej, Kopenhagen	26. 9. 1943	grosse "	++
Charlottenlund	30. 9. 1943	kleine "	÷
" " "	" "	mittelgrosse "	++

penhagen) erzielt, dagegen nur schwache Reaktion mit Exemplaren aus Jägersborg Dyrehave. Ich habe erst an Rassenunterschiede gedacht. Bei den Untersuchungen von 1943 ergab sich indessen: Ganz junge Exemplare gaben keine Blausäurereaktion, auch nicht bei Zusatz von Toluol; keine Exemplare gaben 1943 eine so schnelle und starke Blausäurereaktion wie die von 1942.

Nach *Mirande* (1932) gibt nur der Fruchtkörper, nicht aber das Mycelium von *Marasmius oreades* Blausäure ab, nach *Maire* (1926) geben sowohl Mycelium wie auch Fruchtkörper von *Trametes amygdalea* Blausäure ab. Während nach demselben Verfasser nur der Hut, nicht der Stiel, von *Clitocybe geotropa* Blausäure abgibt, gibt sowohl Stiel wie Hut von *Marasmius oreades* und *Pholiota aurea* Blausäure ab.

Die Blausäurereaktion wird durch Zusatz von Essigsäure nicht verstärkt. Macerierte Exemplare von *Pholiota aurea* mit pH 6.1 geben schnellere und stärkere Blausäurereaktion als dasselbe Macerat, das mit Essigsäure auf pH 4,8 gebracht worden ist. Zusatz von ein paar Tropfen Toluol verstärkt die Reaktion. Macerat 5 Minuten auf 80° erwärmt, gibt fast momentan eine sehr starke Blausäurereaktion. *Mirande* schreibt, dass, mit Ausnahme des Mycels und der Sporen von *Marasmius oreades*, die übrigen Teile des Pilzes selbst nach wochenlangem Trocknen noch Blausäure in nachweisbaren

Mengen abgaben; auch Kochen zerstörte die blausäureliefernde Substanz nicht, doch tritt nach dem Kochen Blausäure nur noch bei Temperaturen über 100° auf. Aus den Untersuchungen von Mirande geht hervor, dass die Blausäureabgabe schwerlich durch enzymatische Spaltung eines Blausäureglucosides zu erklären ist. Schon v. Lösecke (1876) hat vergeblich nach Amygdalin in *Marasmius oreades* gesucht. Die Herkunft der Blausäure in den cyanogenen Pilzen ist unbekannt. Auch die unversehrten Pilze geben nach übereinstimmenden Angaben der verschiedenen Autoren Blausäure ab und erleiden somit einen Stickstoffverlust. Die Blausäure muss darum allenfalls teilweise als freie Blausäure in den Pilzen vorkommen.

Es sei noch bemerkt, dass ich eine Menge verschiedener dänischer Pilzarten mit der Pikratmethode auf Blausäure hin untersucht habe. Die folgenden Arten aus Geschlechtern mit angeblich cyanogenen Arten zeigten keine Blausäurereaktion: *Clitocybe clavipes*, *connata*, *inversa*, *laccata*, *odora*; *Collybia platyphylla*, *radicata*; *Hygrophorus nitratus*; *Marasmius alliaceus*; *Pholiota adiposa*, *mutabilis*, *radicosa*, *spectabilis*; *Pleurotus corticatus*, *ostreatus* var. *columbinus*; *Russula foetens*, *laurocerasi*.

Ausserdem wurden folgende Arten als nicht-cyanogen gefunden: *Amanita mappa*, *rubescens*; *Armillaria mellea*; *Boletus elegans*, *subtomentosus*; *Clavaria abietina*; *Cortinarius alboviolaceus*; *Flammula gummosa*; *Helvella crispa*; *Hypholoma fasciculare*; *Hydnum coralloides*, *repandum*; *Lactarius torminosus*, *turpis*; *Lepiota acutesquamulosa*; *Limacium hypotheium*; *Lycoperdon piriforme*; *Paxillus involutus*; *Psalliota arvensis*; *Sparassis crispa*; *Thelephora palmata*; *Tricholoma lascivum*, *terreum*, *ustale*.

Jedenfalls ist das Vorkommen von Blausäure in Pilzen bei weitem seltener als in den höheren Pflanzen, denn nach Mc Nair (1932) enthalten ungefähr 13 % der Spermatophyten Blausäureglucoside.

Es muss noch bemerkt werden, dass die geringen Mengen von Blausäure keinesfalls den Wert der Pilze als Speisepilze beeinträchtigen. v. Lösecke, der Entdecker der cyanogenen Pilze, schrieb in seiner ersten Abhandlung über *Agaricus (Marasmius) oreades* Bolt: „Zur quantitativen Bestimmung von Blausäure war leider kein Material vorhanden, da der Rest der Pilze zu einem sehr wohl-schmeckenden Gericht verwandt wurde, an dem nur eine feine und geübte Nase Spuren von Blausäure entdecken konnte, und welches

weder mir, noch sonst Jemand, der davon genossen, Beschwerden bereitet hat“.

Herr Amanuensis N. Fabritius Buchwald hat alle bei den obigen Versuchen verwendeten Pilze gesehen und die Artbestimmung vorgenommen, wofür ihm auch an dieser Stelle Dank ausgesprochen sei. Frau M. Madsen-Mygdal, Edulgave, und Herrn Lektor Alb. Kristensen danke ich bestens für die Zusendung von Exemplaren von *Pholiota aurea*.

ZUSAMMENFASSUNG

1. *Pholiota aurea* (Matt.) Fr. gibt Blausäure ab.
2. In Tabelle 1 sind alle bis jetzt bekannten cyanogenen Pilzarten zusammengestellt. Einige von den älteren Befunden konnten bestätigt werden, andere nicht.
3. Auch die unversehrten Pilze geben Blausäure ab und erleiden hierbei einen Stickstoffverlust. Es scheint, als ob allenfalls ein Teil der Blausäure nicht als Glucosid sondern als freie Säure in den cyanogenen Pilzen vorkommt.

LITERATUR

- Greshoff, M. (1): Über die Verteilung der Blausäure in dem Pflanzenreiche. Arch. d. Pharm. 244, S. 397 & 665. 1906. — Inhaltlich gleich: Sur la distribution de l'acide cyanhydrique dans le règne végétal. Bull. des. Sci. Pharmacol. 13: 589. 1906.
- (2): Die Entwicklung von Blausäure durch einige Pilze. Pharm. Weekblad 46: 1418. 1909. — Cit. nach Chem. Ztbl. I¹: 456. 1910.
- Guignard, L.: Le haricot à acide cyanhydrique. Nouveau procédé pour deceler l'acide cyanhydrique. Bull. des Sci. Pharmacol. 13: 129. 1906.
- Guyot, H.: Un champignon à acide cyanhydrique et à aldehyde benzoique. Bull. Soc. Bot. Genève, Ser. II, 8: 80. 1916.
- Lösecke, A. v. (1): Zur Chemie u. Physiologie des Agaricus oreades Bolt. Arch. d. Pharm., 2. Ser., 147: 36. 1871.
- (2): Beiträge zur Kenntnis essbarer Pilze. Arch. d. Pharm. 3. Ser., 9: 133. 1876.
- Maire, R. (1): Trametes amygdalea. Bull. Soc. Myc. France 38: VII. 1922.
- (2): Études mycologiques. Bull. Soc. Myc. France 42: 40. 1926.
- Mc Nair, J.: Some properties of plant substances in relation to climate of habitat — volatile oils, saponins, cyanogenetic glucosides, and carbohydrates. Amer. Journ. Bot. 19: 168. 1932.

- Mirande, M.:** Sur le dégagement d'acide cyanhydrique par certains Champignons. Compt. rend. d. l'Acad. d. Sci. (Paris) 194: 2324, 1932.
- Offner, J.:** Sur la présence et la recherche de l'acide cyanhydrique chez les champignons. Bull. Soc. Myc. France 27: 342. 1911.
- Parisot, J. & P. Vernier:** Sur la présence et la recherche de l'acide cyanhydrique chez les champignons. Bull. Soc. Myc. France 29: 332. 1913.

København, 1. November 1943.

IAGTTAGELSER OVER SVAMPEFLORAEN PAA BRANDPLETTER

Af MORTEN LANGE

Der findes en ejendommelig biologisk Gruppe inden for Storsvampene, der har det tilfælles, at de ynder at vokse paa Brandpletter. Flere Arter er kendt her fra Landet og omtalt bl. a. i Bd. I, S. 330 (Buchwald 1936), men gennemblader man udenlandske Værker, støder man ofte paa endnu flere Arter, der angives at vokse paa saadanne Lokalteter.

Jeg har iaar haft Lejlighed til at undersøge et stort Antal Brandpletter, beliggende paa et sparsomt træklædt (Gran, Birk) Omraade bevokset med Blaatop (*Molinia coerulea*) paa Buremose i Grib Skov, og har her fundet en meget arts- og individrig Flora. Brandpletterne er fremkommet i Foraaret (1943) ved Afbrænding af smaa Kvasbunker (overvejende af Birkegrene) og er fra 1 til 3 m i Diameter.

Foraaret og Sommeren igennem iagttoges ingen Svampe paa disse Pletter, der alle ligger stærkt udsat for Solen. Efter den kraftige Nedbør i Slutningen af August saas 2. September flere hvide Pletter af Mycelium, og ved en flygtig Undersøgelse 12. September noteredes en ret sparsom Opvækst af *Flammula carbonaria*, *Coprinus Boudieri* og *Rhizina inflata* (den sidste dog i større Antal).

Den 25. September undersøgtes omhyggeligt ialt 50 Brandpletter, af hvilke kun to Pletter ikke husede nogen Svampe.

Der fandtes ialt følgende 8 Arter: *Collybia ambusta* Fr. (Tran-Fladhæt), *Coprinus Boudieri* (Quél.) (Kul-Blækhat)*), *Flammula carbonaria* Fr. (Kul-Flammehæt), *Naucoria belluloides* Kauffm. (Kul-Knaphæt)*), *Peziza (Geopyxis) carbonaria* Cooke (Kul-Bægersvamp)*), *Peziza (Plicariella)*

*) Nyt dansk Navn.

trachycarpa Curr., *Peziza (Plicaria) violacea* Pers. og *Rhizina inflata* (Schaeff.) (R o d m o r k e l). Af disse var *Flammula carbonaria* langt den hyppigste og fandtes paa 36 forskellige Brandpletter.

Den 8. Oktober undersøgtes paa lignende Maade 50 andre Brandpletter i Buremose. Alle de nævnte Arter genfandtes, foruden to *Peziza*-Arter, der ikke nærmere kunde bestemmes. Disse Pletter laa mere aabent og uskygget end de først undersøgte, men omgivet af en noget kraftigere Vegetation. Denne Gang var *Collybia ambusta* den almindeligste Art, idet den fandtes paa 32 forskellige Pletter, medens *Flammula carbonaria* kun iagttoges paa 25 Pletter.

I nedenstaaende Tabel er sammenstillet mine Iagttagelser fra de 2 Undersøgelser.

Iagttagelser over Svampefloraen
paa ialt 100 Brandpletter i Buremose, Gribskov.

	Antal Brandpletter, hvor de paagældende Svampearter fandtes		
	25. September 1943	8. Oktober 1943	Antal Brand- pletter ialt
<i>Flammula carbonaria</i>	36	25	61
<i>Collybia ambusta</i>	13	32	45
<i>Rhizina inflata</i>	23	9	32
<i>Naucoria belluloides</i>	23	3*)	26
<i>Coprinus Boudieri</i>	2	16	18
<i>Peziza trachycarpa</i>	12	6	18
„ <i>carbonaria</i>	9	1	10
„ <i>violacea</i>	2	2	4
„ <i>sp.</i>	0	1	1
„ <i>sp.</i>	0	1	1

Af Tabellen fremgaar det saaledes, at *Flammula carbonaria*, *Collybia ambusta*, *Rhizina inflata* og *Naucoria belluloides* maa betegnes som de hyppigste „kulelskende“ Svampearter i Omraadet. I det følgende skal gives nogle nærmere Oplysninger om de enkelte Arter.

*) Den store Forskel paa de to Observationer ($\frac{25}{9}$ og $\frac{8}{10}$) skyldes antagelig tildels, at Arten i det hele var i Tilbagegang den 8. Oktober.

Flammula carbonaria træffes overalt, men sjældent i større Antal, ofte frembrydende direkte fra Trækulstykker.

Collybia ambusta synes at foretrække de mere aabne Steder og bryder ofte frem i store Flokke.

Rhizina inflata optræder ogsaa ofte i store Mængder, men oftest i Udkanten eller umiddelbart uden for Brandpletten, i enkelte Tilfælde dannende en Ring omkring den. Den er hyppigst paa mere skyggefulde Steder med en sparsom Bundvegetation.

Naucoria belluloides er vist hidtil kun kendt fra U. S. A., hvorfra den er beskrevet af Kauffman (1925) og senere genfundet af Smith (1933), der gør opmærksom paa dens ejendommelige Voksested. — Af danske Arter er den nærmest beslægtet med *Naucoria cerodes*, men afviger fra denne ved sin mindre Størrelse, kraftigere Farve, mere hvælvede Hat og mindre Sporer. — I Voksemaade minder den om *Flammula carbonaria*.

Coprinus Boudieri er en ret ordinær Blækhat af Middelstørrelse af samme Gruppe som *C. ephemerus*, med en næsten glat Hathud, kun besat med enkelte Børster. Den er især ejendommelig ved sine Sporer, der kan beskrives som „kroneformede“. (Se Afb. hos Ricken (1915), Tab. 22, Fig. 2).

Peziza trachycarpa minder i Form om *P. violacea*, men er smudsig brunlig og hyppigst noget mindre, oftest under 2 cm i Diam. Den er let kendelig ved sine runde, vortede, brune Sporer. Begge disse Arter vokser ofte i Klynger, flere Individuer tæt sammen.

Peziza violacea er en statelig Bægersvamp paa indtil 5 cm i Diameter, oftest næsten fladt udbredt som ældre og af en smuk violet Farve paa Skiven.

Endvidere fandtes yderligere to *Peziza*-Arter, som det ikke er lykkedes mig sikkert at bestemme. Den ene fandtes kun i eet gammelt Eksempel. Den var sortbrun, udbredt, med en ujævn Overflade, tykkødet og med runde, brune Sporer, der var noget større end hos *P. trachycarpa* (15μ), og besat med grove Pigge. Den tilhører Underslægten *Plicariella*.

Den anden *Peziza*-Art voksede i Udkanten af et Brandsted og er muligvis ikke knyttet særligt til Lokaliteten.

Der angives foruden de nævnte Svampe en Del Bægersvampe fra Brandsteder; her i Landet er bl. a. fundet *Pyronema confluens*.

Paa en Brandplet i en nærliggende Bøgeskov saas gamle Expl. af en *Hebeloma*-Art, muligvis *H. punctatum*, som hos Ricken

(1915) angives fra Brandsteder. Dette Fund er dog næppe sikkert nok til at indlemme Arten i den danske Flora.

Brandpletter er jo som Regel sparsomme i danske Skove, og de kulelskende Arters Spredning frembyder derfor mange interessante Problemer. Invertfald synes Spredningen til den omtalte Lokalitet at have været meget effektiv. Ligeledes vil en Undersøgelse af disse Arters sikkert ejendommelige Ernæringskrav utvivlsomt bringe en Del interessante Forhold for Dagens Lys.

Det synes, som om Afbrændingen af et Omraade fremmer Væksten for en Del andre Svampe; saaledes voksede *Schizophyllum alneum* i store Mængder paa en stor Del af de delvis forkullede Rødder og Pinde, og *Mycena galopoda* og andre *Mycena*-Arter var meget hyppige i den ikke alt for stærkt svedne Randzone.

S U M M A R Y

Notes on fungi confined to burnt ground.

In the bog of Buremose, North Seeland (Denmark) 100 small spots of burnt ground (charcoal) have been examined on September 25. and October 8. 1943. In 94 of these spots one or more of the following 8 „charcoal-losing“ fungi were collected: *Collybia ambusta* Fr., *Flammula carbonaria* Fr., *Peziza (Geopyxis) carbonaria* Cooke, *Rhizina inflata* (Schaeff.) (all hitherto known from Denmark), *Coprinus Boudieri* (Quél.), *Naucoria belluloides* Kauffm. (new to Europe?), *Peziza (Plicariella) trachycarpa* Curr. and *P. (Plicaria) violacea* Pers., all of which are new to Denmark; besides two not identified species of *Peziza* were found. Cfr. table on p. 59.

L I T E R A T U R

- Buchwald, N. Fabritius: Ekskursion til Krogenberg og Nyrup Hegn 22. September 1934. Friesia I: 329—331. 1936.
- Kauffman, C. H.: The fungus flora of Mt. Hood, with some new species. Pap. Michigan Acad. Sci., Arts and Letters 5: 115—148. 1925.
- Smith, A. H.: Unusual Agarics from Michigan. Ibid. 19 (1933): 205—216. 1934.
- Ricken, A.: Die Blätterpilze. Leipzig 1915.

København, November 1943.

NOGLE EJENDOMMELIGE BÆGERSVAMPE

Af MORTEN LANGE

I foregaaende Opsats har jeg gjort rede for Fundet af nogle interessante Bægersvampe fra Brandsteder; nedenfor skal jeg yderligere nævne nogle Arter, der i de sidste Aar er kommet paa min Vej.

1. *Pyronema Thümenii* (Karst.) Karst. Denne ejendommelige Svamp er for nylig gjort til Genstand for en længere Omtale af W. Kirchstein (1942), der angiver, at den næppe er sjælden. Der foreligger dog vist ikke fra tidligere Tid noget Fund fra Danmark, men der er Grund til at tro, at den ogsaa her er hyppig i det tidligste Foraar paa Mosejord. De enkelte Apotecier er ret uanselige, indtil 0,4 cm i Diameter, først kugleformede, blege, siden omvendt keglestubformede og livligt orangerøde; da de er tætstillede i ofte store Flokke, bliver de ret iøjnefaldende. De bryder frem af en tæt, næsten papirsagtig, hvid Filt, der strækker sig ud over Birkeblade, Grannaale og Tørvejord. De enkelte Flokke kan dække 10—30 cm² eller mere.

Jeg har noteret Arten fra flere forskellige Tørvemoser, saaledes Ryget 25. 4. 1942, Vandmosen, Lille og Store Maglemose i Grib Skov 1. 5. 42 og atter flere Steder paa den sidstnævnte Lokalitet i Mængde allerede 7. 2. 1943.

Arten er vel beskrevet hos Schröter (1908) under Navnet *Pyronema laetissimum* Schröt., medens Rehm's (1896) Beskrivelse af *P. Thümenii* (Karst.) er mindre god. Kirchstein (1942) anser de to Navne for synonyme.

Svampen er en af vore tidligste Foraarsbebudere og forsvinder i normale Aar allerede i April Maaned.

2. **Otidella nigrella (Pers.) Sacc.** Paa et næsten lige saa tidligt Tidspunkt som foregaaende optræder ogsaa *Otidella nigrella* (Sort Bægersvamp) i Grib Skov og flere andre Steder i Naaleskov.

3. **Otidella fulgens (Pers.) Sacc.** Af Slægten *Otidella* (Syn. *Pseudoplectania*), der bl. a. kendetegnes ved glatte, kugleformede Askosporer, kan i øvrigt nævnes en anden Art, der vist ikke tidligere er paavist herhjemme, skønt den er meget iøjnefaldende, nemlig *Otidella fulgens* (Pers.) Sacc., en for sin Skønhed ganske berømt Art inden for Bægersvampene. Apotecierne er af Middelstørrelse (indtil 2—3 cm i Diam.), først kugleformede-lukkede, siden aabnende sig uregelmæssigt bægerformet; som unge er de udvendig stærkt blaa, senere falmende til en smudsig grønlig-gullig Blandingsfarve; Skiven er derimod smukt og stærkt orangegul. Ogsaa denne Art er en Foraarsvamp, som fandtes enkeltvis i Mos (*Fissidens* etc.) i Løvskov under Hassel, Tjørn og andre Buske paa en leret Grøftkant i Kongelunden 18. 5. 1941.

4. **Lamprospora Crouani (Cooke) Seaver** (Syn. *Barlaea miniata* (Crouan) Sacc.). Slægten *Lamprospora* (Syn. *Barlaea*) har ligesom *Otidella* kugleformede Askosporer, men Sporerne bliver i Reglen smukt skulpturerede med Alderen.

L. Crouani er lidt mindre end den foregaaende Art, med en næsten fladt udbredt Skive af en mørk orangerød-mønjerød Farve. Den fandtes i rigelig Mængde mellem forskellige Kalkmosser paa ren Kalkbund i Fakse Kalkbrud (under spredte Piletræer) 17. 10. 1943.

5. **Helvella pezizoides Afz.***). Paa samme ejendommelige Lokalitet, hvor *Lamprospora Crouani* fandtes, gjorde jeg endnu et morsomt Fund, nemlig *Helvella pezizoides* Afz., en *Helvella*-Art, der nærmest minder om *Macropodia macropus* i Statur, men dog som ældre bøjer Skivens Rand noget nedad. Skiven er udvendig filtet, indvendig glat og sort, med en til Tider lidt lysere Stok, der er 1—3 cm høj og især forneden noget grubet.

En nøjere Undersøgelse af saadanne kalkrige Lokaliteter vil sikkert kunne bringe adskillige Arter af Interesse for Dagen. Iøvrigt

*) Efter Manuskriptets Trykning er jeg blevet bekendt med en Afhandling af I. A. Nannfeldt (Sv. Bot. Tidskr., Bd. 31, 1937), hvori denne Art opfattes kollektivt. Jeg har dog ikke paa mit tørrede Materiale kunnet henføre mit Fund til nogen af de af Nannfeldt omtalte Arter.

er Skivesvampene herhjemme lidet udforskede og frembyder derfor Muligheder for mange nye Fund.

To af vore bedste Kendere, Amanuensis N. F. Buchwald og Lærer F. H. Møller har venligst hjulpet mig med Bestemmelsen af de ovennævnte Arter.

Pladsen har ikke tilladt en nøjere Beskrivelse af de enkelte Arter, hvorfor jeg skal nøjes med at henvise til Rehm's Behandling af Diskomyceterne i „Rabenhorst“, hvor de alle findes beskrevet; *Otidella nigrella*, *O. fulgens* og *Helvella pezizoides* findes desuden ret godt afbildet hos Bresadola.

SUMMARY

Notes on some Discomycetes in Denmark.

Brief notes are given on 4 rare Discomycetes which recently have been recorded from Denmark; *Pyronema Thümenii* (Karst.) Karst. (Syn. *P. laetissimum* Schroet.), *Otidella (Pseudoplectania) fulgens* (Pers.) Sacc., *Lamprospora Crouani* (Cooke) Seaver (Syn. *Barlaea miniata* (Crouan) Sacc.) and *Helvella pezizoides* Afz.; besides *Otidella nigrella* (Pers.) Sacc. is shortly mentioned.

LITERATUR

- Bresadola, J.: Iconographia Mycologica. Vol. XXIV og XXV. 1932—33.
Kirchstein, W.: *Pyronema Thümenii* (Karst.) Karst. und verwandte oder ähnliche Arten. Notizblatt Botan. Gartens u. Museums, Berlin-Dahlem 25: 793—796. 1942.
Rehm, H.: Discomycetes in Rabenhorst: Kryptogamenflora I, Abt. 3. 1896.
Schröter, J.: Die Pilze Schlesiens II. 1908.

København, November 1943.

NOTITSER

MATTI LAURILA

1915—1942

Der tobende Weltkrieg hat bis zu diesem Augenblick schon auch manchem jungen, verheissenden finnischen Biologen das grösste Opfer im Kampfe für die Selbstständigkeit seines Landes abgefordert.

Unter ihnen ist vom Gebiete der Mykologie Mag. phil., Fähnrich Matti Laurila zu erwähnen, der am 15. IX. 1942 an der Spitze seiner Gruppe an der Ostfront den Heldentod erlitt.

Laurila war als Sohn eines Bahningenieurs am 21. XII. 1915 in Jyväskylä geboren, besuchte die Schule in Viipuri und Pori und legte im Jahre 1932 das Studentexamen ab. Seine akademischen Studien erledigte er an der Universität in Turku, das Kandidatexamen erfolgte in der kurzen Zwischenzeit der beiden Kriege im Jahre 1940. Laurila legte eine seltene systematische Begabung an den Tag und widmete sich schon vom Beginn seiner Studienzeit seinem Spezialgebiet, den Makromyzeten und Lichenen. Auf zahlreichen Exkursionen in verschiedenen Teilen Finnlands, hinauf bis in die nördlichsten Teile des Landes, brachte er in kurzer Zeit

eine bedeutende Sammelausbeute ein. Als das erste Resultat dieses Strebens erschien im Jahre 1939 die Arbeit „Basidiomycetes novi rarioresque in Fennia collecti“ (Ann. Bot. Soc. Zool.-Bot. Fenn. Vanamo, 10, No. 4). Diese enthält Verbreitungsangaben — hauptsächlich aus den südwestlichen und nördlichen Teilen des Landes — über insgesamt nahezu 150 seltenere Basidiomyceten mit Beschreibungen mehrerer wenig bekannten Arten. Als neu für die Flora des Landes werden 80 Arten angeführt, und die Zahl der Originalbeschreibungen beläuft sich auf 3 (*Corticium hiemale*, *Peniophora septentrionalis* und *Aleurodiscus fennicus*).

Neben den Makromyceten interessierte sich Laurila auch für die Flechtenfloristik und erreichte auf diesem in Finnland schon früher viel gepflegten Gebiet trotz seinen jungen Jahren ebenfalls bemerkenswerte Resultate, die er in seiner Arbeit „Addenda ad floram Fenniae lichenologicam“ (Ibid., 15, No. 2; 1940) niedergelegt hat.

Die Hoffnungen, die man auf diesen phänomenal begabten jungen Forscher, der sowohl auf friedlichen Exkursionen als auf dem Kriegspfad eine ausserordentliche physische Tüchtigkeit an den Tag legte, gesetzt hatte, und die er trotz seiner jungen Jahre auch schon zum Teil eingelöst hatte, sind nun durch seinen Heldentod umgeworfen worden. Voller Zuversicht sah auch Laurila dem Tage entgegen, der seinem Volke den Frieden bringen sollte, den Frieden, der auch für ihn auf seiner wissenschaftlichen Lebensbahn eine grosse Aufgabe in Bereitschaft hielt. Noch kurz vor seinem Tode sah man ihn im Granatenfeuer des Feindes interessiert einen eben gemachten Fund betrachten, und auf einer Schachtel in seiner Tasche wurde die biblische Maxime gefunden: „Meide der Mensch nicht, was ihm beschert“.

Ein zur Förderung der Kryptogamenforschung in Finnland gegründeter Fonds, dessen Grundkapital seine Eltern gespendet haben, trägt seinen Namen.

Korso, April 1943.

T. J. Hintikka.

S. S. F. i 1942. Samtliga fjolårsrapporter till Svampsällskapet Friesia (S. S. F.) vittna om, att 1942 i stort sett var det sämsta svampåret i mannaminne. „Maken till svampfattigdom har jag aldrig varit med om“, säger en rapportör. I en annan rapport heter det, „att september säkerligen kommer att gå till hävderna som den svampfattigaste säsongen under de senaste 25 åren“. „Man förstår hur minimal svampstillgången under svamparnas högsäsong var“, anmärkes i en tredje rapport, „när man hör att sådana eljest allmänt förekommande svampar som *Armillaria mellea*, *Lactarius torminosus* och *Boletus luteus* voro sällsynta företeelser på svampmarkerna“.

Anmärkningsvärt är, att såväl julimånadens som senhöstens sista veckor tack vare de regn, som då föllo, uppvisade en tämligen god svampstillgång. Under en av juliutflykterna fann jag omkring 25 arter, av vilka minst 15 voro matnyttiga. Bland dessa voro *Boletus edulis*, *Pholiota mutabilis*, *Amanita rubescens*, *Russula graveolens*, *Russula aeruginea* samt *Hydnum repandum*. De förhoppningar man då hyste om en god svampsäsong infriades icke. Under en långvarig torrperiod, som tog sin början under första veckan av augusti, blevo svampmarkerna lika vattenfattiga som svampfattiga. En rad svampexpeditioner måste inställas, och det var med nöd och näppe jag kunde anordna en svamputställning på Stockholms Borgarskola, liksom tidigare i samarbete med S. S. F. Trots de mest energiska ansträngningar — jag skickade till och med ut ett par extra cykelpatruller! — kunde jag inte uppbringa mer än ett 50-tal arter. Det var den artfattigaste och även den minst besökta svamputställning jag någonsin anordnat!

I propagandasyfte höll jag liksom under de närmast föregående fem åren ett svampföredrag i Radio, där man alltjämt hyser stor förståelse för

svampsaken. Mitt föredrag år 1942 gällde svampfloras matnyttiga „småttingar“. Trots den rådande svampbristen anordnade S. S. F. flera svamputflykter, och jag ledde dessutom på uppdrag av tidningen Social-Demokraten ett par större svampexpeditioner, huvudsakligen tillrättlagda för svampbitna nybörjare; men det var just inte många matsvampar de varje gång fingo bita i.

S. S. F:s styrelse utgöres numera av rektor Martin Kolmodin, ordf., inspektör Joh. Sandholm, v.ordf., folkskollärare Vilhelm Liljander, sekr., intendent Arvid Swärd, ingenjör Harry Eriksson, kassör Allan Josephson samt ingenjör F. Landberg, kassaförvaltare. Hedersledamöter äro professor Rob. Fries, d:r Seth Lundell, legationsrådet frih. C. E. Åkerhielm, assistent Einar Ingelström samt undertecknad

Stockholm, oktober 1943.

Gunnar Kock.

Soppforeningen i Bergen i 1942—43. Sesongen 1942 var meget dårlig, så der ble bare arrangert en sopptur, til en lerceplantning i byens nærhet, hvor der ble funnet en del lerkessopp.

1943 var et godt middelsår, og der kom en god del sopp inn til den offentlige soppkontroll, mest honningsopp og risker. På grunn av de vanskelige kommunikasjonsforhold var det umulig å arrangere nogen sopptur.

Foreningen har nu 77 medlemmer.

Styret består av statens husstellærerinne frk. Thora Grahl-Nielsen, formann; amanuensis frk. Astrid Karlsen, viseformann; museumsassistent frk. Esther Solensteen, sekretær.

Bergen, 30. november 1943.

Esther Solensteen.

Cytidia flocculenta (Fr.) v. Höhn et Litsch. (Poppel-Bægerøre). Denne til Cyphellaceae hørende Svamp fandtes 25. 11. 1942 paa nedfaldne, fingertykke Grene af *Populus tremula* i Stampehusets Have, Stubbekøbing og igen 28. 11. 1943 paa nedfaldne Kviste af *Populus canadensis*, Sundby, Lolland. Arten, der udelukkende synes at vokse paa døde Poppelgrene, er meget sjælden og, saa vidt mig bekendt, kun 3 Gange tidligere iagttaget i Danmark:

J. Hammer Bakker, *Populus tremula*. Leg. det. Poul Larsen (P. Larsen 1935, S. 181, sub nom.: *Corticium flocculentum*).

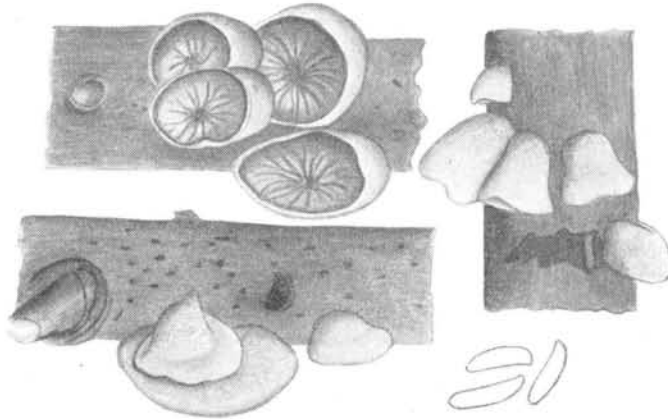
F. Skaarup, *Populus deltoides*. Leg. det. E. Rostrup (sub nom.: *Corticium flocculentum* Fr.) (se J. Lind 1913, S. 356).

B. Rønne, Have, *Populus canadensis* 1. 11. 1932. Leg. Adjunkt A. Kofoed Larsen; det. N. F. Buchwald.

Maaske bliver denne bægerformede Køllesporesvamp let overset paa Grund af Lighed med *Crepidotus variabilis* i Farve, Størrelse og selskabelig Vækst paa døde Pinde. Men den fnuggede, højt hvælvede, ofte puklet-klokkeformede Overside er fæstet til Substratet, og den kanelfarvede, dybt hule, ofte rynket-aarede Underside leder Tanken hen paa en *Peziza*. Det hindeagtige, i tørt Vejr sammenrullede, men under fugtige Forhold genoplivende Frugtlegeme minder dog endnu mere om en *Auricularia*. Skønt Hathuden er hvid, er det svagt gelatinøse Kød brunt, hvilket kan ses efter Frost, idet der da i Frugtlegemerne har dannet sig brune Frostrevner, som adskilles ved fine, flade Skæl af den sprængte Overhud (omtrent som hos *Clitocybe rivulosa*). Paa Glas er Sproestøvet hvidt, paa hvidt Papir derimod flødefarvet (Lange 8b).

Sporene er hyaline, cylindrisk-baadformede, 8—10.5 (12) × 2—2.5 (3) μ . Sporekøllerne er 4-sporede, 30—40 × 4—4.5 μ .

Arten har i Tidernes Løb været henført til talrige forskellige Slægter. Den blev oprindelig af E. Fries (1828) beskrevet som *Thelephora flocculenta* Fr. og senere af denne henført til *Corticium* og af Lagerheim til *Lomatina*; sidst er den af R. Maire (1902) gjort til Typeart for en ny Slægt, *Auriculariopsis*.

Cytidia flocculenta.
Frugtlegerer i nat. St. Sporer × 1000.

I Pilát's Monografi over de tschekoslovakiske Cyphellaceer kaldes den *Cytidia flocculenta* (Fr.) v. Höhn & Litsch. (1907). Paa Dansk foreslaas det at benævne den Poppel-Bægerøre.

Literatur: A. Pilát: Zweiter Beitrag zur Kenntnis der tschechoslovakischen Cyphellaceen. Ann. Myc. 23: 144—173. 1925.

Poul Larsen: Svampe paa det fredede Omraade af Hammer Bakker. Bot. Tidsskr. 43: 173—186. 1935.

Nykøbing F., November 1942.

F. H. Møller.

Sjældnere Svampfund i Sønderjylland i 1940—42.

1. *Boletus rhodoxanthus* (Krombh.) Kbh. (Syn. *B. purpureus* Fr. pr. p.). Løjt Sønderkov 29. 8. 1942. 1 Eks. i Bøgeløv.
2. *Lepiota Eyrei* (Masse) Lange (*Chlorospora Eyrei*). Løjt Sønderkov 24. 8. 1942. 6 Eks. spredt selskabeligt under Ask og Hvidtjørn i Randen af Bøgeskov. Sporene selv under Mikroskopet klart grønne, 4¼—5 × 2½—3 μ . Basidierne 4-sporede.
3. *Pleurotus corticatus* Fr. var. *tephrotrichus* Fr. „Loddenhøj“, Løjt 8. 9. 1941. Et stort, smukt og typisk Eksemplar paa levende Stamme af Ask. (Se „Flora Agaricina Danica“, Plate 62, fig. G).
4. *Clitocybe coffeata* Fr. (sensu Lange). Rosenvold 5. 9. 1940. Fire Eks. i et sammenvokset Knippe paa Skovvej mellem Gran- og Bøgeskov.
5. *Clitocybe conglobata* (Vitt.) Fr. (sensu Lange). Oleskobbel, Als, 21. 8. 1940. Flere unge, næsten sorte Eks. i et Knippe.
6. *Pluteus coccineus* (Cooke) Masee. „Loddenhøj“, Løjt, 8. 9. 1941. 1 Eks. i gammel, halvraadden Askstub.

7. *Pluteus phlebophorus* (Dittm.) Fr. (sensu Lange). Aabenraa 2. 9. 1941. I det lille Parkanlæg ved Banegaarden. 3 smukke Eks. paa Jorden omkring Stub af Lind (Birk?). Hatten med tydelig Net-tegning; Stokken gul. (Se Fl. Ag. Dan., Plate 72, fig. E).
7. *Pholiota VahlII* (Schum.) Sev. Pet. (Syn. *Ph. aurea* (Matt.) Fr.). Oleskobbel, Als, 21. 8. 1940. 1 stort og smukt Eksemplar.
8. *Helvella atra* König. Oleskobbel, Als, 24. 7. 1940.

Danebod Højskole, Fynshav, December 1942.

Frede Terkelsen.

Om Fund af Judasøre (*Hirneola auricula Judae* (L.) Berk.) paa Djursland. I Begyndelsen af Juni 1943 fandt Lærer Poul Nielsen, Randers, Judasøre i Mængde paa Hyldetræer i Rugaard Sønderskov paa Østkysten af Djursland. Et Par Dage efter at Fundet var gjort, havde jeg selv Lejlighed til at besøge Lokaliteten. Rugaard Sønderskov ligger umiddelbart ud til Havet mellem Grenaa og Ebeltoft. De klimatiske Forhold er gunstige, 0° Isotermen for Januar berører her netop Kysten (sml. Buchwald 1928, S. 24), og der er meget smukke Bevoksninger af Bøg og andre Løvtræer.

Den største Del af Skoven er temmelig højtliggende; men i den yderste Del falder Terrænet brat og stærkt bakket ned mod Havet; Undergrunden er tertiært Ler, der skrider ud i Terrasser. Yderst ude vælter Træerne ud over Strandbredden.

I dette stærkt bakkede Terræn er Skoven ikke under forstlig Kultur, og den er yderst vildsom, næsten urskovsagtig. Der findes en Mængde forskellige Løvtræer, og her vokser ogsaa Hyldetræerne, der huser Judasøre. Det drejede sig om godt en Snes Træer. Alderen blev ikke bestemt; men de var ikke særligt kraftige. Baade døde og levende Træer var angrebet. Svampene sad enkeltvis eller oftest i Klynger eller taglagte Hobe paa Stamme og Grene, fra Jorden og op til en Højde af 3 m; der var ikke Tale om, at de fortrinsvis samlede sig om Roden. De Frugtlegemer, som Lærer Poul Nielsen fandt, var stærkt indtørrede; da jeg saa dem, to Dage senere, var det store, rødbrune, vandfyldte, bævrende Svampe; men da havde det ogsaa regnet kraftigt Dagen og Natten forud. Frugtlegemerne kunde tælles i Hundredevis (paa en enkelt Stamme blev der talt 125 „Ører“). Formen var noget varierende; i Gennemsnit var de 5—6 cm i Diameter, af største 8—9 cm, næppe nogen over 10 cm.

I Begyndelsen af August besøgte vi atter Skoven; nogle Hundrede m fra det første Findested fandt vi en Samling Hyldetræer (17—18 Stk.), alle stærkt angrebet af Judasøre; det var fugtigt Vejr, og Svampene var friske og saftige. Træerne stod gennemsnitlig 40—50 m fra Stranden; længere inde fandt vi ingen Judasøre; en enlig Hyld paa Strandvolden, 10—12 m fra selve Vandet, var den yderste Forpost for de Træer, der husede Svampen. Ved et Besøg i Katholm Skov, 6 km Nord for Rugaard Sønderskov, fandt vi ingen Judasøre, skønt der var Hyldetræer i bakket Terræn mod Havet.

Judasøre har som bekendt i gamle Dage været brugt som Lægemiddel (maaske nærmest Husraad); men det er ikke helt forsvundet fra Apotekernes Hylder. Cand. pharm. A. Vestergaard, Kroneapoteket, Randers, har meddelt mig følgende Oplysninger. Paa Apoteket fører de endnu Drogen; men den har ikke være benyttet eller efterspurgt i den nuværende Apotekers Tid, d. v. s. de sidste 20 Aar. Drogen havde en behagelig, let syrlig, krydret Duft. Da vi lagde et Par af de indtørrede Svampe i Vand, svulmede de op i Løbet af $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ Time og blev ca. 4 Gange saa store og lignede frisk plukkede Svampe. I Løbet af 1 Dags Tid skrumpede de atter ind.

I Hage's Haandbog fra 1891 er Svampen optaget under Navnet *Fungus sambuci*, og det angives, at den finder Anvendelse som Middel mod betændte Øjne (oplødt i Vand eller Mælk) og mod Halsbe-

tændelse (udblødt i Eddike). Noget virksomt Stof i Svampen omtales ikke; antagelig er Virkningen, i hvert Fald hvad angaar Anvendelsen mod Øjensygdomme, rent fysisk (holder Fugtigheden længe).

Til sidst skal nævnes, at Drogen den Dag i Dag kan faas hos Alfred Benzon (optaget i A. B. s Index for 1942 under Navnet *Fungus sambuci*).

Literatur: N. Fabritius Buchwald: Om en Masseforekomst af Judasøre (*Hirneola auricula Judae* (L.) Berk.) paa Hesselø. Medd. Foren. Svampekundsk. Fremme 4 : 21—24. 1928.

Randers, August 1943.

J. E. Bregnhøj Larsen.

Kæmpeeksemplar af *Boletus edulis*. Paa Foreningens Ekskursion til Gelsskov 26. 9. 1943 fandtes af undertegnede et kæmpemæssigt, meget smukt Eksemplar af *Spiselig Rørhat* (*Boletus edulis*). Hatten maalte 27 cm i Diam., og Stokken var 21 cm høj.

København, September 1943.

Bodil Gudberg sen.

Geaster triplex (Jungh.) i Jægersborg Dyrehave. Trods mangeaarigt „Svampe-Kikkeri“ har jeg ikke fundet *Geaster triplex* (Kødet Stjernebold) før ultimo Oktober 1943 paa en Tur i den sydlige Del af Jægersborg Dyrehave. Paa Aasen bag „Studenters-Kilden“ ved Gangstien stod der vistnok en halv Snes Eksemplarer af denne ret sjældne Svamp.

I *Friesia*, Bd. I, S. 324, omtales Arten fra en Ekskursion til Ermelunden 14. Oktober 1934, hvor den voksede under Ask i dyb, fugtig Muld. De Eksemplarer, jeg fandt, stod under Bøg paa maaske noget, men ikke særlig fugtig Bund. Den svenske Mykolog C. T. Mörner, der angiver Svampen som sjælden i Sverige, har i *Botaniska Notiser* 1931, Hefte 3, S. 196—200, skrevet om denne besynderlige Svamp. Den angives at være hygroskopisk, idet det stjerneformede Yderperidium krummer sig mere eller mindre nedad efter Fugtighedsgraden.

København, 7. November 1943.

E. Dehn.

Udvikling af *Nyctalis asterophora* Fr. paa *Russula* sp. i fugtigt Rum. Af Læge V. Hertz modtog Landbohøjskolens plantepatologiske Afdeling den 27. 10. 1938 nogle tilsyneladende ganske sunde Eksemplarer af en ejendommelig *Russula*-Art, der var plukket i Tisvilde Hegn 25. 10. 1938, hvor den ogsaa tidligere er samlet*). Identiteten af Arten, der hører til *A dustae*-Sektionen inden for *Compactae* (sensu Lange), er endnu ikke ganske fastslaaet. Af J. Schäffer i Tyskland er den bestemt til *Russula adusta* (Pers.) Fr., medens Seth Lundell, Uppsala, har henført den til *R. albo-nigra* (Krombh.). Fr.

Et enkelt, særlig stort og smukt Eksemplar blev lagt til Sporekastning paa et Bord i Laboratoriet. Et Par Dage efter, 2. 11. 1938, bemærkede jeg, at der fra Stokken havde udviklet sig 6 større og mindre, $\pm$ stilkede, snehvide Frugtlegemer. Da det kunde være af Interesse at følge disses nærmere Udvikling, anbragtes *Russula*-Eksemplaret i fugtigt Rum under en Glasklokke. De følgende Dage udviklede de smaa Frugtlegemer sig yderligere, samtidig med at *Russula*'en begyndte at gaa i Forraadelse, og den 9. 11. 1938 var Frugtlegemernes Hatte ganske overpudret af et lysebrunt Sporestøv. Ved Mikroskopering viste Sporestøvet sig at bestaa af tykvægede, stærkt vortet-piggede Klamydosporer. Der var nu ikke længere Tvivl om, at det drejede sig om *Brunpudret*

*) Se *Friesia* I, S. 328 (1936) under *Russula albo-nigra*.

Snyltehat (*Nyctalis parasitica*). Frugtlegemerne af denne Svamp havde altsaa været en halv Snes Dage om at udvikle sig til fuld Modenhed. Svampen vides ikke tidligere at være iagttaget paa den paa-gældende *Russula*-Art.

I Almindelighed finder man i Skoven *Nyctalis asterophora* først paa halvt henraadnede *Russula*-Individer, hvorfor man kunde være tilbøjelig til at anse den for en Saprophyt. Det lille Forsøg viser imidlertid, at *Nyctalis asterophora* maa betragtes som en Parasit, der er i Stand til at angribe ganske friske Eksemplarer.

I denne Forbindelse har det sin Interesse at fremhæve, at det allerede for over 100 Aar siden lykkedes den tyske Mykolog, J. V. Krombholz (1831) at vise, at *Nyctalis asterophora* er en Parasit. Han udsaaede Klamydosporer paa Hatten af *Russula adusta*, hvor de spirede og frembragte Frugtlegemer. For en Planteatolog har dette Eksperiment sin særlige Interesse, da det er et af de allerældste Infektionsforsøg, der kendes. Krombholz's Forsøg forblev imidlertid længe overset; de senere Mykologer, bl. a. Corda, Bonorden og især Tulasne, var af den Opfattelse, at Klamydosporerne hos *Nyctalis*-Arterne hørte til særlige parasitiske Svampe, som Tulasne henførte til *Hymomyces*. Først Brefeld (1889) gentog Krombholz's Forsøg og beviste paa afgørende Maade, at saavel *Nyctalis asterophora* som *N. parasitica* er Parasiter paa *Russula*-Arter. Overvintringen sker utvivlsomt ved Klamydosporer. I nyeste Tid er det lykkedes Amerikaneren Thompson (1936) at dyrke begge Arter paa kunstigt Substrat og her at faa dem til at udvikle Frugtlegemer. Interesserede Læsere henvises i øvrigt til 3. Bind af Buller's: *Researches on Fungi* (1924), hvor de 2 Arters Histore er fuldstændig behandlet.

Literatur: Buller, A. H. R.: *Researches on Fungi*. Vol. III, S. 446—463. 1924.

Thompson, G. E.: *Nyctalis parasitica* and *N. asterophora* in culture. *Mycologia* 28:222—227. 1936.

København, November 1943.

N. Fabritius Buchwald.

To for Danmark nye *Clavaria*-Arter. I 1942 fik jeg fra Nakskov (N. J. Nielsen & C. H. Westergaard leg.) tilsendt til Bestemmelse 2 smaa, hvidlige Køllesvampe, begge nye for Danmark:

1. *Clavaria tenuipes* Berk. et Br.—Køllen foroven but og tyk, Basis tynd. Sporer $7-9 \times 4,5-5\mu$. Sollestedgaard's Skov, 11. 10. og 18. 10. 1942. — Vindeholme Skov, 16. 11. 1942. — Sæbyholm Skov, senere paa Aaret. Mest under Ask.

2. *Clavaria acuta* Fr. — Ligner en lille *Clavaria vermicularis*, tenformet, foroven tilspidset. Sporer $7-8 \times 6-6,5\mu$, $6,5-8 \times 5-5,5\mu$ eller $8-10 \times 5,5-6\mu$. Rosningen, 3. 11. 1942. Under Ask.

Nykøbing F., d. 16. December 1943.

F. H. Møller.

Hydnotrya Tulasnei genfundet i 1943. Denne sjældne Svamp, der i 1942 fandtes paa ikke færre end 6 forskellige Lokalteter (se *Friesia* II: 273), er ogsaa fundet i 1943. Fra Civilingeniør O. Hassing, Hellerup, har undertegnede saaledes 2 Gange i Løbet af Sommeren faaet tilstillet Frugtlegemer:

1. S. Ørholm, 2. 7. 1943. Eet Eksemplar, $1,3 \times 1,1 \times 0,8$ cm. Farven kød- til brunrod, omtrent som Hatten hos *Russula vesca*.

2. S. Ravneholm, 21. 7. 1943. Paa nøgen, stejl Skrænt under Bøg. To Eksemplarer, $2,5 \times 2,2 \times 1,8$ og $2,2 \times 2,0 \times 1,5$ cm. Frugtlegemerne svagt foldede-grubede, gul- til lysebrune, omtrent som Farven hos *Boletus castaneus*.

København, December 1943.

N. Fabritius Buchwald.

Sene Fund af Storsvampe. I Sæbyholm Skov ved Nakskov fandt Boghandler C. H. Westergaard og undertegnede 5. 12. 1943 et for denne Aarstid ikke ringe Antal Svampearter. Blandt disse maa særlig nævnes: *Clitocybe inornata* (Sow.) Fr., *Flammula penetrans* Fr., *Rhodophyllus (Nolanea) hirtipes* (Schum.) Lange, samt maaske den stærkt slimede *Hebeloma fastibile* Fr. Bestemmelserne af de paagældende Arter er verificeret af Kommunalærer F. H. Møller.

Endvidere fandtes paa nedfaldne Kviste ganske smaa Eksemplarer af *Polyporus hirsutus* (Wulf.) Fr. Saadanne smaa Eksemplarer opfattedes tidligere som en særlig Art, *Polyporus fibula* Fr., men betragtes nu som en særlig Voksestedsmodifikation, der betegnes som *P. hirsutus f. fibula*. (Efter velvillig Meddelelse af Amanuensis N. F. Buchwald).

Nakskov, 4. Januar 1944.

N. Juul Nielsen.

MEDDELELSER

fra

FORENINGEN TIL SVAMPEKUNDSKABENS FREMME

ORDINÆR GENERALFORSAMLING I 1943.

Lørdag den 20. Februar 1943, Kl. 19³⁰ afholdtes den ordinære Generalforsamling i Botanisk Laboratoriums Auditorium, Gothersgade 140. Ca. 75 Deltagere.

Kommunelærer K. B j ø r n e k æ r valgtes til Dirigent.

1. Formanden, Professor C. F e r d i n a n d s e n aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i 1942. Medens baade 1940 og 1941 havde været gode Svampeaar, kunde 1942 højst betegnes som middelgodt. Vejrliget var overvejende tørt til over Midten af September, og i hele denne Periode, Svampenes Højsæson, frembød Skoven et fattigt eller dog sparsomt Flor af Svampe. I sidste Halvdel af September kom der megen Nedbør, hvilket medførte en rigelig Fremvækst af sene Svampearter gennem Oktober Maaned. Der blev afholdt 6 Ekskursioner, af hvilke den første var den traditionelle Foraarstur til Boserup Skov. Paa to af Efteraarsekskursionerne laa Deltagerantallet omkring 150 — et hidtil uset Fænomen i Foreningens Historie. Som Følge af det ret sparsomme Flor i den egentlige Svampesæson havde det ikke været muligt at afholde Udstilling. — Af „Friesia“ var udsendt et Dobbelthefte paa 83 Sider (Bd. II, Hefte 4—5, hvormed Bindet afsluttes). I dette Hefte var Forenings-Meddelelserne for første Gang ført helt à jour, hvilket man i Fremtiden agtede at fortsætte med. I Tilslutning til Omtalen af „Friesia“ meddeltes det, at „Flora Agaricina Danica“ indtil Udgangen af 1942 havde indbragt en Salgssum paa ca. 74.000 Kr., hvilket havde gjort det muligt for Udgivelseskomiteen at betale det første Afdrag (4.000 Kr.) paa den Sum (70.000 Kr.), hvormed Carlsbergfondet og Rask-

Ørsted Fondet i sin Tid bidrog til Værkets Financiering. Efter Værkets Afslutning i 1940 var der solgt ialt 46 Eksemplarer, nemlig 14 i 1941 og 32 i 1942. — I Aarets Løb havde Foreningen haft den Glæde at modtage et Tilskud paa 400 Kr. fra Letterstedtske Föreningens Danske Afdeling. — Medlemstallet var stadig stigende: Pr. 31. December 1941 androg det 461 og pr. 31. December 1942 533, idet der var gaaet 38 Medlemmer ud og 110 ind. Før første Gang i Foreningens 38-aarige Bestaaen havde Medlemsantallet herved passeret de 500! — Kun et af Foreningens Medlemmer var afgaaet ved Døden i Beretningsaaret, nemlig Civilingeniør, Lektor I. A. v a n D e u r s; om dennes livslange Tilknytning til Foreningen — gennem en Aarrække som Bestyrelsesmedlem og Kasserer — findes nærmere Oplysninger i en Nekrolog i forrige Hefte af „Friesland“ (Bd. II: 267. 1943).

2. Kassereren, Amanuensis N. F. B u c h w a l d, forelagde derpaa Regnskabet, som balancerede med 3245.69 Kr. Kassebeholdningen var pr. 31. 12. 1942 Kr. 218.74. Bogtrykkergælden til Hertz var omtrent uforandret, Kr. 600.00. Der henstod som Følge af Krigen efterhaanden betydelige Restancer i Skandinavien, der beløb sig til omtrent Kr. 600.00. Regnskabet godkendtes.

3. De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, Amanuensis N. F. B u c h w a l d, Læge V. H e r t z, Landsdommer K. M u n d t og Kommunalærer F. H. M ø l l e r samt Suppleanten, Kommunalærer K. B j ø r n e k æ r genvalgte enstemmigt.

4. Revisoren, Ekspeditionssekretær i Skattevæsenet, K. R a n k o v, genvalgte.

5. Fra Bestyrelsen forelaa Forslag til følgende Lovændring: „Det aarlige Kontingent, der i Henhold til Lovenes § 2 for Tiden er 3 Kr. for skandinaviske Medlemmer, foreslaas forhøjet fra og med 1. Januar 1944 til 4 Kr.“

Fuldmægtig Q u o r t r u p rejste i Tilslutning hertil Spørgsmaalet om Ægtefællers Kontingent, idet han kunde tænke sig, at der indførtes en Kontingent-Reduktion i de Tilfælde, hvor begge Ægtefæller var Medlemmer af Foreningen. Efter nogen Diskussion henstilledes Sagen til Bestyrelsens Overvejelse, hvorefter den foreslaede Lovændring vedtoges.

6. Under Drøftelse af Ekskursioner bragtes følgende Ekskursionssteder i Forslag: Tisvilde-Asserbo, Boserup Skov ved Efteraarstid, Farum Lillevang, Søllerød Kirkeskov, Kongelunden og Fæl-

ledparken i København. Ingeniør Steffen Hertz foreslog at gøre Ekskursionerne noget kortere, idet der herved kunde ofres mere Tid paa den enkelte Lokalitet. Forslaget støttedes af Statsraad Kofoed. Formanden henstillede under Diskussionen, at Ekskursionerne i højere Grad, end det nu er Tilfældet, fik Karakter af Undervisningsture; Forudsætningen herfor var først og fremmest den, at Deltagerne ikke spredte sig for meget i Terrænet, men holdt sig nogenlunde samlede om Ekskursionens Ledere. Postmester J. P. Jensen slog til Lyd for, at de efter Frokosthilet indsamlede Svampe demonstreredes ved Ekskursionens Afslutning, og fra anden Side udtaltes Ønske om korte Foredrag i Tilslutning til Ekskursionerne.

7. Eventuelt. Fuldmægtig Quortrup kunde ønske, at Foreningen søgte Forbindelse med Ungdomsorganisationerne og Andre, som kunde tænkes at interessere sig for Svampekundskab, idet det dog var Foreningens Hovedopgave at udbrede Kendskab til Svampene. Professor Winge oplyste, at det erfaringsmæssigt var let nok at hverve nye Medlemmer ved at udføre et egnet Agitationsarbejde, men disse nye Medlemmer faldt som Regel hurtigt fra igen og var saaledes til ringe Nytte for Foreningens Trivsel. Anlægsgartner K. B. Madsen henstillede, at Bestyrelsen foranledigede afholdt et Kursus for Begyndere, og fik Løfte om, at man til Efteraaret vilde prøve at finde en egnet Kursusleder, hvorefter Indbydelsen skulde udgaa. Postmester J. P. Jensen efterlyste Genoptagelse af de i en Aarrække afbrudte mykologiske Kongresser, ligesom han kunde ønske afholdt et Par Foredrag i Vintersæsonens Løb. Fru Skibsfører Andersen bragte Bestyrelsen en Tak for Aarets Arbejde, særlig for Ledelsen af Ekskursionerne.

(sign.) K. Bjørnekær.

Efter Generalforsamlingen holdt Kommunalærer F. H. Møller Foredrag om Emnet: Hvor mange Champignon-Arter findes der i Danmark? Efter Foredraget, der illustreredes med ca. 90 Lysbilleder (efter farvelagte Akvareller), udspandt der sig en livlig Diskussion*). Der blev saa meget bedre Tid til denne, som der ganske kort før Foredragets Afslutning Kl. 22 blev givet Luftalarm, som varede ca. 1 Time.

---

*) Et kort Referat findes i „Naturhistorisk Tidende“ Aarg. 7: 52—53. 1943.

Det planlagte Samvær paa „La Reine“ maatte derfor opgives — men ved behjærtet Indskriden af Dr. Hertz lykkedes det at faa det bestilte Smørrebrød med tilhørende Øl bragt op i Auditoriet, hvor det under megen Munterhed blev sat til Livs.

R e d.

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I 1943.

Paa Foreningens Foraarsekskursion til Boserup 16. Maj 1943 afholdtes umiddelbart efter Frokost paa Restauranten „Skovly“ en ekstraordinær Generalforsamling. Ca. 85 Deltagere.

Kommunelærer K. Bjørnekær valgtes til Dirigent.

I Formanden, Professor C. Ferdinandsen's Fraværelse forelagde Næstformanden, Øjenlæge V. Hertz det eneste Punkt paa Dagordenen, nemlig endelig Vedtagelse af følgende paa den ordinære Generalforsamling 20. Februar 1943 vedtagne Lovændring: „Det aarlige Kontingent, der for skandinaviske Medlemmer i Henhold til Lovenes § 2 for Tiden er 3 Kr., forhøjes fra og med 1. Januar 1944 til 4 Kr.“

Efter en ganske kort Diskussion vedtoges Lovændringen eenstemmigt, hvorefter Lovenes § 2 har følgende Ordlyd:

„Foreningens Hovedsæde er København. Det aarlige Kontingent er 4 Kr., for Medlemmer uden for Skandinavien dog 5 Kr.“

(sign.) K. Bjørnekær.

EKSKURSIONER I 1943.

Søndag den 16. Maj. Ekskursion til Boserup Skov. Ca. 85 Deltagere, det største Deltagerantal paa nogen Foraarsekskursion. Turen forløb i det store og hele paa traditionel Vis. I Birte Margrethes Anlæg fandtes ved Basis af en gammel Ask et Knippe af meget store Eksemplarer af *Polyporus squamosus* og paa Stien over Bistrupgaards Enge paa gamle Rødel friske Frugtlegemer af *Polyporus sulphureus* og gamle Frugtlegemer af *P. unguatus*.

Ved Ankomsten til Skoven opsøgte man straks den klassiske Morkel-Lokalitet, der desværre viste sig at være afspærret med Pigtraad. Man maatte da tage til Takke med, hvad man fandt uden for Afspærringen, og Morkeludbyttet blev derfor yderst ringe, ialt en

halv Snæs Eksemplarer *Morchella esculenta*. Efter Frokost paa „Skovly“ holdtes der ekstraordinær Generalforsamling (se S. 76), hvorpaa man spadserede gennem Skoven ned til Stranden, hvor man soled sig en halv Times Tid. Hjemturen foregik ad Stien forbi „Parcelgaarden“ og gennem Hospitalsparken tilbage til Roskilde, hvorfra Hjemrejsen fandt Sted Kl. 15⁴⁹.

Som en Erstatning for det ringe Morkeludbytte samledes en Del dejlige Vaarmusseroner (*Tricholoma gambosum*). Af andre jordboende Storsvampe, der er kendt som tidlige Former, iagttoges følgende 6 Arter: *Collybia dryophila*, adskillige Steder; *Entoloma clypeatum* paa samme Lokaliteter som foregaaende; *Hypholoma Candolleianum* i baade store og smaa Eksemplarer; *Morchella rimosipes*, 1 Eks.; *Pholiota praecox*; *Psathyra spadiceo-grisea*. Endvidere fandtes følgende 7 stødboende Former, alle paa Bøgestød, hvor ikke andet nævnes: *Coprinus atramentarius*; *Hypholoma fasciculare*; *Mycena galericulata*; *Pholiota mutabilis*; *Pluteus cervinus*, *P. nanus* med glasagtig, gullig Stok; *Polyporus squamosus* paa Ælmestød.

N. Fabritius Buchwald.

Søndag den 29. August. Ekskursion til Tisvilde Hegn. 30 Deltagere. Skønt det havde regnet det meste af Lørdagen, og det saa meget truende ud Søndag Morgen, klarede det dog op i Løbet af Formiddagen, og ved Frokosttid brød Solen frem. Mange af Svampene var dog stærkt udvandede efter de foregaaende Dages Regn, og mange Skørhatte var næsten ukendelige.

Efter Ankomst til Tisvilde Kl. 10²⁶ spadserede man først ad Nordhuslinien og derpaa ad Lejevejen til Sandkroen, hvor Frokosten indtoges ca. Kl. 12³⁰. Paa denne Del af Turen fandtes bl. a. følgende Arter: *Cortinarius mucosus*; *Lepiota procera*; *Nyctalis asterophora* paa henraadnende *Russula nigricans*; *Polyporus fomentarius* paa *Betula*-Stød; den vinrøde *Russula vinosa* under Fyr og den tidligere i Tisvilde Hegn iagttagne, graalige, rødmende *Russula*-Art, der af J. Schæffer henføres til *R. adusta**).

Efter Frokosten vandrede man først ad Ridebrovej, derpaa ad Bækkebrovej og endelig ad Tisvildevejen tilbage enten til Tisvilde eller til Godhavn St., hvorfra Hjemrejsen fandt Sted ved 16-Tiden. Som Følge af den samme Dag proklamerede Undtagelsestilstand var

*) Se dette Hefte Side 70.

Toget ganske overfyldt, og man ankom til København med stor Forsinkelse.

Af mere interessante Former iagttoges om Eftermiddagen: *Bovista nigrescens*; *Clitocybe dealbata*; *Cortinarius malicorius*, kendelig paa det olivengrønne Kød; *Flammula penetrans*; *Galera hypnorum*; *Gomphidius viscidus*; *Hydnum auriscalpium* paa nedfaldne Skovfyrgogler; *Inocybe lacera*; *Leotia gelatinosa* (*L. lubrica*); *Lycoperdon saccatum*; *Marasmius caudicinalis* (se nedenfor); *Pholiota unicolor*; *Polyporus perennis*; *Russula claroflava*, *R. decolorans*; *Tricholoma murinaceum*; den ret sjældne *Tubaria inquilina* Fr., der fandtes i stor Mængde paa visne Græsblade.

Af Spisesvampe samledes især *Amanita rubescens* (Rødmende Fluesvamp), *Boletus edulis* (Spiselig Rørhat), *Hydnum repandum* (Alm. Pigsvamp), *Lactarius deliciosus* (Velsmagende Mælkehat) og *Psalliota silvicola* (Skov-Mandelchampignon). De dominerende Arter var: *Amanita rubescens*, *Boletus edulis*, *Marasmius peronatus* og *Russula nigricans*. Der noteredes ialt ca. 100 Storsvampe.

Blandt de nævnte Arter skal nærmere omtales den sjældne *Marasmius caudicinalis* (With.) Fr. (sensu Ricken), som kun en enkelt Gang tidligere synes iagttaget i Danmark*). Den fandtes i ret stor Mængde paa nedfaldne Grannaale. Hatten er kraftig okkergul til lyst kanelbrun og Stokken foroven gulbrun, glat, forneden mørkebrun, filtet; Basis let opsvulmet. Af Robert Fries er Arten derfor kaldt *Marasmius fulvobulbillosus* R. Fr. og under dette Navn godt afbildet hos Bresadola, Icon. Myc., tab. 503. Af Habitus minder Svampen om en *Omphalia*, idet Hatten er tydeligt navlet og Lamellerne stregformet nedløbende, men Konsistensen er sejg brusagtig som hos *Marasmius*. Kühner & Maire henfører den derfor til en ny Slægt, *Xeromphalia*. Meget nærstaaende er *Omphalia campanella* (Batsch) Fr. (sensu Lange).

N. Fabritius Buchwald.

Søndag den 12. September. Ekskursion til Uggeløse Skov, Krogenlund og Ganløse Eget. 15 Deltagere (+ 4 Elever fra Østre Borgerdyd Skoles Lejrskole i Slagslunde). Det maa beklages, at Forholdene havde gjort det nødvendigt for Foreningen at aflyse Ekskursionen. De Medlemmer, der alligevel havde valgt at

*) Se Friesia II: 158. 1941.

lægge Søndagsturen ad denne Rute, fik en dejlig Dag ud af det, en Tur i højt, smukt Vejr gennem et karakterfuldt dansk Landskab med et rigt Svampeflor. Der blev fundet ikke saa faa Champignonner, særlig Mandel-Champignon (*Psalliota silvicola*), og mange Spiselig Rørhat, foruden en Del andre Arter af gode Spisesvampe. Ialt noteredes ca. 50 af de mest kendte Bladhat-Arter.

Paafaldende var for det første den fuldkomne Mangel paa Spiselig Kantarel (*Cantharellus cibarius*), af hvilken Art der ikke fandtes et eneste Eksempel; dernæst den overordentlig rigelige Forekomst af Grøn Fluesvamp (*Amanita phalloides*). Skønmæssigt kan det fundne Antal af Frugtlegemer af denne Art sættes til ca. 200, fordelt enkeltvis eller i Grupper paa op til en halv Snes Stykker langs hele Ruten, der næsten udelukkende gik gennem forholdsvis ung Bøgeskov.

K. Bjørnekær.

Søndag den 26. September. Ekskursion til Gelskov. 16 Deltagere, det mindste Deltagerantal i mange Aar. Regnen styrtede ned hele Lørdag Nat og var endnu ikke helt hørt op ved Deltagernes Ankomst til Holte St. Kl. 9⁴⁴, hvad der maa betragtes som Hovedaarsagen til det ringe Deltagerantal. Man spadserede først gennem Gelskov til Søllerød Kro, hvortil man naaede ca. Kl. 11³⁰. Da det paa det Tidspunkt endnu regnede, om end svagt, besluttede man at spise Frokost og udskyde den oprindelig annoncerede Gennemsøgning af Søllerød Kirkeskov til om Eftermiddagen. Regnen fortsatte imidlertid stadig væk efter Frokost, hvorfor man opgav „Kirkeskoven“. Ad opblødte Veje vandrede man nu tilbage gennem Gelskov og forbi den gamle Skovridergaard til Virum St., hvorfra man tog hjem Kl. 15¹¹, ca. 1 Time før Planen.

Skønt Individantallet var forholdsvis ringe, noteredes der dog ialt 118 Arter. De hyppigste Svampe var: *Amanita mappa*, *Armillaria mellea*, *Clitocybe nebularis*, *Russula delica* og *R. ochroleuca*. Af Spisesvampe samledes især Taage-Tragthat (*Clitocybe nebularis*) og Blaa Heksering-Ridderhat (*Tricholoma nudum*), endvidere Honningsvamp (*Armillaria mellea*) og Kruset Foldhat (*Helvella crispa*).

En særlig god Lokalitet var et mindre Omraade i Gelskov, der ligger umiddelbart Vest for Kongevejen. I den dybt muldede, blad-rige Skovbund voksede her en udpræget Muldbundsflora, bestaaende af *Boletus strobilaceus*, *Clitocybe nebularis*, *Cortinarius anomalus*, *C. infractus*, *C. nemorensis*, *Mycena pelianthina*, *Peziza onotica*, *Tricholoma nudum* og *T. ustale*.

Af mere bemærkelsesværdige Fund skal nævnes: *Amanita phalloides*, 2 Eksemplarer; *Clavaria cinerea* i stor Mængde paa lav, fugtig Bund, *C. rugosa* i Græs; *Clitocybe aggregata*; *Cortinarius malicorius*; *Entoloma rhodopolium*; *Helvella elastica*; *Leotia gelatinosa*; *Lepiota proceras*; *Limacium olivaceo-album*; *Marasmius lupuletorum*, *M. ramealis*; *Mycena crocata* paa nedfalden Bøgegren, *M. inclinata* paa Egestød; *Pholiota eredia*; *Polyporus (Trametes) cinereo-sulphureus* F. & W. (= *Poria xantha* Fr. sensu Lind) paa Stød af *Larix europaea**), *P. perennis* paa Skovvej; *Thelephora palmata* mellem Græs langs Vejrand i Granskov; *Tricholoma flavobrunneum*, *T. myomyces*.

N. Fabritius Buchwald.

Søndag den 10. Oktober. Ekskursion til Jægersborg Dyrehave og Bøllemosen. Ca. 40 Deltagere, der samledes Kl. 10 ved Sporvejens Endestation i Klampenborg, hvorfra man i spredte Fløkke vandrede gennem den østlige Del af Skoven, forbi Skovridergaarden og over Eremitagesletten til Strandmøllekroen. Vejret var usædvanligt mildt med Solskin hele Dagen, saa Frokosten kunde indtages i det fri. Efter en Svampedemonstration fortsattes Turen gennem Jægersborg Hegn til Bøllemosen, hvorpaa man tog hjem fra Skodsborg St. ved 16-Tiden. Toget var fyldt til Trængsel, og man ankom til København med ret stor Forsinkelse.

Det noterede Artsantal var usædvanligt stort, ialt 192 Arter, endnu større end i 1941, da der fandtes 182 Arter. Af de iagttagne Svampe var 145 Agaricaceer, altsaa ca. $\frac{3}{4}$; ganske det samme Talforhold mellem Agaricaceer og de øvrige Svampegrupper fandtes ogsaa i 1941 (se Friesia II: 289. 1943). Dette rige Svampeflor i Oktober maa utvivlsomt tilskrives det ualmindeligt milde Vejr i sidste Halvdel af September og Begyndelsen af Oktober.

*) Se Ferdinandsen & Winge: Mykologisk Ekskursionsflora. 2. Udg., S. 85. 1943.

Udbyttet af Spisesvampe bestod overvejende af de sene Former: Violet Heksering-Ridderhat (*Tricholoma nudum*), Taage-Tragthat (*Clitocybe nebularis*), Honningsvamp (*Armillaria mellea*) og Trompetsvamp (*Craterellus cornucopioides*); der samledes dog ogsaa en Del Foranderlig Skælhat (*Pholiota mutabilis*), Filtet Rørhat (*Boletus subtomentosus*) og Rabarber-Parasolhat (*Lepiota rhacodes*) samt enkelte Alm. Pigsvamp (*Hydnum repandum*) og Bleg Heksering-Ridderhat (*Tricholoma personatum*).

Nogle af de mest dominerende Arter var: *Amanita mappa*, *Clitocybe laccata*, *Lycoperdon gemmatum* og *Russula ochroleuca*.

Af særlige Lokaliteter skal nærmere omtales:

Græssletterne omkring Skovridergaarden. Der fandtes her en rig Vokshat-Flora bestaaende af: *Hygrophorus chlorophanus*, *coccineus*, *conicus*, *miniatus*, *ovinus*, *pratensis*, *psittacinus*, *puniceus*, *Rheai*, *subradiatus* og *virgineus*; af sidstnævnte Art tillige en rødstokket Form. Endvidere voksede her *Clavaria corniculata* og *C. inaequalis*. — Et lignende Flor fandtes paa Eremitagesletten.

Bøllemosen. Floraen kendetegnedes her navnlig ved Arter, knyttet til Birk: *Amanita muscaria*, *A. vaginata* v. *fulva*; *Lactarius helvus*, *necator*, *torminosus*, *vietus*; *Paxillus involutus*; *Russula claroflava*, *graminicolor*. Desuden fandtes her *Lenzites betulina* paa Egestød; *Polyporus caesius* og *P. fumosus*, begge Arter paa Birkestød.

Blandt de talrige andre Svampearter er der særlig Grund til at omtale følgende: *Amanita excelsa*, *phalloides*, 1 Eksemplar; *Cantharellus tubaeformis*; *Clavaria cristata*, *fragilis*, *pistillaris*, *rugosa*; *Clitocybe aggregata*, *geotropa*, *rivulosa*; *Coniophora cerebella* ved Foden af levende Bøg; *Cortinarius anomalus*, *cinnabarinus*, *elatior* med ejendommelig hudagtigt Lamelsvøb, *C. emollitus*, *infractus*, *obtusus*; *Galera mniophila*, *pygmaeo-affinis* (sjælden); *Geoglossum viride*, flere Eksemplarer langs Vejrand; *Hebeloma sinapizans*; *Helvella crispa*, *lacunosa* i lyse, graa og næsten sorte Former; *Inocybe cincinnata*; *Lactarius camphoratus*, *pallidus* under Bøg; *Leotia gelatinosa*; *Limacium chrysodon*, *penarium*, *leucophaeum* var. *tephroleucum* ved Granerne nær Rødebro; *Lycoperdon echinatum*, 1 Individ, *L. saccatum*; *Marasmius cohaerens*; *Merulius tremellosus*; *Mycena crocata* paa Bøgegren, *M. galopoda*, *vitis*; *Nolanea papillata*;

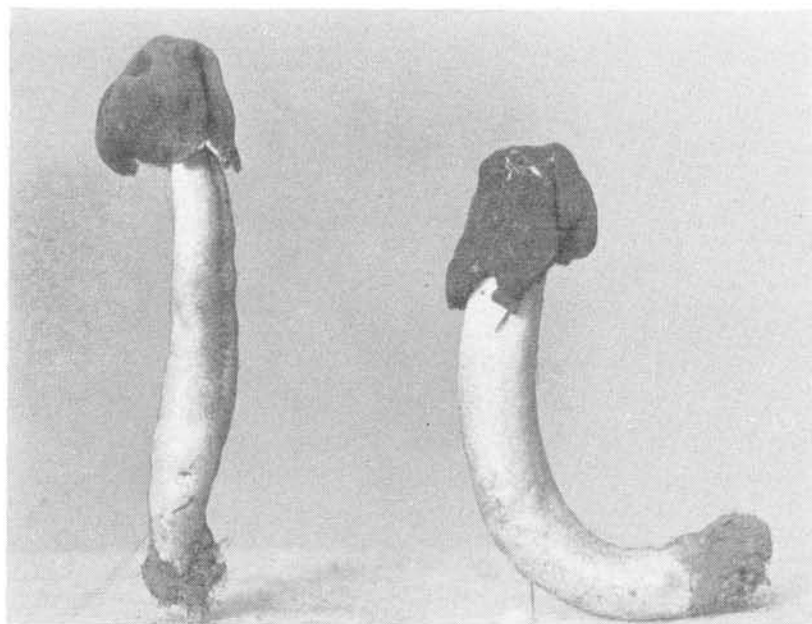
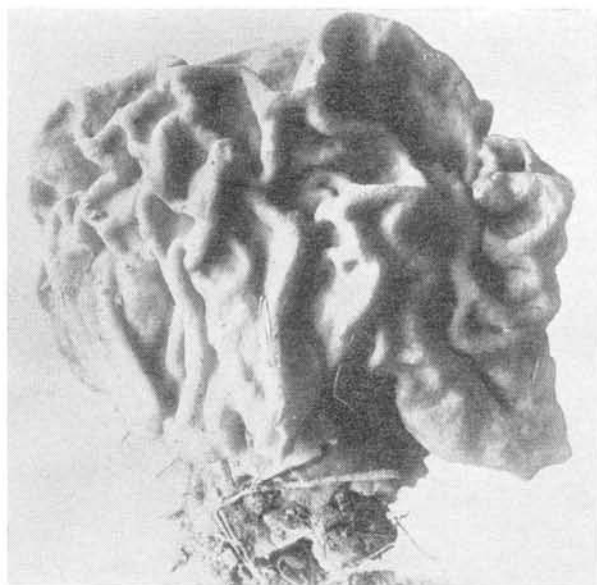
Panus torulosus; *Paxillus tricholoma*; *Pholiota aurivella*, *radicosa*, *unicolor*; *Polyporus brumalis* paa Bøgegren, *P. hirsutus* paa Bøgestamme; *Poria ferruginosa* paa sammenvævede, visnede Bøgeblade; *Psalliota silvicola*, enkelte Eksemplarer; *Psathyra subnuda*; *Psathyrella disseminata*; *Russula densifolia*, *olivacea*, *vesca*, *violacea* (= *fallax*); *Schizophyllum alneum* baade paa Bøg og Rødgran; *Scleroderma bovista*, *verrucosum*; *Tricholoma lascivum*, *melaleucum*, *myomyces*, *saponaceum*, *ustale*; *Tubaria furfuracea*.

I. P. Jensen.

N. Fabritius Buchwald.

BILAG TIL FRIESIA III, 1944.
ATLAS, TAVLE 1.

Øverst: Kæmpe-Stenmorkel (*Gyromitra gigas* (Krombh.) Cke.).
Ca. $\frac{1}{2}$. Loll., Kulhøj ved Saxkøbing, April 1931. Leg. G. Ebbesen.

Nederst: Glat Klokkemorkel (*Verpa conica* (Müll.)). Ca. $\frac{1}{4}$.
Loll., Toreby Kirkegaard.

Friesia udkommer i Hefter med tvangfrit Mellemrum. Ny tiltrædende Medlemmer af Foreningen til Svampekundskabens Fremme faar gratis tilstillet, hvad der er udgivet i Indtrædelsesaaret. Aarskontingentet er 4 Kr., for Medlemmer uden for de skandinaviske Lande dog 5 Kr.

Sekretariatets og Redaktionens Adresse er Rolighedsvej 23, København V. Her modtages saavel Ind- som Udmeldelser af Foreningen som Anmeldelser om Flytning. Al Korrespondance vedrørende Tidsskriftet rettes til samme Adresse.

Af det afsluttede „Meddelelser fra Foreningen til Svampekundskabens Fremme“ haves endnu et Restoplæg, der kan afgives til en Pris af 5 Kr. pr. Bd. (Bd. I, 1912—15, inkompl.; Bd. II—IV, 1916—30, kompl.).

Friesia is published at irregular intervals.

Subscription price. Danish crowns 4.00 per year the Scandinavian countries. Other countries Danish crowns 5.00 per year.

Address: Copenhagen, Rolighedsvej 23.

Separate Numbers. In Scandinavia separate numbers of vol. I may be obtained at Danish crowns 3.00 per copy and of vol. II at Danish crowns 5.00 per copy. In other countries the corresponding prices are respectively Danish crowns 6.00 and 10.00.

Back Volumes. „Friesia“ is a continuation of the former periodical „Meddelelser til Foreningen til Svampekundskabens Fremme“ (Contributions from the society for the advancement of Mycology in Denmark), of which back volumes may be obtained at Danish crowns 5.00 per volume (Vol. I, 1912—15, inkompl.; Vol. II—IV, 1916—30, compl.).

